

Ш141.1я73

К66

В. Я. КОРЖЕНКО

Українська мова для іноземців

початковий етап
частина третя

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

В. Я. КОРЖЕНКО

УКРАЇНСЬКА МОВА
для іноземців

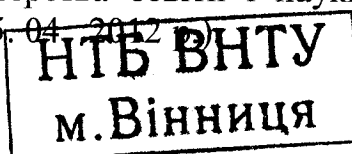
початковий етап
частина третя

Навчальний посібник

Вінниця
ВНТУ
2013

УДК 811.161.2(075):330
ББК 81.2(4УКР)я73:65.01
К66

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (протокол № 8 від 05.04.2012 р.)

Рецензенти:

Л. Є. Азарова, доктор філологічних наук, професор

Г. Л. Василенко, кандидат філологічних наук, професор

А. В. Костюк, кандидат філологічних наук, доцент

Н. М. Павликівська, доктор філологічних наук, професор

Корженко, В. Я.

К66 Українська мова для іноземців. Початковий етап. Ч. 3 : навчальний посібник / В. Я. Корженко. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 123 с.

Навчальне видання є завершальною складовою частиною посібника для студентів-іноземців підготовчого відділення.

Запропонований посібник орієнтовано на формування необхідних умінь та навичок в усному та писемному мовленні, читанні та аудіюванні, засвоєння основ функціональної граматики, удосконалення мовної та мовленнєвої компетентності студентів-іноземців.

Комунікативна спрямованість навчальних завдань сприяє ефективному засвоєнню лексико-граматичних моделей, формуванню базисного словникового запасу, необхідних для активного спілкування українською мовою.

Рекомендується для роботи на підготовчому відділенні у будь-якій іншомовній аудиторії.

УДК 811.161.2(075):330
ББК 81.2(4УКР)я73:65.01

© В. Корженко, 2013

ЗМІСТ

Основний курс

Урок 6. Ступені порівняння прикметників. Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Дієслова руху. Орудний відмінок. Відмінювання іменників, прикметників та займенників. Він молодший, ніж сестра. Він молодший за сестру. Ручка коштує дорого . Зошит коштує дорожче . Я часто ходжу в театр. Він підійшов до столу. – Ким ти працюєш? – Чим ти цікавишся? Це студент, з яким ми вчимося в одній групі.	4
Урок 7. Кількісні та порядкові числівники. Відмінки (систематизація). Складне речення. Пряма і непряма мова. Прийменники + родовий відмінок. Прийменники + знахідний відмінок. Сполучники. Я вивчаю мову. Я почав вивчення мови. Я вчуся добре . Допоможи другу, якщо йому важко. Коли я читав текст , я перекладав слова. Я запитав Еріка, куди він ходив учора. Він прийшов годину тому. Він прийде через годину. Це книга, якої у мене немає.	54
Урок 8. Дієприкметник. Дієприкметники активного та пасивного стану. Дієслівні форми на -но, -то. Дієприслівник. Контрольна робота. Прочитаний журнал лежить на столі. Це написаний мною текст. Театр, збудований робітниками. Цей театр збудовано минулого року. Я писав текст, слухаючи музику. Написавши текст, я пішов гуляти.	96
Контрольна робота	112
Додатки	119
Література	122

Урок 6

Шостий урок

– Хто це такий?

– Це відомий поет.

– Що це таке?

– Це термометр.

Він молодший, ніж сестра.

Він молодший за сестру.

Ручка коштує дорого.

Зошит коштує дорожче.

– Ти часто ходиш у театр?

– Так, я часто ходжу в театр.

Він підійшов до столу, взяв зошит і відійшов від столу.

Я буду інженером.

Я хочу бути інженером.

Я буду інженером.

Я стану математиком.

– З ким ти приїхав в Україну?

– Я приїхав з другом.

– Ким ти працюєш?

– Чим ти цікавишся?

– Я працюю фізиком.

– Я цікавлюся фізикою.

Я зустрівся з моїм шкільним товаришем.

Це студент, з яким ми вчимося в одній групі.

1

1.1. Повторення. Звуки [ж] [ч] [ш]

Вправа 1. Слухайте, повторюйте. Читайте. Пишіть слова.

[ч]

– ча: чай, чайник, час, частина, ча́сто, чашка

– чо: учора, чотири, чо́вен, чоловік, чо́рний, чотириста

– чу: чуб, чудо́вий, чужий

– че: четвер, червень, черво́ний, чемпіо́н, учень

– чи: учитель, хлопчик, чистий, чий, число́, чита́ч

– чі: вечі́р, о́вочі, м'яч – м'ячі, ключ – ключі

[ш]

– ша: шапка, шарф, каша, наша, ша́хи

– шо: шовк, шокола́д, шосе́, шобі́тий

– шу: шум, шуба, шуру́п

– ше: шеде́вр, шеф, шепі́т

– ши: машина, шина, широ́кий

– ші: гроші́, ві́рш – ві́рші

[шч]

– ща: площа, ща́стя

– що: що, щока́

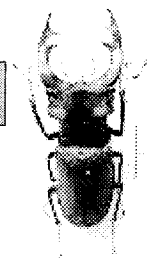
– шу: шука

– ще: щепле́ння

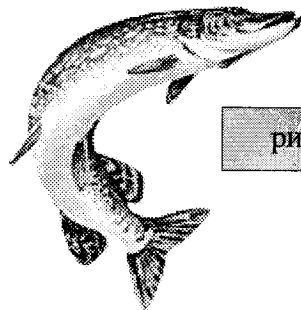
– щі: площа́на

– щі: плащі́, борщ – борщі́, щі́тка

жук

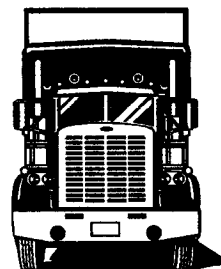
риба шука

[ж] – [ш]

вантажівка

жа – ша: **жарт** – **шапка**; **жарко** – **наша**
 жо – шо: **жовтий** – **шовк**; **жовтень** – **шосе**
 жу – шу: **журнал** – **шуруп**; **жук** – **шум**
 же – ше: **інженер** – **шедевр**
 жи – ши: **дружина** – **машина**; **множина** – **шина**
 жі – ші: **жінка** – **гроші**; **ножі** – **вірші**

Вправа 2. Читайте. Пишіть.

Що це?	Це зошит.	Чий це зошит?	Це зошит мого друга.
Хто це?	Це викладач.	Який це викладач?	Це викладач фізики.
... це?	Це журнал. (наш викладач)		Це дочка. (моя сестра)
... це?	Це аудиторія. (наша група)		Це учениця. (моя мати)
... це?	Це корпус. (наш інститут)		Це студентка. (перший курс)
... це?	Це сумка. (ваша студентка)		Це декан. (наш факультет)
... це?	Це учитель. (хімія)		Це майдан. (моє місто)

UK	EN	FR	AR	CH
ніч	night	nuit	لیل	夜
площина	plane	surface	سطح مستو	面积
частина	part	part	جزء	一部分
шахи	chess	échecs	شطرنج	国际象棋
шедевр	masterpiece	chef-d'oeuvre	تحفة , عمل فني مميز	杰作
шепіт	whisper	chuchotement	همس	耳语
шеф	patron	patron	نصير , راع	首长
шина	tyre	pneumatique	اطار العجل	轮胎
шоколад	chocolate	chocolat	شوكولاتة	巧克力
шосе	highway	chaussée	شارع سريع	公路
шуруп	screw	vis á bois	برغي	钉
щеплення	vaccination	vaccination	تلقيح	嫁接
шука	pike	brochet	رمح	狗鱼

Вправа 3. Читайте. Пишіть.

Це чоловік. Це жінка.	Це чоловік, а це жінка.
Це чоловік. Це дружина.	Це чоловік, а це дружина.
Це юнак. Це дівчина.	Це юнак, а це дівчина.
Це дощ. Це сніг.	Це дощ, а це сніг.
Це шапка. Це шарф.	Це шапка, а це шарф.
Це чашка. Це чайник.	Це чашка, а це чайник.

1.2. Читайте. Пишіть

Це Тарас.

Це Оксана.

Ось **його** зошит. – Чий це зошит?
Тут **його** ручка. – Чия це ручка?
Там **його** крісло. – Чиє це крісло?
А це **його** книги. – Чиї це книги?

Ось **її** словник. – Чий це словник?
Тут **її** сумка. – Чия це сумка?
Там **її** вікно. – Чиє це вікно?
А це **її** зошити. – Чиї це зошити?

– **Чий** це зошит? – Це **його** зошит. – **Як його звати?** – **Його** звать Тарас.
– **Чий** це словник? – Це **її** словник. – **Як її звати?** – **Її** звати Ніна.

Це **мій** брат. **Його** звати Максим.
Це **його** брат. **Його** звати Ігор.

Це **моя** сестра. **Її** звати Ірина.
Це **її** сестра. **Її** звати Оксана.

Вправа 4. Читайте діалоги.

1. – Скажіть, будь ласка, хто це?
– Це мій брат.
– Як **його** звати?
– Його звати Андрій.
– Він студент?
– Так.
– Це **його** університет?
– Так, він вчиться тут.
– Спасибі!

2. – Скажіть, будь ласка, це студентка?
– Так.
– Як **її** звати?
– Її звати Ольга.
– Це **її** університет?
– Так, це **її** університет.
– Вона вчиться тут?
– Так.
– Дякую.

Вправа 5. Слухайте, повторюйте, читайте.

– **Хто це?** – **Це учень.**
– **Хто це?** – **Це учениця.**
– **Хто це?** – **Це студенти.**

– **Хто це такий?** – **Це учень.**
– **Хто це така?** – **Це учениця.**
– **Хто це такі?** – **Це студенти.**

– **Що це?** – **Це човен.**
– **Що це?** – **Це чашка.**
– **Що це?** – **Це овочі.**

– **Що це таке?** – **Це човен.**
– **Що це таке?** – **Це чашка.**
– **Що це таке?** – **Це овочі.**

Вправа 6. Читайте.

1.

– **Хто це?**
– Це Олег та Ольга.
– **Хто вони?**
– Вони студенти.

– **Хто це?**
– Це пан Сергій та пан Микола.
– **Хто вони?**
– Вони декани.

2. – Це зошит?	– Це ручка?	– Це яблуко?
– Так, це зошит.	– Так, це ручка.	– Так, це яблуко.
– А це?	– А це?	– А це?
– Це теж зошит.	– Це також ручка.	– Це теж яблуко.
-
3. – Це інженер?	– Це студент ?	– Це студент ?
– Так, це інженер .	– Так, це студент.	– Так, це студент.
– А це?	– А це?	– А це?
– А це робітник .	– А це студентка .	– А це викладач .

теж = також

Вправа 7. Читайте. Запитуйте.

Це чайник і чашка. Чашка чиста і чайник чистий.
 Це вікно. Воно чисте. Ось річка. У річці чиста вода.
 Тут **човен**. У човні **рибалка** і риба **щука**.

Це журнал. Це гарний журнал. Це **чудовий** журнал. Я читаю цей гарний журнал. Я – **читач**.

Це олівці. Ось **чорний** олівець, а це **червоний** олівець. А це альбом. В альбомі чудові малюнки.

Максим – спортсмен. Він чудовий спортсмен. Він **чемпіон** нашого університету. Сьогодні на стадіоні **футбол**. Ось **м'яч**. А це наш **футболіст** Максим.

Ось двері моєї кімнати. Тут замок. А це **ключ**. Я беру ключ і **відчиняю** двері. У моїй кімнаті фото. Це портрет. Тут молодий чоловік. У нього приємне **обличчя**. У нього чорний **чуб**, та веселі очі. Ось **вухо**, а це **шокá**. Це чудовий портрет. Це мій портрет.

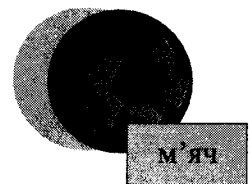
Ліворуч стоїть стіл. На столі лежать **шахи**. Тут Олег та Роман. Це їхні шахи. Шахи – це **гра**. Це чудова і дуже цікава гра.

Праворуч лежить книга. У книзі портрет. Це український **поет** Тарас Шевченко. Він чудовий поет. Тут його **вірші**. Ось чудовий **вірш**. Я читаю цей вірш.

А це кухня. На кухні овочі та інші продукти. Мати готує смачний український **борщ**. Це чудовий український борщ! Я дуже люблю український борщ.

Ось центр міста. У центрі міста **широ́ка** вулиця. На вулиці багато машин. Це колесо. Ось шина. Це нова чорна шина.

А це музей. У музеї багато гарних картин. Ось дуже гарна картина. Це чудова картина! Це просто **шеде́вр**!

білий ≠ чорний

чистий ≠ брудний

чужий ≠ свій

UK	EN	FR	AR	CH
вухо	ear	oreille	أذن	耳朵
гра	game	jeu	لعبة	游戏
жарт	joke	plaisanterie	نكتة	笑话
жук	beetle	scarabée	خنفساء	甲虫
ключ	key	clef	مفتاح	钥匙
м'яч	ball	balle	كرة	球
плащ	cloak	manteau	عباءة معطف	雨衣
футболіст	footballer	joueur de football	كرة قدم	足球运动员
час	time	temps	وقت	时间
човен	boat	bateau	قارب	小船
шум	noise	bruit	ضوضاء	噪音
щастя	happiness	bonheur	السعادة	幸福
щока	cheek	joue	خد	面颊

Вправа 8. Читайте.

1. Біля дзеркала дзвенить жовтий жук. 2. Жовтий жук завжди жу-жу. 3. Це жовтий жук, а це чорний жук. 4. Дуже **поважний** чорний жук. 5. Чорний жук вночі дуже чорний. 6. Ось широка шафа. 7. Висять у шафі шапка, шуба, шарф і плащ. 8. Купую плащ – буде дощ. 9. У плащі – не **страшні** дощі. 10. Це наша **найкраща** школа. 11. У школі школяр і школярка, учитель і вчителька. 12. Біля дошки – стіл. 13. На столі лежать журнали, книжки та зошити. 14. А це наша кухня. 15. Тут завжди їжа. 16. Це дуже смачний борщ: **дайте ще!** 17. Ось жовта шафа. 18. Тут лежать ложки, чашки, ножі, виделки і тарілки теж. 19. Це чай і чайник. 20. Чай ще в чайнику. 21. Ось широкий майдан. 22. Тут працює художник. 23. Художник пише шедеври. 24. Уже не вечір, але ще не ніч. 25. А що на майдані? 26. На майдані шум: шумить шинами машина. 27. Поруч цирк. 28. Це ду-у-у-же цікаве місце!

м. Вінниця. Центр міста.
Майдан Гагаріна. 2004 рік

Юрій Гагарін

2

Читайте. Порівнюйте

Це **молодий** чоловік. Це його **молодший** брат. Він **наймолодший** в сім'ї.
 Це **високий** будинок. Цей будинок **вищий**, а цей будинок **найвищий**.
 Це **дорогий** метал, а цей метал – **дорожчий**. А це **найдорожчий** метал.
 Дніпро – довга ріка. Ріка Волга – довша. Амазонка – **найдовша** ріка.

Сьогодні **теплый** день.
 Учора день був **тепліший**.
 Позавчора був **найтепліший** день.

Грудень – **холодний** місяць.
 Лютий **холодніший**, ніж січень.
 Січень – **найхолодніший** місяць року.

Камінь – **твердий** матеріал.
 Метал – **твердіший**, ніж камінь.
 Алмаз – **найтвердіший** матеріал.

Ступені порівняння прикметників

початкова форма → вищий ступінь → найвищий ступінь

мудрий	→	мудріший	→	наймудріший
добрий	→	добріший	→	найдобріший
солодкий	→	солодший	→	найсолодший
молодий	→	молодший	→	наймолодший
високий	→	вищий	→	найвищий
дорогий	→	дорожчий	→	найдорожчий

Вправа 9. Утворіть найвищий ступінь порівняння прикметників.

1. Своя країна завжди (**гарний**).
2. Гора Еверест – (**високий**) в світі гора.
3. Юпітер – (**великий**) планета.
4. Амазонка – (**довгий**) ріка в світі.
5. Дніпро – (**великий**) ріка України.
6. Байкал – (**глибокий**) озеро.
7. Каспійське море – (**великий**) в світі озеро.
8. Страус – (**великий**) птах.
9. Блакитний кит – (**великий**) тварина.
10. Мед – (**солодкий**) речовина.

Читайте. Пишіть

прикметник → вищий ступінь → найвищий ступінь

основа прикметника	+	суфікси -ш, -щ, -жч, -іш	+	префікс най-
багатий	→	багатший	→	найбагатший
широкий	→	ширший	→	найширший
високий	→	вищий	→	найвищий
близький	→	ближчий	→	найближчий
вузький	→	вужчий	→	найвужчий
теплий	→	тепліший	→	найтепліший
сміливий	→	сміливіший	→	найсміливіший

✓ **Запам'ятайте!**

великий	→	більший	→	найбільший
гарний	→	кращий	→	найкращий
малий	→	менший	→	найменший
поганий	→	гірший	→	найгірший

UK	EN	FR	AR	CH
великий	big	grand	كبير	大的
високий	tall	haut	عالي	高的
вузький	narrow	étroit	ضيق	狭窄的
довгий	long	long	طويل (للمسافة)	长的
молодший	younger	cadet	اصغر بالعمر	更年轻的
низький	low, short	bas	منخفض	矮的
старший	elder	ainé	اكبر بالعمر	更老的
твердий	hard	dur	قاسي	硬的
худий	thin	maigre	زحيف	瘦的
чистий	smb. else's	propre	نظيف	干净的

Вправа 10. Утворіть вищий ступінь порівняння прикметників.
Закінчіть речення.

Зразок: Цей матеріал твердий, а ...

Цей матеріал твердий, а той твердіший.

1. Цей фільм цікавий, а ...	2. Цей шлях короткий, а ...
Ця книга цікава, а ...	Ця відстань коротка, а ...
Це заняття цікаве, а ...	Це оповідання коротке, а ...
Ці журнали цікаві, а ...	Ці лінії короткі, а ...

3. Цей автомобіль дорогий, а ...
Ця квартира дорога, а ...
Це пальто дороге, а ...
Ці меблі дорогі, а ...

4. Цей літак малий, а ...
Ця кімната мала, а ...
Це озеро мале, а ...
Ці аудиторії малі, а ...

Вправа 11. Складіть діалоги.

Зразок: Довга вулиця. Місто.

Скажіть, будь ласка, ця вулиця найдовша в місті?
Ні, вона найкоротша.

1. Широка ріка. Вінницька область. 2. Мале озеро. Україна. 3. Важка задача. Контрольна робота. 4. Світла кімната. Дім. 5. Великий літак. Світ. 6. М'який матеріал. Природа. 7. Швидкий поїзд. Країна. 8. Високі гори. Європа. 9. Холодний день. Місяць. 10. Старший син. Сім'я. 11. Веселе оповідання. Книга. 12. Просте завдання. Підручник.

Вправа 12. Утворіть найвищий ступінь порівняння прикметників.

Зразок: Антарктида. Білий сніг.

В Антарктиді найбільший сніг.

1. Глибоке місце. Атлантичний океан. 2. Високі гори. Непал. 3. Довга ріка. Америка. 4. Сухий клімат. Сахара. 5. Довгий день. Червень. 6. Короткий день. Грудень. 7. Смачний чай. Індія. 8. Велика пустеля. Африка.

Вправа 13. Прочитайте текст. З'ясуйте значення виділених слів.

Київ

Київ – одне з найбільших, найстаріших і найкращих міст України. Багато років стоїть він на берегах **могутнього** Дніпра, високо **здіймаючи** золоті куполи своїх храмів. Києву більше, ніж 1500 років. Він старший за Москву, Одесу, Вінницю та багато інших міст.

Історія цього міста – це історія країни і народу від найдавніших часів до сьогодні. У 9–12 століттях Київ був столицею могутньої держави – Київської Русі. До наших часів **збереглися** чудові пам'ятки архітектури, найвідоміші серед яких Софія Київська, Києво-Печерська лавра, Золоті ворота.

Київ сьогодні – це велике сучасне місто, у якому живе більше, ніж два з половиною (2,5) мільйони чоловік.

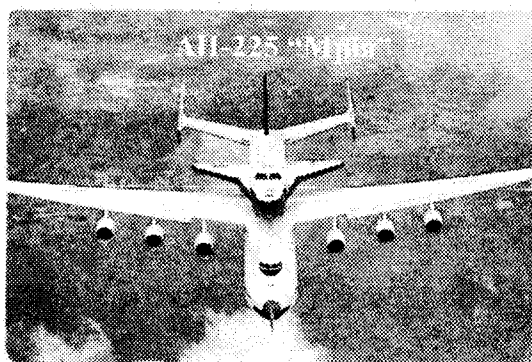

Київ – політичний і адміністративний центр України. У місті працює Уряд, Президент і **Верховна Рада** (парламент) держави, функціонують посольства багатьох країн.

Серцем Києва називають Хрещатик – найкращу і найвідомішу вулицю міста, улюблене місце відпочинку киян та гостей.

Київ – промисловий центр. На сучасних київських заводах і фабриках **виготовляють** машини, мотоцикли, телевізори, магнітофони та інші електронні прилади, фотоапарати. Тут будують найбільші у світі літаки АН–124 “Руслан” та АН–225 “Мрія”. **Продукція** столичної промисловості добре відома не тільки в Україні, але й в інших країнах світу.

У Києві працює Академія наук України, велика кількість наукових інститутів. Весь світ знає таких українських вчених, як авіаконструктор Олег Антонов, фізик Є. Патон, хірург М. Амосов.

Київ – це місто студентів. Майбутні спеціалісти, вчені та академіки навчаються в багатьох університетах Києва, найвідоміший серед яких – Київський національний університет імені Т. Шевченка. Університет було засновано у 1834 році. Сьогодні в ньому навчається більше 20 тисяч студентів.

Київ – культурний центр. У місті багато театрів, кінотеатрів, бібліотек, музеїв, концертних залів, в яких глядачі можуть познайомитися з національною культурою.

Сучасний Київ будується, стає кращим і молодшим, незважаючи на свої 15 століть історії.

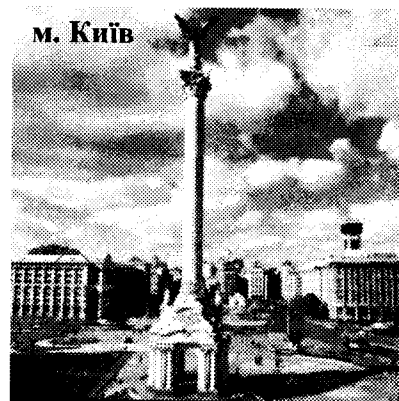
Завдання I. Знайдіть у тексті прикметники, які характеризують Київ і запишіть їх за зразком.

Зразок: найбільший.

Великий – більший – найбільший

Завдання II. Відповідайте на запитання.

1. Скільки років Києву?
2. Що називають серцем Києва?
3. Що виробляють у Києві?
4. Коли було засновано Київський університет?
5. Чому Київ називають культурним центром України?

Завдання III. Складіть простий номінативний план тексту. Перекажіть текст за планом. Використовуйте вищий та найвищий ступені порівняння прикметників

2.1. Читайте. Порівнюйте. Пишіть

Андрес **старший, ніж** Луїс.
Він **молодший, ніж** сестра.
Метал **твердіший, ніж** пластмаса.
Алмаз **твердіший, ніж** метал.
Юпітер **більший, ніж** Сатурн.

Андрес **старший за** Луїса.
Він **молодший за** сестру.
Метал **твердіший за** пластмасу.
Алмаз **твердіший за** метал.
Юпітер **більший за** Сатурн.

✓ **Запам'ятайте!**

вищий ступінь порівняння прикметників

ніж + називний відмінок

старший, **ніж** батько

молодший, **ніж** сестра

- Брат старший **за** сестру?
- Фернандо старший **за** Еріка?
- Київ більший **за** Львів?

за + знахідний відмінок

старший **за** батька

молодший **за** сестру

- **Ні**, він молодший, **ніж** сестра.
- Ні, він молодший, **ніж** Ерік.
- Так, Київ більший, **ніж** Львів.

Вправа 14. Прочитайте. Дайте відповідь на запитання.

Мій молодший брат старший за мого наймолодшого брата. Я старший, ніж мої молодші брати, але молодший за старшого брата. Моя молодша сестра старша за наймолодшого брата, а моя старша сестра молодша за старшого брата. Скільки у мене братів і сестер? Хто найстарший серед нас?

Вправа 15. Складіть діалоги.

1. Зразок: Старший. Артем. Василь.

- Скажіть, будь ласка, Артем старший за Василя?
- Так, він старший, ніж Василь.

1. Молодший. Ольга. Антон. 2. Серйозний. Халед. Ерік. 3. Цікавий. Фільм. Вистава. 4. Кислий. Лимон. Апельсин. 5. Сильний. Олег. Віктор. 6. Легкий. Задача. Рівняння. 7. Світлий. Аудиторія. Коридор. 8. Великий. Зал. Кімната. 9. Старший. Батько. Мати. 10. Молодший. Сестра. Брат.

2. Зразок: Великий. Київ. Вінниця

- Скажіть, будь ласка, Київ більший, ніж Вінниця?
- Так, Вінниця менша за Київ.

1. Довгий. Дніпро. Південний Буг. 2. Важкий. Іспит. Залік. 3. Твердий. Алмаз. Скло. 4. Холодний. Зима. Літо. 5. Світлий. Зал. Кімната. 6. Старий. Вінниця. Одеса. 7. Солодкий. Яблуко. Лимон. 8. Довгий. Січень. Лютий.

Вправа 16. Прочитайте текст. З'ясуйте значення виділених слів та запишіть їх. Знайдіть у тексті та запишіть прикметники. Складіть простий номінативний план тексту.

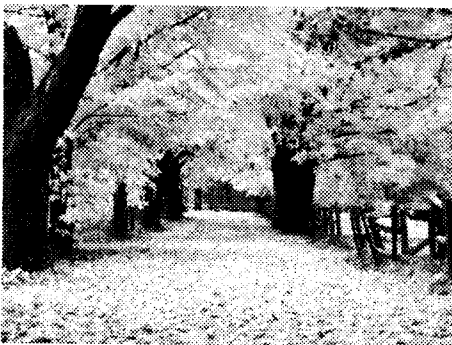
Кольоровий світ

У грудні починається найхолодніша пора року – зима. Білими стають міста і села, поле, річка, ліс. Білий сніг у сонячний день стає білішим, але найбільший – перший сніг.

Кольорів узимку небагато: білий, сірий, блакитний. Синє небо здається ще синішим від яскравого білого снігу.

Весна *значно* багатша, ніж зима. У спектрі весни є всі кольори. Від жовтого, зеленого, червоного, блакитного веселішим стає життя. І після зимової *монохромності* зелений колір здається зеленішим, а червоний – червонішим.

Влітку можна побачити усі кольори природи. Літнє небо вранці – як *палітра* художника, на якій *безліч* кольорів і відтінків: прозорих та ще прозоріших, світлих і світліших, теплих і найтепліших. Іноді після дощу над землею з'являється різнокольорова дуга – *райдуга* або *веселка*. Літні ночі найкоротші, найтепліші і найсвітліші.

Восени коротшими стають дні, довшими і холоднішими – ночі. Найулюбленіші фарби осені – це жовті, червоні, *багряні*, золоті. Осінні кольори яскраві і чисті. Жовтий ліс здається ще жовтішим на *тлі* синього неба. Осінні кольори "гарячі", як вогонь. Осінь – найкраща пора року. Це улюблена пора поетів та художників.

Завдання I. Згадайте, з яких кольорів складається спектр. Знайдіть у тексті назви кольорів та запишіть їх.

Завдання II. Відповідайте на запитання.

1. Який колір у природі є завжди?
2. Якого кольору зима?
3. Яких кольорів немає у спектрі?
4. Як перекладається українською мовою слово "монохромний"?
5. Яким фізичним терміном можна назвати райдугу (веселку)?
6. Які антоніми характеризують літні дні і ночі?
7. Які кольори називають теплими і холодними?

пора = сезон

Читайте. Порівнюйте

Прислівник (Adverb)

який?

Сьогодні **холодний** ранок.
Антон сьогодні **веселий**.
У Сергія **гарний** почерк.
Літо було **тепле**.
Ірина **сумна**.
Це **активний** хімічний процес.
Цей транспорт дуже **повільний**.
Ця вулиця **довга**.

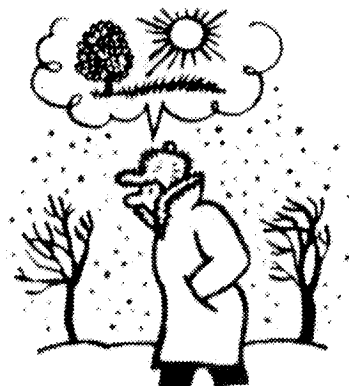
як?

Сьогодні вранці **холодно**.
Йому сьогодні **весело**.
Сергій пише **гарно**.
Влітку було **тепло**.
Їй **сумно**.
Процес проходить **активно**.
Ми їхали **повільно**.
Ми **довго** йшли по вулиці.

прикметник (який?) → прислівник (як?)

веселий
важкий
добрий
гіркий
ранній
легкий
сумний
сильний

весело
важко
добре
гірко
рано
легко
сумно
сильно

А вчора було тепліше...

Розгляньте малюнок.

Як себе почуває цей чоловік? Про що він мріє?
Розкажіть про погоду, зображену на малюнку.

– **Як справи?**
– Як ваші справи?
– Як твої справи?
– Як здоров'я?
– Як навчання?

– **Дякую, добре!**
– Дякую, добре!
– Дякую, чудово!
– Слава Богу, добре!
– Спасибі, все гаразд!

Вправа 17. Складіть діалоги.

Зразок: Важкий. Іспит.

– Скажіть, будь ласка, важко було на іспиті?
– Ні, легко.

1. Сумний. Театр. 2. Холодний. Аудиторія. 3. Цікавий. Музей.
4. Гарний. Зима. 5. Темний. Ніч. 6. Важкий. Контрольна робота.
7. Холодний. Восени. 8. Теплий. Зима.

3.2.

Прислівник. Ступені порівняння

Ручка коштує **дорого**. Зошит коштує **дорожче**. Сумка коштує **найдорожче**.
 Автобус їде **швидко**. Поїзд їде **швидше**. Літак летить **найшвидше**.
 У театрі було **весело**. На пляжі – **веселіше**. У парку було **найвеселіше**.
 Я **багато** працюю. Ми працюємо **більше**. Вони працюють **найбільше**.
 Наш гуртожиток **близько**, стадіон **ближче**, а буфет **найближче**.
 Я вчуся **добре**, Аднан вчиться **краще**, а Мерілін вчиться **найкраще**.

як?

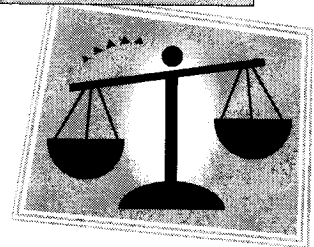
прислівник → вищий ступінь → найвищий ступінь

основа прислівника	+	суфікси -ш, -щ, -жч, -іш	+	префікс най-
весело	→	веселіше	→	найвеселіше
високо	→	вище	→	найвище
вужько	→	вужче	→	найвужче
дорого	→	дорожче	→	найдорожче
далеко	→	дальше	→	найдальше
близько	→	ближче	→	найближче
тепло	→	тепліше	→	найтепліше

✓ **Запам'ятайте!**

Де важче? А де вище?

багато	→	більше	→	найбільше
добре	→	краще	→	найкраще
гарно	→	краще	→	найкраще
мало	→	менше	→	найменше
погано	→	гірше	→	найгірше

Вправа 18. Прочитайте речення. Замість крапок поставте вищий та найвищий ступені порівняння прислівників.

Зразок: Сьогодні тепло. Учора було ...
 Учора було тепліше.

1. Хто мало спить, той багато знає. Хто ... спить, той ... знає. Хто ... спить, той ... знає.
2. Роман читає гарно. Ірина читає Юля читає
3. Студент прийшов в університет рано, а староста групи прийшов Але ... прийшов викладач.
4. Елдер вчиться добре, а Фернандеш вчиться Студент Луїс вчиться
5. Усі розрахунки зроблено точно. Ці розрахунки я зроблю Комп'ютер зробить розрахунки
6. Сьогодні Лі Дан довго читала цікаву книгу. Учора вона читала Але ... вона читала в суботу.

Вправа 19. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Холодний. Сьогодні. Вчора.

– Скажіть, будь ласка, сьогодні холодно?

– Ні, вчора було холодніше, **ніж** сьогодні.

1. Теплий. Весна. Літо. 2. Холодний. Квітень. Березень. 3. Цікавий. Концерт. Виставка. 4. Веселий. Парк. Пляж. 5. Гарний. Зима. Літо.

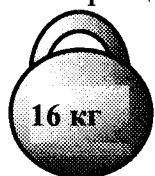
Вправа 20. Прочитайте прислів'я та приказки. Поясніть, що вони означають. Назвіть прикметники та прислівники. Визначте їх ступінь порівняння.

У гостях добре, а вдома краще.

Високо злетів, та низько сів.

Найкраще сміється той, хто сміється останнім.

Тут стало вуж-ж-ж-че...

Вправа 21. Прочитайте та відгадайте загадки. Вкажіть ступені порівняння.

1. Що наймиліше за все на світі? 2. Що найшвидше за все на світі? 3. Що наймудріше на світі? 4. Що тепліше одного кожуха? 5. Що важче: пуд пір'я чи пуд заліза? 6. Підійме найменша дитина, а через хату не перекине найдужча людина. 7. Не золото, а найдорожче. 8. Стою на даху, всіх димарів вище.

пуд = 16 кг

Вправа 22. Запишіть речення. Прикметники в дужках поставте у формі вищого чи найвищого ступеня порівняння.

1. Аудиторія (великий), ніж кімната. 2. Моя кімната (малий) за кімнату брата. 3. Викладач сказав, що моя робота (гарний), ніж робота Рашида. 4. Готель "Вінниця" (комфортний) за готель "Жовтневий", а готель "Савой" (комфортний) у місті. 5. Брат (молодий) за сестру на 5 років. 6. Мед (солодкий), ніж цукор. 7. (Цікавий) книга та, яку ще не читав. 8. Вчені вважають, що зима цього року буде (теплий), ніж минула.

🔑 Ключ до вправи 21.

1. Сон. 2. Думка. 3. Правда. 4. Два кожухи. 5. Рівна вага. 6. Пір'їна. 7. Здоров'я. 8. Антена.

✓ **Запам'ятайте!**

[к]	→	[шч]	високий	вищий
[г]	→	[жч]	дорогий	дорожчий
[зв]	→	[жч]	близький	ближчий

4

Читайте. Порівнюйте

Дієслова руху

Сьогодні я **іду** на роботу.
Зараз ми йдемо в театр.
Я біжу до стадіону.
Ми їдемо на море.

Щодня я **ходжу** на роботу.
Щосуботи ми ходимо в театр.
Щоранку я бігаю.
Щороку ми їздимо на море.

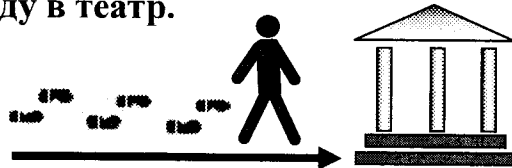
щодня	щовівторка	щотижня
щоранку	щосереді	щомісяця
щовечора	щоп'ятниці	щороку

4.1.

- Ти **часто ходиш** у театр? – Так, часто. **Щотижня** я **ходжу** в театр.
- Ви часто ходите в університет? – Так, ми щодня ходимо в університет.
- Ви часто ходите на екскурсію? – Так, ми ходимо на екскурсію щосуботи.
- Ти часто ходиш у парк гуляти? – Ні, я інколи ходжу гуляти в парк.
- Ти часто їдиш у Київ? – Так, я їжджу в Київ щомісяця.
- Ви часто їздите на море? – Так, ми щороку їздимо на море.

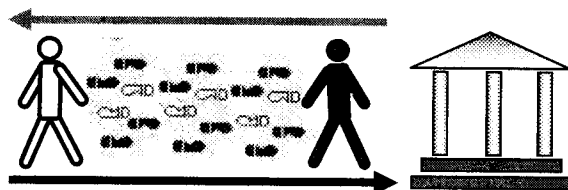
– Куди ти ідеш?

– Я іду в театр.

– Ти часто ходиш у театр?

– Так, я часто ходжу в театр.

Куди ти ідеш (йдеш)?

Куди ти їдеш?

Я іду в театр.
Учора я теж ходив у театр.
Я часто ходжу в театр.
Ігор вчора ходив у кіно.
Позавчора він теж ходив у кіно.
Ігор часто ходить у кіно.
Студенти йдуть у музей.
Вони часто ходять у музей.

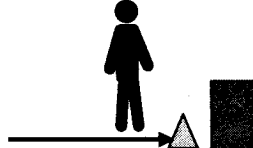
Я їду до Львова.
Влітку я теж їздив до Львова.
Я часто їжджу до Львова.
Ірина їде в Київ.
Торік вона теж їздила в Київ.
Ірина часто їздить у Київ.
Студенти їдуть на екскурсію.
Вони іноді їздять на екскурсію.

4.2.

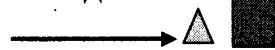
Дієслова руху

префікс + дієслово

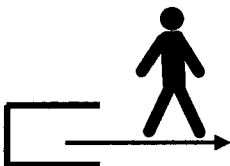
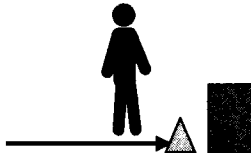
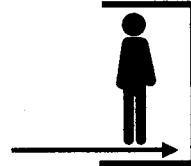
іти – підійти – прийти

Уранці він **іде** в університет.О восьмій годині він **підійшов** до університету.О восьмій годині п'ять хвилин він **прийшов** в університет.Він **іде**Він **підійшов**Він **прийшов**

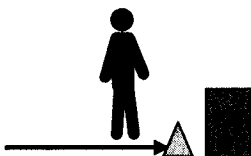
їхати – під'їхати – приїхати

Ми **їдемо** в Київ. О десятій годині ми **під'їхали** до Києва.О десятій годині двадцять хвилин ми **приїхали** в Київ.Ми **їдемо**Ми **під'їхали**Ми **приїхали**

вийти – підійти – зайти

Він **вийшов** з гуртожитку о восьмій годині.Через кілька хвилин він **підійшов** до бібліотеки.О восьмій годині десять хвилин він **зайшов** у бібліотеку.Він **вийшов**Він **підійшов**Він **зайшов**

підійти – відійти

Максим **підійшов** до столу, взяв свій зошит і **відійшов** від столу.Він **підійшов**Він **відійшов**

✓ **Запам'ятайте!**

іти (йти)

вийти звідки?	≠	прийти куди? до кого? до чого?
вийти звідки?	≠	зайти куди? до кого?
підійти до кого? до чого?	≠	відійти від кого? від чого?

їхати

виїхати звідки?	≠	приїхати куди? до кого? до чого?
виїхати звідки?	≠	заїхати куди?
під'їхати до кого? до чого?	≠	від'їхати від кого? від чого?

Недоконаний вид

входити
виходити
заходити
підходити
відходити
від'їжджати
під'їжджати

Доконаний вид

увійти
вийти
зайти
підійти
відійти
від'їхати
під'їхати

Вправа 23. Прочитайте текст. З'ясуйте значення виділених слів.
Запишіть дієслова руху.

Учора ми ходили в театр. Але спочатку ми зайшли до своїх друзів у гуртожиток. Коли ми **вийшли** з гуртожитку, то зрозуміли, що запізнюємося. Тому ми **взяли** таксі. За кілька хвилин ми **під'їхали** до театру. У театр ми **увійшли** **вчасно**.

Минулого тижня Байрон їздив у Київ. Він **виїхав** о 8 годині. Коли поїзд **під'їхав** до Києва, Байрон почав **збирати** свої речі. У Київ він **приїхав** о 12 годині. На вокзалі його зустрічали друзі. Він **підійшов** до них і привітався. Потім вони **підійшли** до каси, де Байрон купив квитки до Вінниці **на завтра**. Друзі **відійшли** від каси, **вийшли** з вокзалу, **взяли** таксі і поїхали в **центр** міста. Незабаром вони **під'їхали** до університету, де навчаються їхні земляки. Друзі **вийшли** з машини і зайшли в університет.

Вправа 24. Запишіть словосполучення. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

Зайти в (кімната); приїхати до (університет); підійти до (друзі); вийти з (аудиторія); підійти до (магазин); відійти від (лікарня); зайти до (дочка); приїхати до (вона); заїхати до (Ольга Василівна); підійти до (він); під'їхати до (Одеса); від'їхати від (Житомир); відійти від (викладач).

Читайте. Порівнюйте

Ми **вийшли** з гуртожитку і **за** 10 хвилин **дійшли** до університету.
Якщо іти швидко, то за 10 хвилин можна дійти до університету.

Доїхати до вокзалу можна **трамваєм, тролейбусом, автобусом**.
Трамваєм доїхати до вокзалу можна за 20 хвилин.
На таксі до вокзалу можна доїхати за 5 хвилин.

За годину ми **пройшли** 5 кілометрів. За 2 години ми пройшли 9 кілометрів.
Автобус за годину проїхав 75 км, а поїзд проїхав 100 км.
Відстань від Вінниці до Києва ми проїхали за 4 години.

✓ **Запам'ятайте!**

префікс	+	дієслово руху (йти, їхати, летіти ...)		
ви-		вийти	виїхати	вилетіти
за-		зайти	заїхати	залетіти
при-		прийти	приїхати	прилетіти
під(і)-		підійти	під'їхати	підлетіти
від(і)-		відійти	від'їхати	відлетіти
про-		пройти	проїхати	пролетіти
до-		дійти	доїхати	долетіти
об(і)-		обійти	об'їхати	облетіти
пере-		перейти	переїхати	перелетіти

Вправа 25. Складіть діалоги.

1. Зразок: Вокзал. Трамвай № 4.

- Скажіть, будь ласка, як мені доїхати до вокзалу?
- До вокзалу можна доїхати трамваєм № 4.
- Дякую.

1. Стадіон. Тролейбус № 6. 2. Університет. Автобус № 12. 3. Ринок. Трамвай № 1. 4. Універмаг. Маршрутне таксі № 40. 5. Аеропорт. Автобус № 10.

2. Зразок: Парк.

- Скажіть, будь ласка, я дійду цією вулицею до парку?
- Так, пройдіть трохи прямо і поверніть ліворуч.

1. Театр. 2. Стадіон. 3. "Промінвестбанк". 4. Аптека № 4. 5. Магазин "Цукерки". 6. Готель "Савой". 7. Технічний університет. 8. Трамвайна зупинка. 9. Ресторан "Південний Буг". 10. Майдан Гагаріна.

4.3. Читайте. Пишіть

префікс + дієслово руху + знахідний відмінок

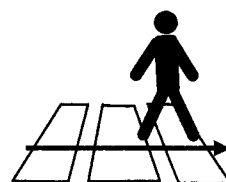
куди?

зайти в магазин
увійти в бібліотеку
в'їхати в місто
переїхати у Вінницю

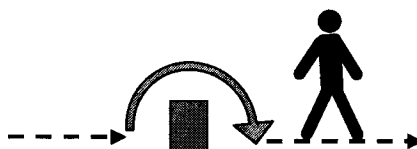

через що?

перейти через вулицю
перейти на ліву сторону
перебігти через дорогу

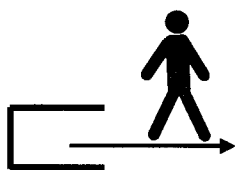
обійти що? будинок
об'їхати що? перешкоду

префікс + дієслово руху + родовий відмінок

звідки?

виїхати з міста
вийти з університету
вийти з кімнати

куди?

переїхати з Вінниці до Києва
з Полтави до Одеси
зі Львова до Житомира

до чого?

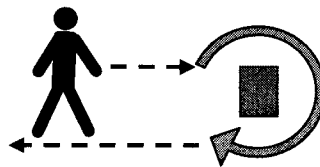
під'їхати до вокзалу
до музею
підійти до вікна
до дошки

від чого?

від'їхати від вокзалу
від музею
відійти від вікна
від дошки

навколо чого?

обійти навколо будинку
об'їхати навколо стадіону

префікс + дієслово руху + орудний відмінок

чим?

прилетіти літаком
приїхати автобусом

з ким?

прилетіти з другом
приїхати разом з сестрою

Вправа 26. Прочитайте речення. Замість крапок поставте необхідні префікси: *при-, про-, ді-, до-, за-, об-, під-*.

1. Я ...йшов на роботу о 8 годині. 2. Я йшов швидко і за 20 хвилин ...йшов до університету. 3. Автомобілем ми ...їхали цю відстань за 20 годин. 4. Автобусом до Одеси можна ...їхати за 8 годин. 5. Літаком до Одеси можна ...летіти за півтори години. 6. Літак до Києва ...летів о 16 годині. 7. Цю відстань ми ...летіли за 2 години. 8. Ми не могли ...їхати раніше, тому що не було квитків у касі. 9. Максим ...їхав три зупинки на трамваї і **пересів** на тролейбус. 10. Тролейбусом він ...їхав ще дві зупинки і нарешті ...їхав додому. 11. Коли він ...йшов у кімнату, була вже двадцята година. 12. Людина ...ходить за годину 5 км. 13. Ми ...йшли навколо озера і ...йшли до села. 14. Наступного дня до нас ...їхали друзі.

Вправа 27. Прочитайте та запишіть речення. Замість крапок поставте потрібне дієслово.

1. Я ... через дорогу і ... у магазин. 2. Ми ... до Вінниці у жовтні. 3. Арманд ... з Камеруну минулого тижня. 4. До університету він ... на таксі. 5. Після уроків ми ... додому. 6. Хосе ... в університет о 9 годині. 7. Наше місто невелике, тому його можна ... за 2 години. 8. Артем швидко бігає, тому на змаганнях він ... першим. 9. Ірина ... до Вінниці з Києва.

4.4. – Скажіть, будь ласка, де можна перейти через дорогу?

– Пройдіть прямо, там перехід.

– Скажіть, будь ласка, де можна купити теплий одяг? – У магазині.

– Скажіть, будь ласка, як пройти до технічного університету?

– Пройдіть трохи прямо і поверніть ліворуч.

– Скажіть, будь ласка, чим можна доїхати до вокзалу? – Трамваєм № 6.

– Скажіть, будь ласка, цим трамваєм я доїду до парку? – Так, звичайно.

– Скажи, будь ласка, з ким ти приїхав в Україну? – Я приїхав з другом.

✓ **Запам'ятайте!**

Імператив (наказовий спосіб) дієслів руху

заходити	заходь!	заходьте!	зайти	зайди!	зайдіть!
виходити	виходь!	виходьте!	вийти	вийди!	вийдіть!
приходити	приходь!	приходьте!	прийти	прийди!	прийдіть!
підходити	підходь!	підходьте!	підійти	підійди!	підійдіть!
відходити	відходь!	відходьте!	відійти	відійди!	відійдіть!
обходити	обходь!	обходьте!	обійти	обійди!	обійдіть!
переходити	переходь!	переходьте!	перейти	перейди!	перейдіть!

Вправа 28. Прочитайте речення. Дієслова в дужках поставте у потрібній формі.

1. Викладач (підійти) до дошки і написав тему. 2. Потім він (відійти) від дошки і (підійти) до столу. 3. Після дзвоника всі студенти (вийти) з аудиторії і (піти) на стадіон. 4. Коли вони (прийти) на стадіон, матч уже розпочався. 5. Сьогодні Андрій познайомився з новою студенткою, яка (приїхати) з Еквадору. 6. Світлана (переїхати) до нашого міста минулого року. 7. Її родина (переїхати) до Вінниці з Харкова. 8. Ми (перейти) через центральну вулицю і незабаром (прийти) до театру. 9. Ми (увійти) в театр о 18 годині. 10. Я (підійти) до афіші і прочитав оголошення. 11. Потім ми (увійти) в зал. 12. Після вистави ми (поїхати) додому. 13. Від театру ми (від'їхати) о 20 годині, а додому (приїхати) о 21 годині 30 хвилин. 14. Цю відстань ми (проїхати) за півгодини. 15. Я (підійти) до свого друга і подякував за чудовий вечір.

Ключ до вправи 27.

1. Перейшов, зайшов. 2. Приїхали. 3. Приїхав. 4. Приїхав. 5. Пішли. 6. Прийшов. 7. Об'їхати. 8. Прибіг. 9. Переїхала.

Вправа 29. Від слів у дужках утворіть потрібні дієслова руху за допомогою префіксів: *ви-, за-, пере-, при-, про-, піді-, по-, обі-*. Запишіть речення.

1. Студенти 1-го курсу Сергій і Тарас сьогодні (йти) в університет раніше, тому що в них контрольна робота з фізики. 2. О 8 годині викладач (йти) в аудиторію і заняття почалося. 3. Спочатку друзі розв'язали важкі задачі. 4. Тарас першим виконав усі завдання і (йти) до викладача. 5. Викладач переглянув його роботу і сказав: "Добре, можете відпочивати". 6. Тарас подякував і (йти) з аудиторії. 7. Поки Сергій закінчуватиме роботу, Тарас вирішив (йти) до їдальні, щоб випити чашку кави. 8. **Незабаром** Сергій закінчив свою роботу і вони (їхати) трамваем до гуртожитку. 9. Друзі (їхати) дві зупинки, (йти) з трамваєм і вирішили далі йти пішки. 10. Вони (йти) на праву сторону вулиці і через 10 хвилин (йти) до гуртожитку. 11. Біля гуртожитку стояв вантажний автомобіль, який Сергій і Тарас (йти) зліва і (йти) в гуртожиток. 12. Друзі (йти) до ліфта, (йти) в кабінку і піднялися на сьомий поверх, де попрощалися.

Ключ до вправи 29.

1. Прийшли. 2. Зайшов. 4. Підійшов. 6. Вийшов. 7. Піти. 8. Поїхали. 9. Проїхали. 10. Перейшли, підійшли. 11. Обійшли, зайшли. 12. Підійшли, зайшли.

Читайте. Порівнюйте

я буду + інфінітив + іменник

Я буду читати книгу

Я буду слухати лекцію.
Він буде обідати.
Вона буде відпочивати.
Ми будемо працювати.
Вони будуть розмовляти.

я буду + іменник

Я буду інженером

Я буду студентом.
Він буде лікарем.
Вона буде студенткою.
Ми будемо інженерами.
Вони будуть вчителями.

5.1.

ким?

- Ким ти будеш?
- Ким він буде?
- Ким буде Акрам?
- Ким буде Марина?
- Ким вони будуть?
- Ким ти хочеш бути?
- Ким хоче бути твій друг?

- Я буду інженером.
- Він буде лікарем.
- Акрам буде журналістом.
- Марина буде вчителькою.
- Вони будуть робітниками.
- Я хочу бути програмістом.
- Він хоче бути економістом.

Вправа 30. Пишіть.

Зразок: – Мій брат інженер.
– Я теж буду інженером.

1. Мій батько робітник. 2. Моя мати вчителька. 3. Його брат пілот.
4. Її сестра журналістка. 5. Їхні друзі студенти. 6. Його дідусь професор.
7. Її мати професор. 8. Наш батько шахтар. 9. Наша мати лікар. 10. Моя сестра інженер.

5.2.

Відмінювання іменників

Орудний відмінок (№ 5) (Instrumental case)

Однина. Множина

ким?

Я інженер.
Мій брат – лікар.
Моя сестра – вчителька.
Микола – студент.
Лариса – студентка.
Це наш викладач.
Ось наш професор.
Його звати Максим.
Її звати Марія.
Це відома письменниця.
Ось гарне озеро.

Я завжди мріяв стати інженером.
Він завжди хотів бути лікарем.
Вона працює вчителькою.
Микола став студентом торік.
Лариса стала студенткою в цьому році.
Ми зустрілися з викладачем.
Ми їдемо в Київ разом з професором.
Я розмовляю з Максимом.
Він познайомився з Марією.
Ми розмовляли з письменницею.
За озером я бачу ліс.

– Ким ти хочеш бути?
– Ким вона мріє стати?
– Ким він хоче стати?
– Ким працює батько?
– Ким працює сестра?
– Ким вона хоче бути?
– З ким ти говорив по телефону?
– З ким ти ходив у театр?

– Я хочу бути інженером.
– Вона мріє стати астрономом.
– Він хоче стати фізиком.
– Батько працює викладачем.
– Сестра працює менеджером.
– Вона хоче бути вчителькою.
– Я говорив з батьком.
– Я ходив у театр з Оксаною.

Ми інженери.
Ви лікарі?
Вони вчителі.
Мої брати викладачі.
Це студенти.
Ось наші студентки.
Це мої брати і сестри.

Ми завжди хотіли бути інженерами.
Ви станете лікарями?
Вони працюють вчителями.
Вони працюють викладачами.
Викладач розмовляє зі студентами.
Я познайомився з нашими студентками.
Я їду з моїми братами і сестрами.

– Ким вони працюють?
– Ким ви станете?
– З ким ти говорив?
– Ким будуть ваші друзі?
– З ким ти приїхав в Україну?
– Чим ти захоплюєшся?
– Яким спортом ти займаєшся?

– Інженерами.
– Лікарями.
– З друзями.
– Вони будуть вчителями.
– Я приїхав з земляками.
– Я захоплююся цікавими книгами.
– Я займаюся баскетболом.

Відмінювання іменників

Називний відмінок	Орудний відмінок	Закінчення
хто?	ким?	
Чоловічий рід		
Він студент Це інженер Це викладач Ось вчитель	Він буде студентом Я буду інженером Він буде викладачем Брат працює вчителем	-ом -ем
Жіночий рід		
Це вчителька Це студентка Це письменниця	Вона буде вчителькою Ірина буде студенткою Вона буде письменницею	-ою -ею -єю
Множина		
Це студенти Ось викладачі Це вчителі	Ми будемо студентами Вони будуть викладачами Вони працюють вчителями	-ами -ями

Вправа 31. Відповідайте на запитання.

1. Ким працює ваш батько?
2. Ким працює ваша мати?
3. Ким працює ваш брат?
4. Ким хоче стати ваша сестра?
5. Ким ви мріяли стати в дитинстві?
6. Ким ви хочете бути зараз?
7. Ким ви станете, коли закінчите університет?
8. З ким ви приїхали в Україну?
9. З ким ви навчаєтеся в одній групі?
10. З ким ви відпочивали в неділю?

Ким він працює?

Вправа 32. Читайте речення. Пишіть запитання.

1. Мій старший брат буде (лікар).
2. Ольга буде (інженер).
3. Людмила буде (викладач).
4. Петро буде (вчитель).
5. Світлана буде (вчителька).
6. Іннать буде (економіст).
7. Мерілін буде (енергетик).
8. Ерік буде (доцент).
9. Анас буде (лікар).
10. Аднан буде (стоматолог).

5.3. Читайте. Порівнюйте

Я буду інженером.
Він буде водієм.
Вона буде медсестрою.
Ми будемо журналістами.
Вони будуть економістами.

– Ким ти хочеш бути?

– Ким ти хочеш бути?
– Ким він хоче бути?
– Ким вона хоче бути?
– Ким ти хочеш бути?
– Ким ви будете?

Я **хочу** бути інженером.
Він **хоче** бути водієм.
Вона **хоче** бути медсестрою.
Ми **хочемо** бути журналістами.
Вони **хочуть** бути економістами.

– Я **хочу** бути інженером.

– Я **хочу** бути викладачем.
– Він **хоче** бути менеджером.
– Вона **хоче** бути лікарем.
– Я **хочу** бути спортсменом.
– Ми **будемо** інженерами.

хотіти			
я	хочу	ми	хочемо
ти	хочеш	ви	хочете
він	хоче	вони	хочуть

Він **хоче** бути лікарем.
Вона **хоче** бути поетом.
Ви **хочете** бути лікарями?
Ми **хочемо** бути художниками.
Вони **хочуть** бути студентами.

Вправа 33. Складіть діалоги.

Зразок: Поет. Журналіст.

– Ти хочеш бути поетом?
– Ні, я **хочу** бути журналістом.

1. Робітник. Інженер. 2. Медсестра. Лікар. 3. Доцент. Професор.
4. Учитель. Викладач. 5. Будівельник. Економіст. 6. Водій. Пілот.
7. Продавець. Бізнесмен. 8. Шахтар. Електрик.

Вправа 34. Читайте текст. Пишіть запитання.

Мій батько працює інженером, тому я теж **хочу** бути (інженер). Спочатку я хотів бути (лікар). Але мій старший брат закінчив медичний університет і вже працює (лікар). Потім я хотів бути (журналіст). Але моя старша сестра вже працює (журналістка). Тоді я вирішив стати (інженер) і поїхав в Україну. Зараз я навчаюся на підготовчому відділенні і **хочу** стати (студент). Щоб бути хорошим (інженер), потрібно знати (математика і фізика), тому я серйозно вивчаю ці предмети. Звичайно, без знання української мови не можна вчитися в українському університеті. Тому ми всі вивчаємо (українська мова), щоб бути інженерами.

Мої молодші брати і сестри **хочуть** бути (лікарі), (футболісти), (поети). А я вже вирішив: я **хочу** бути (інженер)!

5.4. Читайте. Порівнюйте

ким?

з ким?

Я хочу бути інженером.
Він хоче бути лікарем.
Вона хоче бути журналістом.
Вона хоче бути студенткою.
Юля хоче бути вчителькою.
Елдер хоче бути футболістом.

Я ходив у парк з другом.
Він розмовляв з лікарем.
Вона зустрілася з журналістом.
Я познайомився зі студенткою.
Юля говорить з вчителькою.
Ми розмовляли з футболістом.

– З ким ти ходив у парк?

– Я ходив у парк з другом.

– З ким ти приїхав в Україну?
– З ким ти їздив у Київ?
– З ким ти ходив у театр?
– З ким ти познайомився в театрі?
– З ким ти відпочивав на морі?
– З ким ти розмовляв по телефону?
– З ким ти говорив у кабінеті?

– Я приїхав з другом.
– Я їздив у Київ з викладачем.
– Я ходив у театр з батьками.
– Я познайомився з Дариною.
– Я відпочивав з друзями.
– Я розмовляв з матір'ю.
– Я говорив з деканом.

✓ **Запам'ятайте!**

Орудний відмінок (№ 5)

хто?	що?	→	(з) ким?	(з) чим?
------	-----	---	----------	----------

студент	студентом (викладачем, учителем)
будинок	будинком (університетом, трамваєм)
місто	містом (вікном, сонцем, морем)
студентка	студенткою (дівчиною, сестрою)
вулиця	вулицею (таблицею, столицею)
Марія	Марією (Росією, аудиторією)
батьки	батьками (друзями, лікарями)

Вправа 35. Пишіть.

1. Ми ходили в музей з нашим (викладач). 2. Учора вони їздили на екскурсію разом з (друзі). 3. Я приїхав у Вінницю зі своїм (брат). 4. Вона приїхала зі своєю (сестра). 5. У парку ми зустрілися з нашими (викладачі). 6. Аднан розмовляв з (директор). 7. Анас говорив по телефону з (батько). 8. На перерві Ерік розмовляв з українською (студентка). 9. Він іде в університет разом з (Оксана). 10. Ми ходили на річку разом з (Максим).

Вправа 36. Читайте речення. Пишіть запитання.

1. Марина хоче бути (медсестра). 2. Він приїхав разом зі своєю (сестра). 3. Іннань їздив додому разом зі своїм (земляк). 4. Чжао Юе приїхала з (друг). 5. Ми розмовляли з (викладачі). 6. Вони хочуть бути (викладачі). 7. Батько працює (інженер). 8. Я хочу бути (інженер). 9. Ми зустрілися з нашим (інженер). 10. Мати працює (лікар). 11. Дочка хоче бути (лікар). 12. Вона говорила з (лікар). 13. Сестра працює (журналістка). 14. Вона хоче стати (журналістка). 15. Вчора ми зустрічалися з молодого (журналістка).

Чим він приїхав?

Вправа 37. Складіть діалоги.

Зразок: Приїхати. Мій брат.

– Це твій брат?

– Так, я приїхав з братом.

1. Говорити. Наш інженер. 2. Розмовляти. Мій викладач. 3. Приїхати. Її сестра. 4. Зустрітися. Наш декан. 5. Іти. Наша вчителька. 6. Їхати. Моя подруга.

Вправа 38. Відповідайте на запитання.

1. – Ким ти хочеш бути?	– Я хочу бути спортсменом.
2. – Ким працює твій батько?	(менеджер)
3. – Ким хоче бути твій друг?	(економіст)
4. – Ким хоче бути твоя сестра?	(лікар-стоматолог)
5. – Ким хоче бути твій земляк?	(біолог)
6. – З ким ти граєш у футбол?	(друзі)
7. – З ким ти їздив в Одесу?	(студенти)
8. – З ким ти навчаєшся в одній групі?	(Андрес)
9. – З ким ти обідаєш у їдальні?	(земляки)
10. – З ким ти розмовляш на перерві?	(українці)
11. – З ким ти ходив у бібліотеку?	(пані Ірина)
12. – З ким ви ходили на екскурсію?	(викладачі)

✓ **Запам'ятайте!** мати – з матір'ю

Вправа 39. Розкажіть, ким ви хотіли бути в дитинстві? Чи здійснилися ваші мрії? Ким ви станете після закінчення навчання в університеті? Де і ким ви хочете працювати?

Читайте. Порівнюйте

яким? якою?

Максим – **справжній** інженер.
 Це відомий професор.
 Марія – молода вчителька.
 Це його молодша сестра.

Він буде **справжнім** інженером.
 Я розмовляв з відомим професором.
 Ми говорили з молод^ою вчителькою.
 Він прийшов з молодш^ою сестрою.

– Яким інженером ти будеш?

– Я буду хорошим інженером.

– Яким інженером він хоче бути?

– Справжнім інженером.

– Яким артистом він став?

– Він став відомим артистом.

– Якою співачкою вона стала?

– Вона стала популярно^ю співачкою.

– З яким професором ви говорили?

– Ми говорили з відомим професором.

– З якою студенткою ти говориш?

– Я говорю з ново^ю студенткою.

– Якою ручкою ти пишеш?

– Я пишу ново^ю ручкою.

– Якою музикою ти цікавишся?

– Я цікавлюся сучасно^ю музикою.

6.1.

Відмінювання прикметників

Орудний відмінок (№ 5)

Однина

Називний відмінок	Орудний відмінок	Закінчення
який?	яким?	
Чоловічий рід		
хороший інженер відомий артист синій олівець	Я буду хорошим інженером Він буде відомим артистом Я малюю синім олівцем	-им -ім
Жіночий рід		
яка?	якою?	
нова студентка відома співачка синя ручка	Я говорю з новою студенткою Вона буде відомою співачкою Він пише синьою ручкою	-ою -ьою

Вправа 40. Відповідайте на запитання.

1. Ким мріє бути Оксана?	артистка
2. Якою артисткою вона мріє бути?	популярна артистка
3. Ким хоче бути Максим?	інженер
4. Яким інженером він хоче бути?	справжній інженер
5. Ким ти хочеш бути?	економіст
6. Яким економістом ти хочеш бути?	хороший економіст
7. З ким ти приїхав у Вінницю?	сестра
8. З якою сестрою ти приїхав?	молодша сестра
9. З ким ти розмовляєш?	професор
10. З яким професором ти розмовляєш?	відомий професор

Вправа 41. Пишіть речення.

1. Я познайомлю тебе з моїм (старший брат). 2. Мій старший брат мріє стати (відомий письменник). 3. Раніше він хотів бути (хороший лікар). 4. У дитинстві він хотів бути (військовий льотчик). 5. Зараз він навчається на факультеті журналістики разом з (Олена). 6. Олена мріє стати (відома журналістка). 7. У дитинстві вона хотіла бути (вчителька), а потім (популярна артистка). 8. Я думаю, що їхні мрії здійсняться: брат стане (відомий письменник), а його подруга Олена стане (відома журналістка).

Вправа 42. Читайте речення.

Зразок: Елдер любить футбол.
Елдер мріє стати футболістом.

1. Максим любить спорт. 2. Юля любить математику. 3. Яна любить астрономію. 4. Давід любить будувати будинки. 5. Чжао Юе любить малювати. 6. Фернандеш любить фізику. 7. Альберт любить історію. 8. Венцзюнь любить співати. 9. Цю Шуан любить лікувати людей. 10. Роман любить грати у футбол.

Вправа 43. Запишіть речення. Допишіть закінчення.

1. Я мрію бути інженер... 2. Мій брат хоче бути пілот... 3. Моя сестра буде дипломат... 4. Мій дядько працює викладач..., а моя тітка – лікар... 5. Його старша сестра мріє стати фізик..., а молодша сестра – математик... 6. Мій молодший брат мріє стати менеджер..., а старший брат – спортсмен... 7. У дитинстві я хотів бути відом... письменник..., а тепер хочу бути журналіст... 8. Мої батьки хочуть, щоб я став хірург... або стоматолог... 9. Я завжди хотів бути письменник... або журналіст..., а став викладач... 10. Він хотів бути пілот..., а став інженер... 11. Мій батько працював робітник..., а дідусь – лікар... .

Вправа 44. Складіть діалоги.

-
1. Зразок: Мій брат. Робітник, студент, інженер.
– Скажи, будь ласка, хто твій брат за фахом?
– Він був робітником, зараз він студент і буде інженером.
-

1. Мій брат. Студент, аспірант, викладач. 2. Моя сестра. Медсестра, студентка, лікар. 3. Його друг. Будівельник, студент, архітектор. 4. Її подруга. Аспірантка, викладач, доцент. 5. Твоя сестра. Асистент, доцент, професор.

2. Зразок: Син. Хороший лікар.
– Скажіть, будь ласка, ким хоче стати ваш син?
– Лікарем.
– Яким лікарем?
– Хорошим лікарем.
-

1. Брат. Шкільний учитель. 2. Сестра. Відома спортсменка. 3. Максим. Військовий пілот. 4. Дочка. Хороший спеціаліст. 5. Андрій Іванович. Народний депутат. 6. Марина. Дитячий лікар. 7. Олег. Відомий економіст. 8. Руслан. Найсильніший боксер. 9. Ірина. Популярна співачка. 10. Андрій. Найкращий футболіст.

3. Зразок: Розмовляти. Відомий український артист.
– Вибачте, з ким ви розмовляли?
– З артистом.
– З яким артистом?
– З відомим українським артистом.
-

1. Відпочивати. Відомий російський дипломат. 2. Познайтися. Популярна французька артистка. 3. Працювати. Відомий англійський учений. 4. Розмовляти. Молода білоруська журналістка. 5. Говорити. Новий камерунський посол. 6. Познайтися. Молодий палестинський дипломат. 7. Приїхати. Хороший еквадорський інженер.

Вправа 45. Прочитайте речення. Скажіть, ким були ці люди.

1. Тарас Шевченко – великий український поет.
2. Олександр Пушкін – великий російський поет.
3. Віктор Гюго – відомий французький письменник.
4. Микола Пирогов – відомий російський хірург.
5. Микола Лисенко – відомий український композитор.
6. Юрій Гагарін – перший космонавт світу.
7. Михайло Грушевський – перший президент України.

6.2. Читайте. Порівнюйте

Орудний відмінок (№ 5) Істоти. Неістоти

Істоти ким?	Неістоти чим?	Закінчення
Чоловічий та середній рід		
студентом інженером викладачем учителем шахтарем	спортом олівцем музеєм містом морем	-ом -ем -єм
Жіночий рід		
вчителькою студенткою письменницею танцівницею	ручкою фізикою хімією вулицею	-ою -ею -єю
Множина		
студентами студентками викладачами учителями	автобусами трамваями книгами вулицями	-ами -ями

- Ким ти працюєш?
- Ким ти працюєш?
- Ким він працює?
- Ким вона працює?

- Я працюю інженером.
- Я працюю лікарем.
- Він працює викладачем.
- Вона працює економістом.

- Ким ти працюєш?
- Я працюю фізиком.

- Чим ти цікавишся?
- Я цікавлюся фізикою.

Вона працює журналісткою.
Валентин працює хіміком.
Петро працює інженером.
Ірина працює екскурсоводом.

Вона цікавиться літературою.
Він цікавиться хімією.
Він цікавиться технікою.
Вона захоплюється мистецтвом.

6.3. Читайте. Порівнюйте

Я буду інженером.
 Ти будеш лікарем.
 Він стане артистом.
 Вона буде вчителькою.

Я стану математиком.
 Ми будемо студентами.
 Ви станете журналістами.
 Вони стануть вчителями.

Я займаюся спортом.
 Я захоплююся **цим** артистом.
 Ти захоплюєшся футболом.
 Він цікавиться політикою.
 Вона цікавиться астрономією.

Я захоплююся сучасним мистецтвом.
 Він захоплюється **цією** артисткою.
 Ми займаємося математикою.
 Ви цікавитесь новою технікою.
 Вони захоплюються точними науками.

Дієслово +

Орудний відмінок

✓ **Запам'ятайте!**

бути (стати)

→

ким?

студентом (викладачем, учителем)
 інженерами (економістами, лікарями)

студенткою (співачкою, ...)
 студентками (артистками, ...)

цікавитися (займатися, захоплюватися, ...) → ким? чим?

письменником (художником, ...)
 спортом (футболом, хокеєм, ...)

співачкою (спортсменкою, дівчиною)
 літературою (книгою, музикою)

робити (писати, малювати, ...)

→

чим?

інструментом (циркулем, ...)
 олівцем (пензлем, ...)
 ручкою (фарбою, ...)

інструментами (циркулями, ...)
 олівцями (пензлями, ...)
 ручками (фарбами, ...)

Вправа 46. Запишіть речення. Допишіть закінчення.

1. Моя молодша сестра захоплюється літератур..., мистецтв..., музик... . 2. Я щодня займаюся спорт... . 3. Кунемі захоплюється футбол... . 4. Сестра цікавиться літератур..., а її чоловік мистецтв... . 5. Мої друзі цікавляться історі..., а їхні діти кібернетик... . 6. Валерій захоплюється технік... і мріє стати конструктор... . 7. Вадим давно цікавиться авіаці... і хоче стати пілот... . 8. Амаду займається спорт... і мріє стати відом... спортсмен... . 9. Марія цікавиться літературою і хоче стати письменниц... . 10. Хочеш бути щаслив... – будь ним! 11. Щоб стати хорош... спеціаліст..., треба серйозно і багато вчитися. 12. Якщо ти хочеш бути відом... футболіст..., треба з дитинства займатися футбол... .

Вправа 47. Розкажіть про свою сім'ю (батьків, братів, сестер) та друзів. Ким вони хотіли стати? Ким вони стали? Чим вони захоплюються, цікавляться? Де і ким вони працюють?

Вправа 48. Прочитайте діалог та скажіть, хто ким працює? Ким хочуть стати їхні діти? Чим займаються, чим захоплюється ці люди?

- Здрастуй, Максиме! Давно тебе не бачив!
- Я теж радий тебе бачити. Як справи? Що нового? Чим займаєшся?
- Дякую, добре. Працюю...
- Ким працюєш?
- Інженером на заводі. А ти, Миколо?
- А я водієм таксі. Як твоя дружина? Теж працює інженером?
- Ні, вона працює лікарем у дитячій лікарні.
- А діти? Їх у тебе двоє?
- Так, дочка і син. Син вчиться в десятому класі і мріє стати художником. Він добре малює.
- А дочка?
- Дочка вже на третьому курсі економічного університету. Вирішила стати економістом.
- Правильний вибір. Економікою сьогодні треба займатися серйозно ...
- А як твої? Живі-здорові?
- Так, дякую. Все добре. Ірина працює вчителькою в сьомій школі і цікавиться мистецтвом. Діти вчаться, а я у вільний час займаюся спортом.
- Що ж, передавай привіт Ірині. Бажаю вам всього найкращого!
- Щиро дякую! Вам теж найкращі побажання. Заходьте в гості.
- Дякую!

Вправа 49. Прочитайте текст. Розкажіть, ким хочуть стати Фернандеш та Ірина? Ким вони хотіли бути раніше? Чим вони цікавляться та захоплюються?

Мене звати Фернандеш. Я приїхав з Анголи. Зараз я навчаюся на підготовчому відділенні Вінницького національного технічного університету. Я мрію стати (інженер), тому серйозно займаюся (фізика та математика). Я розумію, що без мови неможливо вчитися, тому (українська мова) я теж займаюся серйозно. Раніше я хотів бути (футболіст) і (економіст), (водій) і (співак) і навіть (генерал). Тепер я знаю точно: я буду (інженер), тому я навчаюся в технічному університеті.

Мені цікаво вчитися, тому що чим більше знаєш, тим розумнішим стаєш. Та й бути (студент) теж цікаво і весело.

Минулого місяця я познайомився з (весела) та (розумна студентка), яка вчиться на другому курсі нашого університету. Її звуть Ірина. Вона теж мріє бути (хороший інженер) і багато працює, щоб ним стати. Ірина цікаво розповідає про себе, про свою сім'ю, про місто. Вона займається (спорт), раніше вона навіть хотіла бути (спортсменка). Ірина вільно розмовляє (англійська мова), цікавиться (мистецтво) і (література) і пише вірші.

Ми часто гуляємо (місто), його (центральна вулиця), (парк), де зустрічаємося з її друзями. Ми багато розмовляємо (українська мова), тому я став краще розуміти по-українськи. Думаю, мені пощастило, що я познайомився з такою (весела), (розумна) і (цікава дівчина).

6.4. Читайте

з ким?

Це Крістіан.	Вона розмовляє з Крістіаном.
Ось Олег.	Ми зустрілися з Олегом.
Тут Роман.	Я розмовляю з Романом.
Це Жан.	Він приїхав разом з Жаном.
Це Елізабет.	Вона вчиться разом з Елізабет.
Ось Ніна.	Він говорить з Ніною.
А це Кунемі.	Ми познайомилися з Кунемі.
Ось Оксана.	Я працюю з Оксаною.
Тут Андрій.	Я розмовляю з Андрієм.
Це Марія.	Вона зустрілася з Марією.
Ось Юля.	Я розмовляю з Юлією.

✓ **Запам'ятайте!**

Микола	→	з Миколою	Франсуа	→	з Франсуа
Василь	→	з Василем	Елізабет	→	з Елізабет
Ігор	→	з Ігорем	Мерседес	→	з Мерседес
Валерій	→	з Валерієм	Чі Дзе	→	з Чі дзе

Вправа 50. Відповідайте на запитання.

1. З ким ти познайомився?	Я познайомився з Антоном.
2. З ким вона розмовляє?	Анатолій
3. З ким ви зустрілися?	Євгенія
4. З ким ти працюєш в інституті?	Ірина
5. З ким він відпочивав у Криму?	Ніна
6. З ким ти говорив у бібліотеці?	Вадим
7. З ким вона вчиться в університеті?	Юлія
8. З ким ви гуляли у парку?	Цю Шуан
9. З ким ти танцював на вечорі?	Оксана
10. З ким вона говорила вчора?	Роман

Читайте. Порівнюйте

7.1. Особові займенники

Орудний відмінок

Я вчуся в університеті.
Ти приїхав учора?
Він студент.
Вона моя однокурсниця.
Ми любимо веселитися.
Ви відпочивали в Одесі?
Вони приїхали з Києва.

Разом **зі мною** вчиться мій брат.
Хто приїхав **з тобою**?
Я познайомився **з ним** учора.
Я вчуся разом **з нею**.
З нами тобі буде весело.
Хто відпочивав **з вами** в Одесі?
Разом **з ними** приїхав професор.

✓ **Запам'ятайте!**

з = зі

називний відмінок (хто?) → орудний відмінок (з) ким?

я	(зі) мною	Зі мною вчиться мій друг.
ти	(з) тобою	З тобою хоче говорити декан.
він	(з) ним	З ним я ходив у парк.
вона	(з) нею	З нею мені цікаво розмовляти.
ми	(з) нами	Ви поїдете з нами на екскурсію?
ви	(з) вами	Мені приємно з вами працювати!
вони	(з) ними	З ними ми грали у футбол.

Читайте

з ким?

Це проректор Сергій Володимирович.
Ми розмовляємо з проректором Сергієм Володимировичем.
Це директор нашого інституту Анатолій Степанович.
Учора ми зустрічалися з директором Анатолієм Степановичем.
Ось наш декан Іван Іванович. Ми зустрілися з деканом Іваном Івановичем.
Це викладач Василь Якович. Я говорю з викладачем Василем Яковичем.
Це інженер Алла Борисівна. Я працюю з інженером Аллою Борисівною.

Вправа 51. Складіть діалоги.

1. Зразок: Познайомитися. Сімон.

- Ти вже познайомився з Сімоном?
- Ні, я з ним ще не познайомився.

1. Розмовляти. Андрій. 2. Танцювати. Марина. 3. Зустрічатися. Марія.
4. Сфотографуватися. Вона. 5. Познайомитися. Богдан. 6. Говорити. Вони.
7. Грати у футбол. Ми. 8. Розмовляти. Я. 9. Познайомитися. Марина.

2. Зразок: Розмовляти. Студентка Тетяна.

- Вибач, з ким ти розмовляв?
 - Зі студенткою.
 - З якою?
 - З Тетяною.
-

1. Відпочивати. Сестра Олена. 2. Танцювати. Однокурсниця Ніна.
3. Працювати. Брат Антон. 4. Познайтися. Студент Микола.
5. Говорити. Дівчина Оксана. 6. Зустрітись. Друг Артем.

3. Зразок: Їздити в Київ. Професор Іван Іванович.

- Скажіть, будь ласка, з ким ви їздили в Київ?
 - З професором.
 - З яким професором?
 - З Іваном Івановичем.
-

1. Познайтися. Викладач Анатолій Іванович. 2. Приїхати у Вінницю. Лікар Ніна Василівна. 3. Відпочивати на морі. Інженер Роман Степанович. 4. Їздити в Полтаву. Архітектор Ігор Борисович. 5. Розмовляти. Доцент Микола Григорович. 6. Працювати на кафедрі. Доцент Наталя Йосипівна. 7. Зустрітись на конференції. Академік Юрій Леонідович. 8. Говорити про навчання. Декан Вадим Данилович.

7.2. Присвійні та вказівні займенники

Орудний відмінок

Однина

Це мій шкільний товариш.	Я зустрівся з моїм шкільним товаришем.
Це мій старший брат.	Я говорив зі своїм старшим братом.
Це моя молодша сестра.	Я приїхав з моєю молодшою сестрою.
Це твій вчитель?	Ми розмовляли з твоїм вчителем.
Це твоя вчителька?	Ми говорили з твоєю вчителькою.
Ось наш новий викладач.	Ви познайомилися з нашим викладачем?
Ось наша відома співачка.	Я знайомий з нашою відомою співачкою.
Це ваш новий декан.	Вони говорили з вашим новим деканом.
Це ваша добра бабуся.	Я говорив з вашою доброю бабусяю.
Це їхній малий син.	Він прийшов з їхнім малим сином.
Це їхня мала дочка.	Вона приїхала з їхньою малою дочкою.
Цей студент з Китаю.	Ми знайомі з цим студентом.
Ця студентка їде в Київ.	Я їду з цією студенткою.
Ви бачите той будинок?	За тим будинком є кафе.
Та дівчина гарна.	Я познайомився з тією гарною дівчиною.

Присвійні та вказівні займенники

Називний відмінок		Орудний відмінок		Закінчення
чий?	який?	(з) чиїм?	(з)яким?	
Чоловічий рід				
мій батько твій друг його стіл наш професор ваш син їхній товариш цей студент той будинок		з моїм батьком з твоїм другом з його столом з нашим професором з вашим сином з їхнім товаришем з цим студентом за тим будинком		-им -ім -їм
Жіночий рід				
чия?	яка?	(з) чиєю?	(з) якою?	
моя сестра твоя подруга її бабуся наша кімната ваша аудиторія їхня дочка ця студентка та книга		з моєю сестрою з твоєю подругою з її бабусею з нашою кімнатою з вашою аудиторією з їхньою дочкою з цією студенткою з тією книгою		-ою -єю

Вправа 52. Складіть діалоги.

Зразок: Вона, розмовляти, мій старший брат.

– З ким вона розмовляє?

– З моїм старшим братом.

1. Вони, познайомитися, його шкільний вчитель. 2. Сестра, познайомитися, моя майбутня дружина. 3. Вона, говорити, твій старший брат. 4. Він, розмовляти, її новий друг. 5. Ви, захоплюватися, ваша нова книга. 6. Фернандо, цікавиться, своя майбутня робота. 7. Викладач, розмовляти, наша нова студентка. 8. Вони, захоплюватися, наша цікава виставка. 9. Я, цікавитися, той новий автомобіль. 10. Вона, познайомитися, цей молодий викладач. 11. Він, відпочивати, своя сім'я. 12. Ми, захоплюватися, та нова картина.

Вправа 53. Складіть діалоги.

Зразок: Ти. Говорити. Ця дівчина.

– Ти говорив з цією дівчиною?

– З якою? З цією? Так, говорив.

1. Ви. Розмовляти. Ця студентка. 2. Він. Познайтися. Моя сестра. 3. Ти. Танцювати. Та дівчина. 4. Ви. Працювати. Той викладач. 5. Ви. Познайтися. Той художник. 6. Вона. Говорити. Та жінка. 7. Ти зустрічатися. Ця журналістка. 8. Ви. Розмовляти. Цей професор. 9. Він. Захоплюватися. Ця артистка. 10. Вона. Цікавитися. Ця музика.

Вправа 54. Запишіть речення. До слів у дужках поставте запитання.

1. Я познайомлю тебе з (мій старший брат). 2. Мій брат займається (спорт). 3. Сергій приїде завтра разом зі (свій батько). 4. Ти поїдеш у Київ разом зі (свій брат) чи зі (своя сестра)? 5. Ти поїдеш у Київ (поїзд) чи (автобус)? 6. Батько прилетить (літак) у суботу. 7. Разом з (він) прилетить моя сестра. 8. Я розмовляв з (твій молодший брат). 9. Він цікавився (твое здоров'я). 10. Я давно не говорив зі (свій молодший брат). 11. Батько розмовляв з (мій шкільний учитель). 12. Мій друг навчається разом з (твій старший брат). 13. Твій старший брат навчається разом з (мій новий друг). 14. (Я) цікавить фізика та математика. 15. Я цікавлюся (фізика і математика). 16. (Він) цікавить хімія та інформатика. 17. Він цікавиться (хімія та інформатика). 18. Стадіон розташований за (технічний університет). 19. Новий будинок будують **поряд** з (наш гуртожиток). 20. На заняттях я завжди сиджу **поруч** зі (свій земляк).

✓ **Запам'ятайте!**

бути **ким?** говорити (розмовляти) з **ким?**

Я буду **інженером**

Я говорю з **інженером**

Він буде **викладачем**

Він говорить з **викладачем**.

Вправа 55. Пишіть речення. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

1. Мій сусід буде (інженер). 2. Я розмовляв з (інженер) по телефону. 3. Сестра хоче бути (лікар). 4. Вона працює (дитячий лікар). 5. Я познайомлю тебе з (ця красива дівчина). 6. Вона познайомила мене зі (своя найкраща подруга). 7. На вокзал ми поїдемо (цей трамвай) або (той автобус). 8. Разом зі (я) поїде моя сестра. 9. Гості приїдуть сьогодні (поїзд). 10. Разом з (вони) приїдуть їхні діти. 11. Ти цікавишся (архітектура)? 12. Я захоплююся (музика та мистецтво), а він цікавиться (астрономія та фізика).

✓ **Запам'ятайте!**

Орудний відмінок

що?

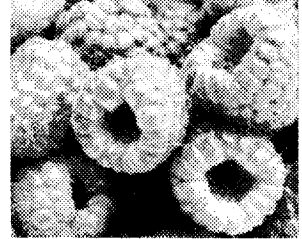
На столі чай і цукор.
Це хліб і масло.
Ось кава і печиво.

з чим?

Я люблю пити чай з **цукром**.
Я люблю хліб з **маслом**.
Ми п'ємо каву з **печивом**.

Вправа 56. Закінчіть речення.

Зразок: Це хліб і масло.
Я люблю хліб з маслом.

На столі кава і печиво.
На столі цукерки і чай.
Це морозиво і ягоди.
Це пиріг і яблуко.
На столі вареники і сир.
Це каша і молоко.
На столі кава і молоко.
У склянці сік і лід.
У тарілці борщ і м'ясо.
Це риба і овочі.
Це чай і лимон.
На столі кава і торт.

Я люблю пити ...
Вона любить ...
Ми любимо морозиво з ...
Мені подобається пиріг з ...
Він любить їсти ...
Дітям подобається ...
Вона любить пити ...
Сестра любить ...
Ми любимо ...
Він їсть ...
Ти любиш ...?
Гостям сподобалася ...

З чим ви любите морозиво?

Вправа 57. Розкажіть, що вам подобається? Що ви їсте на сніданок? Чим ви обідаєте, вечеряєте? Що подобається вашим друзям?

Вправа 58. Закінчіть речення. Поставте до них запитання.

Зразок: Це моя нова ручка. Я пишу ...
– Я пишу моєю новою ручкою.
– Чим ти пишеш? – Якою ручкою ти пишеш?

Це мій кольоровий олівець.
Це її червона фарба.
У нього є свій комп'ютер.
У неї є нова ручка.
У мене є нова цікава книжка.
Це новий український автобус.

Я малюю ...
Вона малює ...
Ігор пишається ...
Ірина пише ...
Я захоплююся ...
Ми їдемо...

Хто це? Чим він цікавиться?

Вправа 59. Складіть та запишіть речення.

1. Хотілося, завжди, інженер, бути, мені.
2. Бути, хороший, треба, людина, завжди.
3. Приїхати, поїзд, вечірній, Світлана.
4. У, працювати, наш, викладач, університет, вона.
5. Театр, Анастасія, захоплюватися, сучасний.
6. Спочатку, щоб, кандидат наук, стати, аспірант, стати, треба.
7. Поруч, сидіти, мій, я, зі, друг, хороший.

Вправа 60. Складіть діалоги.

1. Зразок: Любити. Пирогів. Сир.

- Скажіть, будь ласка, що ви любите?
 - Я дуже люблю пироги.
 - Які пироги?
 - Пироги з сиром.
-

1. Подобатися. Чай. Торт. 2. Любити. Вареники. Сир. 3. Любити. Пирогів. Джем. 4. Подобатися. Морозиво. Шоколад. 5. Подобатися. Сік. Лід. 6. Любити. Кава. Молоко. 7. Їсти. Борщ. Сметана. 8. Пити. Фруктові соки. Лід.

2. Зразок: Захоплюватися. Квантова фізика.

- Скажіть, будь ласка, чим ви захоплюєтеся?
 - Фізикою.
 - Якою фізикою?
 - Квантовою фізикою.
-

1. Займатися. Зимовий спорт. 2. Захоплюватися. Сучасна музика. 3. Цікавитися. Європейське мистецтво. 4. Займатися. Малий бізнес. 5. Займатися. Українська мова. 6. Захоплюватися. Комп'ютерні ігри. 7. Цікавитися. Сучасна українська література. 8. Займатися. Важка атлетика. 9. Захоплюватися. Космічна техніка. 10. Цікавитися. Сучасні словники.

Ключ до вправи 59.

1. Мені завжди хотілося бути інженером. 2. Треба завжди бути хорошою людиною. 3. Світлана приїхала вечірнім поїздом. 4. Вона працює викладачем у нашому університеті. 5. Анастасія захоплюється сучасним театром. 6. Щоб стати кандидатом наук, спочатку треба стати аспірантом. 7. Поруч зі мною сидить мій хороший друг.

7.3. Читайте. Пишіть

Іменники. Прикметники. Присвійні та вказівні займенники Множина

Називний відмінок	Орудний відмінок	Закінчення
наші нові викладачі мої хороші вчителі твої нові друзі мої старші сестри наші високі будинки свої гарні вулиці ці сині олівці ті чудові картини	з нашими новими викладачами з моїми хорошими вчителями з твоїми новими друзями з моїми старшими сестрами нашими високими будинками своїми гарними вулицями цими синіми олівцями тими чудовими картинами	-ими -іми -їми -ами -ями

Вправа 61. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Це мій новий учитель.

Це мій новий учитель. Я говорив з **моїм новим учителем**.

Це мої нові вчителі. Я говорив з **моїми новими вчителями**.

1. Це мій інститутський товариш.	Я зустрівся з ...
2. Це його старший брат.	Я бачився з ...
3. Це наш університетський викладач.	Ми вітаємося з ...
4. Це твій шкільний друг?	Ти зустрівся з ...
5. Це моя хороша подруга.	Я розмовляю з ...
6. Це його молодша сестра.	Я познайомився з ...
7. Це наша нова студентка.	Ми зустрілися з ...
8. Це твоя старша дочка?	Ти приїдеш зі ...
9. Це ваша рідна сестра?	Ми говорили з ...
10. Це ваш новий інженер?	Ви вже познайомилися з ...

Вправа 62. Пишіть речення.

- Вранці я снідаю (кава) з (печиво) і йду до університету.
- Я зустрічаюся з (друзі) і ми разом ідемо на заняття.
- В університеті я вітаюся з (викладачі) та (студенти) моєї групи.
- О 8 годині 15 хвилин починається заняття з української мови, на якому ми знайомимося з (нові слова), пишемо речення, читаємо тексти.
- Ми читаємо, пишемо, розмовляємо (українська мова).
- Потім ми складаємо речення з (дієслова)

у минулому часі, виконуємо вправи з (прикметники) та (займенники). 7. Разом з (викладач) ми відповідаємо на запитання, перекладаємо слова (англійська мова). 8. На перерві я зустрічаюсь з (мої нові друзі). 9. Ми розмовляємо (українська мова). 10. Після занять разом з (вони) ми йдемо додому, гуляємо (вінницькі вулиці) чи (парки).

Вправа 63. Читайте. Пишіть.

Зразок: Я розмовляю з викладачем.
Я розмовляю з викладачами.

1. Я гуляю з другом. 2. Учора я говорив з сестрою. 3. Викладач іде на екскурсію зі студентами. 4. Яна іде в театр з братом. 5. Моя мати приїхала разом з моїм братом. 6. Ми розмовляємо з майбутнім лікарем. 7. Я вчуся разом з українською студенткою. 8. Я люблю малювати олівцем, а мій друг фарбою. 9. Він цікавиться картиною цього художника. 10. Вона познайомилася з молодим журналістом.

Вправа 64. Складіть діалоги.

Зразок: Він. Розмовляти. Мої нові друзі.
– Скажіть, будь ласка, з ким він розмовляє?
– З друзями.
– З чийми друзями?
– З моїми новими друзями.

1. Вона. Зустрічатися. Її хороші подруги. 2. Ми. Відпочивати. Наші маленькі діти. 3. Я. Фотографуватися. Мої батьки. 4. Він. Познайомитися. Наші нові викладачі. 5. Вона. Їздити в Крим. Свої іноземні студенти. 6. Я. Говорити. Наші молоді аспіранти. 7. Ми. Зустрічатися. Наші українські фермери.

Вправа 65. Замість крапок допишіть потрібні закінчення.

1. Олег сказав, що він учора розмовляв зі сво... шкільн... друз...
2. Марина розповіла, що вона познайомилася з нашими молод... викладач...
3. Халед сказав, що він приїде разом зі своїми молодш... сестр...
4. Людмила розмовляла з цими студент... і студентк... 5. Мені подобається працювати з цими весел... школяр... 6. Професор сказав, що він поїде на конференцію разом з нашими студент... 7. Андрій сказав, що він бачив цих молодих артистів і розмовляв з їхн... друз... в театрі. 8. Лариса сказала, що вона із задоволенням читала статті молод... українськ... учен... 9. Жан П'єр сказав, що його друзі серйозно вивчають українську мову, тому що вони хочуть стати справжн... інженер...

Вправа 66. Читайте.

1. Ми розмовляємо (українська мова). 2. Салех розмовляє (арабська мова). 3. Ми розмовляємо (українська та французька мови). 4. Ми володіємо (українська та французька мови). 5. Він розмовляє (англійська мова), а вона розмовляє (іспанська мова). 6. Мій батько добре володіє (німецька мова), а я володію (англійська мова). 7. Ця книга написана (українська мова), а та – (англійська). 8. Цей журнал написаний (французька мова), а та газета – (російська). 9. Я читаю текст (українська мова) і перекладаю його (французька мова). 10. Прочитайте цей текст та перекладіть його (російська мова). 11. Переклади, будь ласка, текст (українська мова). 12. Прочитайте слова (російська мова) та перекладіть їх (українська мова).

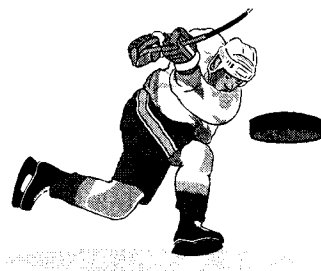

Вправа 67. Запишіть запитання.

1. Ти розмовляєш (українська мова)? А (російська)?
2. Ви добре володієте (французька мова)? А (українська)?
3. Твоя сестра розмовляє (китайська мова)? А (японська)?
4. Ваш батько добре володіє (іспанська мова)? А (португальська)?
5. Твій брат володіє (італійська мова)? А (німецька)?
6. Ваш друг добре володіє (арабська мова)? А (болгарська)?
7. Якою мовою ви пишете? (Англійська чи українська)?
8. Якою мовою ви читаєте? (Російська чи арабська)?
9. Якими (європейські мови) ви володієте?

Вправа 68. Відповідайте на запитання.

1. Якою мовою розмовляють в Англії?
2. Якою мовою розмовляють у Франції?
3. Якою мовою говорять у Німеччині?
4. Якою мовою розмовляють у Бразилії?
5. Якою мовою розмовляють у Канаді?
6. Якою мовою розмовляють у Єгипті?
7. Якими мовами говорять у Швейцарії?

Хто це? Чим він володіє?

✓ **Запам'ятайте!**

говорити (розмовляти, читати, писати, володіти) чим?

українською мовою

англійською мовою

португальською мовою

китайською мовою

іспанською та французькою мовами

арабською та російською мовами

7.4. Читайте

– Хто цей студент?

– Це студент, з яким ми вчимося в одній групі.

– Хто ця дівчина? – Це Сінді, з якою ми разом приїхали в Україну.

– Хто цей чоловік? – Це доцент, з яким ми разом працюємо.

Це мій хороший друг, з яким ми живемо в одній кімнаті.

Це мій однокурсник, з яким ми вчимося у ВНТУ.

Це наш викладач, з яким ми їздили на екскурсію.

Це моя сестра, з якою я приїхав в Україну.

Це наша нова студентка, з якою ми познайомилися вчора.

Це мої нові друзі, з якими я буду вчитися у ВНТУ.

Вправа 69. Складіть та запишіть речення зі словом **який**.

Зразок: Це мій друг. Ми вчимося в одній групі.

Це мій друг, з яким ми вчимося в одній групі.

1. Дора розмовляє з Луїсом. Вони разом приїхали в Україну. 2. Він зустрівся з друзями. Вони разом відпочивали на морі. 3. Я хочу розповісти про свою подругу. Ми разом вивчаємо українську мову. 4. Це студентка Ірина. Я познайомився з нею в театрі. 5. Учора я говорив по телефону з братом. Я давно не бачився з ним. 6. Ольга отримала лист від шкільної подруги. Вони не бачилися 2 роки.

Вправа 70. Прочитайте текст. Вкажіть іменники, прикметники та займенники у формі орудного відмінка.

Знайомтеся: це Даніель, з яким ми разом вчимося в технічному університеті. Він приїхав до Вінниці зі своєю молодшою сестрою, яка навчається в медичному університеті. Даніель любить спорт, особливо футбол, яким він займається ще з дитячих років. Він хоче стати інженером, тому зараз багато займається фізикою, математикою та інформатикою. Він вже добре володіє українською мовою, яку почав вивчати в листопаді. Даніель любить займатися разом зі своїми друзями, з якими вони часто ходять до бібліотеки, де готують домашнє завдання. Інколи друзі гуляють вінницькими вулицями, деколи ходять на концерти чи в театр. Учора вони зустрілися в парку зі своїми земляками, з якими давно не бачилися. Усі дуже зраділи. Даніель запропонував прогулятися усім разом центральною вулицею міста, і друзі погодилися. Потім вони сиділи в кафе, пили каву з тортом, їли морозиво з шоколадом, слухали хорошу музику і багато розмовляли. Усі гарно відпочили.

Вправа 71. Закінчіть речення.

1. На підготовчому відділенні вчиться мій друг, з яким ... 2. Я хочу розказати про свого брата, з яким ... 3. Мені дуже подобається дівчина, з якою ... 4. Учора я зустрівся зі студентами, з якими ... 5. Цей словник мені подарував викладач, з яким ... 6. Цю книгу мені дав студент, з яким ... 7. Ці журнали мені купили друзі, з якими ... 8. Завтра ми підемо на екскурсію разом з викладачем, з яким ... 9. Я написав лист моїй шкільній подрузі, з якою ... 10. Я часто згадую своїх друзів, з якими ...

✓ **Запам'ятайте!**

коли? + орудний відмінок

Антон багато читає.

Останнім часом Антон багато читає.

Раніше він не любив читати, але **останнім часом** йому це подобається.

Незабаром приїде моя сестра.

Мабуть, вона приїде **цими днями**.

Сьогодні ми не підемо в музей.

Ми підемо в музей **іншим разом**.

Я не прочитав цей текст.

Цей текст я прочитаю **іншим разом**.

Вправа 72. Читайте діалоги.

іншим разом = потім

– Максиме, скажи, будь ласка, ти давно займаєшся спортом?

– Ні, недавно. Спорт я почав займатися **останнім часом**, а раніше я захоплювався мистецтвом.

– Ти вже написав лист додому?

– Ще ні.

– А коли напишеш?

– **Цими днями**. Завтра або післязавтра.

цими днями = скоро

– Ти чому такий сумний?

– Та, знаєш, **останнім часом** у мене болить голова.

– А ти звертався до лікаря?

– Так. Він каже, що я втомився і мені треба відпочити...

– Це добра порада!

– Так, але **цими днями** в мене іспит з математики, тому треба багато працювати.

– Тоді прийми ліки, а відпочинеш після іспиту.

– Дякую.

– Знаєш, **цими днями** в нашому театрі буде чудова вистава. Може, підемо?

– На жаль, на цьому тижні я не зможу, тому що в мене почалася сесія.

– А в неділю?

– Ні, дякую. Підемо **іншим разом**.

Вправи для контролю та самостійної роботи

Вправа 73. Запишіть речення. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

1. Для вимірювання ми користуємося (різні одиниці). 2. **Час** вимірюється (години), (хвилини), (секунди). 3. Прилад для вимірювання часу називається (годинник). 4. Спортсмени користуються (секундомір). 5. **Відстань** вимірюється (кілометри). 6. Відстань від вікна до дверей у кімнаті можна виміряти (метри). 7. Маса тіла можна виміряти (кілограми). 8. **Маса** малих тіл вимірюється (грами), а маса великих тіл – (тонни). 9. **Температура** вимірюється (градуси). 10. **Кут, дуга, окружність** теж вимірюється (градуси). 11. Кут, який має менше 90° , називають (гострий кут). 12. Кут, який має більше 90° називають (тупий кут). 13. Для вимірювання кута, окружності користуються (прилад), який називається (транспортир). 14. **Площа** вимірюється (квадратні сантиметри). 15. Малі площі вимірюють (квадратні міліметри). 16. Площу кімнати можна виміряти (квадратні метри). 17. Площу країни вимірюють (квадратні кілометри). 18. Швидкість вимірюється (кілометри) на годину. 19. Швидкість світла вимірюють (кілометри на секунду). 20. Швидкість автомобіля вимірюється (прилад), який називається (спідометр). 21. **Тиск** вимірюють (атмосферами). 22. **Об'єм** вимірюється (кубічні міліметри) та (кубічні сантиметри). 23. Об'єм кімнати вимірюють (кубічні метри). 24. Об'єм води в морі вимірюють (кубічні кілометри). 25. Відстань між зірками та планетами вимірюють (астрономічні одиниці).

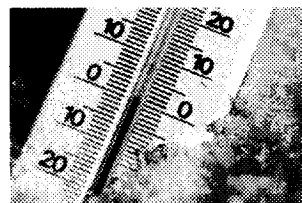

Вправа 74. Відповідайте на запитання (за матеріалами впр. 73).

1. Якими одиницями вимірюється час?
2. Яким приладом для вимірювання часу користуються спортсмени?
3. Чим вимірюється відстань?
4. Чим вимірюється маса?
5. Якими одиницями вимірюють величину кута?
6. Яким приладом можна виміряти величину кута, дуги?
7. Чим можна виміряти площу?
8. Якими одиницями вимірюють швидкість?
9. Якими одиницями можна виміряти об'єм?
10. Що вимірюють літрами?
11. Чим вимірюється напруга електричного струму?
12. Що можна виміряти омами?
13. Чим вимірюють частоту електричного струму?
14. Якими одиницями вимірюють об'єм пам'яті комп'ютера?
15. Якими величинами можна визначити рівень комфорту в аудиторії?
16. Що вимірюють астрономічними одиницями?

Що виміряємо?

Вправа 75. Запишіть речення. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

1. Олег любить малювати (олівець). 2. Я люблю працювати (цей інструмент). 3. Мій брат хоче стати (інженер), а я хочу стати (журналіст). 4. Він захоплюється (техніка), а я захоплююся (література). 5. За великі успіхи в навчанні учня нагородили (золота медаль). 6. Цю Шуан вчиться разом зі (свої земляки). 7. Карлос приїхав разом зі (своя молодша сестра). 8. Ми любимо гуляти (цей зелений парк) та (ці красиві вулиці). 9. Ми багато працюємо (останній час), тому що скоро в нас іспит. 10. Він уже добре читає і пише (українська мова). 11. Пані Ірина володіє (німецька мова). 12. Микола Григорович володіє (англійська мова). 13. Я користуюся (словник), коли читаю статті в газеті. 14. На уроках креслення ми користуємося (транспортир і циркуль). 15. Я щодня користуюся (міський транспорт). 16. До (університет) я їду (трамвай), а додому повертаюся (тролейбус). 17. Ми з (радість та задоволення) поїдемо на екскурсію (цей новий автобус). 18. Михайла Грушевського було обрано (перший президент) України. 19. Ми часто зустрічаємося з (наші земляки), з (які) разом приїхали до (Вінниця). 20. Вчора ми сфотографувалися з (наш викладач). 21. Сьогодні вранці я розмовляв зі (своя сусідка). 22. Інколи ми зустрічаємося з (друзі) в кав'ярні. 23. Наш гуртожиток був збудований (вінницькі будівельники). 24. Я люблю грати в шахи з (мій молодший брат). 25. Швидкість вимірюється (кілометри на годину). 26. Мені завжди приємно розмовляти з (ти). 27. Нам цікаво спілкуватися з (ви). 28. До Києва ми поїдемо завтра, і разом з (ми) поїде наш викладач. 29. З (Наталя) ми познайомилися влітку (минулий рік). 30. Разом з (твій брат Василь) ми вчимося в технічному університеті.

UK	EN	FR	AR	CH
сусідка	neighbour	voisin	جارة	女邻居
тиск	pressure	pression	ضغط	压力

Вправа 76. Пишіть слова.

Астр...номія, відст...нь, вол...діти, вел...чина, вимір...вати, гурто...иток, д...га, займ...тися, захопл...ватися, кіб...рнетика, комп'ют...р, об'...м, розм...вляти, жарт...вати, ел...ктрон, найкр...щий, кіл...грам, обл...ччя, окр...жність, мно...ина, од...ниця, пло...ина, сус...дка, час...ина, чу...овий, фу...бол, т...ск, ш...м, ш...на, ін...енер.

Амп...метр, в...льтметр, год...нник, терм...метр, трансп...ртир, сек...ндомір, хр...нометр, спід...метр, тон...метр.

Вправа 77. Читайте. Пишіть.

—	—/—	—/—	—/—	—/—	—/—
...	...	...	...	...	...

Вірш, вухо, валіза, виделка, дружина, жарт, жук, жовтень, дівчина, льотчик, шина, любов, м'яч, поет, пілот, читач, шосе, пляшка, тарілка, телефон, лікарня, овочі, чоловік, широкий, шахи, човен, шум, футболіст, пам'ятник, учитель, шедевр, формула, частина, факультет, чужий.

Вправа 78. Прочитайте слова. Доберіть антоніми.

Зразок: День $\neq$ ніч

Активний, важкий, весело, високо, говорити, довгий, заходити. ранок, жарко, найважчий, кривий, останній, низько, вечір, виходити, вузький, короткий, легкий, м'який, солодкий, пасивний, повільний, сумно, солоний, найлегший, мовчати, твердий, теплий, прямий, холодний, перший, холодно, швидкий, широкий.

Вправа 79. Складіть діалоги.

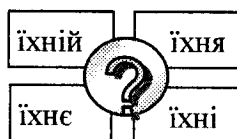
Зразок 1: Ольга тут, а де ... подруга?
Ольга тут, а де її подруга?

1. Андрес тут, а де ... сім'я? 2. Олена тут, а де ... друг? 3. Халед і Юсеф тут, а де ... гуртожиток? 4. Ось Елдер, а де ... сестра? 5. Ось студенти, а де ... викладач? 6. Ось пані Наталя, а де ... кімната?

Зразок 2: Це студенти, а це ... університет.
Це студенти, а це їхній університет.

1. Це учні, а це ... школа. 2. Це робітники, а це ... дім. 3. Це батьки, а це ... діти. 4. Це туристи, а це ... фото. 5. Це фізики, а це ... лабораторія. 6. Це студенти, а це ... книжки.

Вправа 80. Пишіть.

Зразок: Це ... зала.
Це їхня зала.

1. Це ... зупинка. 2. Це ... лікар. 3. Це ... книжки. 4. Це ... аудиторія. 5. Це ... ручки. 6. Це ... викладачі. 7. Це ... декан. 8. Це ... батьки. 9. Це ... місто. 10. Це ... друзі. 11. Це ... валіза. 12. Це ... квартира. 13. Це ... країна. 14. Це ... будинок. 15. Це ... фото. 16. Це ... морозиво. 17. Це ... підручники. 18. Це ... посольство. 19. Це ... печиво. 20. Це ... інструменти.

Вправа 81. Повторіть дієслова. Складіть з ними речення та діалоги.

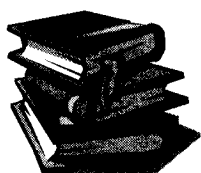
вимірювати – виміряти що? чим?	площу; циркулем;
вибирати – вибрати кого? ким?	лідера; президентом;
виховувати – виховати кого? ким?	сина; патріотом;
володіти – оволодіти чим?	мовою; знаннями;
бачитися – побачитися з ким? де?	з другом; у бібліотеці;
займатися чим?	літературою; спортом;
займатися з ким? де?	з другом; у бібліотеці;
захоплюватися – захопитися ким? чим?	поетом; футболом;
зустрічати – зустріти кого?	брата; сестру;
зустрічатися – зустрітися з ким?	з братом; з друзями;
користуватися – скористатися чим?	словником; транспортом;
отримувати – отримати що? від кого?	лист; від сестри;
погоджуватися – погодитися з ким? з чим? з тобою; з пропозицією;	
фотографуватися – сфотографуватися з ким?	з друзями;
	з чим? з квітами;

Вправа 82. Доповніть діалог.

– Як вас звати?	– ...
– Вибачте, ви іноземець?	– Так, я ...
– ...?	– Я приїхав з Анголи.
– Звідки приїхали ваші друзі?	– ...
– У якому місяці ви приїхали в Україну?	– Я приїхав в Україну ...
– Вам подобається в Україні?	– ...
– Що вам найбільше подобається?	– ...
– Ви навчаєтеся чи працюєте?	– Я ...
– У якому університеті ви навчаєтеся?	– ...
– На якому курсі ви навчаєтеся?	– ...
– Де ваш університет?	– Мій університет на ...
– ...?	– Моя аудиторія у другому корпусі.
– У якій аудиторії ви вчитеся?	– ...
– ...?	– Тут вчаться іноземні студенти.
– Які предмети вони вивчають?	– Вони вивчають ...
– Кого сьогодні немає?	– ...
– Це ваш викладач?	– Так, це викладач моєї групи.
– Як його звати?	– Його звати ...
– Де ви живете?	– ...
– Де живуть ваші друзі?	– ...
– ...?	– Ні, це книги викладача.
– Чиї це зошити?	– Це зошити мого земляка.
– Скільки студентів у вашій групі?	– ...

– Скільки студентів в аудиторії?	– ...
– ...?	– Мій стіл стоїть біля вікна.
– Хто сидить поруч з вами?	– ...
– ...?	– Зараз перший урок.
– О котрій годині починається перший урок?	– ...
– Скажіть, будь ласка, котра година?	– ...
– Який сьогодні день?	– Сьогодні вівторок.
– Який день буде завтра?	– Завтра буде ...
– Яке сьогодні число?	– Сьогодні ...
– Яку мову ви вивчаєте?	– Я вчу українську мову.
– Як давно ви вчите українську мову?	– ...
– Ви часто говорите українською мовою?	– Так, я ...
– Що ви робите у вихідний день?	– ...
– Де ви любите гуляти?	– Я люблю гуляти у парку.
– Що вам найбільше подобається у парку?	– ...
– О котрій годині ви снідаєте?	– ...
– Куди ви йдете після сніданку?	– ...
– ...?	– Я обідаю в їдальні.
– ...?	– Ні, це фото моєї сестри.
– ...?	– Це словник мого земляка.
– Скажіть, будь ласка, вам подобається навчатися в Україні?	– ...
– Скажіть, будь ласка, ви часто розмовляєте з батьками?	– ...
– Дякую за приємну розмову! Бажаю успіхів!	– ...

Вправа 83. Розгляньте малюнки. Скажіть, чим ви користуєтеся, коли читаєте, пишете, малюєте... Складіть діалоги.

Урок 7 (сім) Сьомий урок

Я збираюся в університет.

Я вивчаю мову.

Я почав вивчення мови.

– Як ти вчишся?

– Я вчуся добре.

Допоможи своєму другу, якщо йому важко.

Щоб знати все, потрібно багато читати.

Коли я читав текст, я перекладав нові слова.

Я запитав Еріка, куди він ходив учора.

Він прийшов годину тому. Він прийде через годину.

Це книга, якої у мене немає.

Я читаю оповідання, яке написав відомий письменник.

Усі хочуть бути щасливими.

1.1.

Повторення. Читайте. Порівнюйте

Тверді та м'які приголосні

Ось мій дім. Тут живуть мої батьки.

Це мої дідусь і бабуся. Це наша родина.

Це наш будинок. Тут коридор, кухня, спальня, двері.

Це кімната. Тут лампа, а там шафа.

Ось шафа. Тут висить одяг, а там лежить взуття.

Я снідаю на кухні. Тут є газова плита.

А це вітальня. Тут ми відпочиваємо і зустрічаємо гостей.

Вправа 1. Слухайте, повторюйте. Читайте. Пишіть.

1.

[б]	[б ^ь]
...	...

[п]	[п ^ь]
...	...

Автомобіль, аспірант, бібліотека, батон, бар'єр, група, кабінет, купувати, лабораторія, любов, обід, папір, парта, перерва, піджак, піраміда, посуд, п'ять, п'ятниця, робота, робітник, собор, яблуко.

2.

[в]	[в ^ь]
...	...

[ф]	[ф ^ь]
...	...

Автор, буфет, вікно, вітер, вихід, вівторок, водій, виделка, вітальня, вузький, валіза, відомий, вечерея, довгий, кафе, квіти, кривий, новий, олівець, овочі, свій, сувенір, фізика, фонтан, формула, фото, футбол.

3.

[д]	[д ^б]
...	...

[т]	[т ^б]
...	...

Артист, автобус, батько, взуття, дата, давати, диван, дім, декан, дідусь, дядько, добрий, довгий, дошка, дружина, дякую, дівчина, директор, відповідати, квартира, майдан, математика, мотор, понеділок, потім, старий, стіна, стіл, стілець, столиця.

4.

[м]	[м ^б]
...	...

Вісім, кома, кімната, лампа, маса, міст, море, місто, мідь, малий, мінус, молекула, м'яч, м'ясо, місяць, піраміда, письменник, роман, схема, хімія.

5.

[н]	[н ^б]
...	...

Антенa, ванна, годинник, жінка, закінчення, інженер, кіно, конус, лінія, лікарня, машина, океан, пані, планета, сонце, спальня, сніданок, туман, техніка, учень, учений, човен, червоний.

Вправа 2. Пишіть.

1. Це мій бат...ко, а це моя ма...и. 2. Це моя баб...ся, а це мій дідус...
3. Це ваш дяд...ко? 4. Скіл...ки коштує ваш зошит? 5. Який с...огодні день?
6. Ось наша ауд...торія. 7. Це мій стіл...ць. 8. Тут в...ликі вікна. 9. Це мої
лін...йка та олів...ць. 10. А це кн...ги і зошити. 11. Сьогодні повторе...я.
12. Мій друг при...хав з Камеруну. 13. Сьогодні ми багато прац...ємо.
14. Учора ми писали ва...кий д...ктант. 15. Я пишу запита...я, а мій друг
пише ві...повіді.

1.2.

хто це?	що це?
---------	--------

– Вибачте, ви (не) знаєте, хто це?	– Даруйте, але я не знаю, хто це.
– Вибачте, ви (не) знаєте, як його звати?	– Ні, я не знаю, як його звати.
– Вибачте, ви (не) знаєте, чий це зошит?	– Так, знаю. Це зошит студента.
– Ви не скажете де парк?	– Парк у центрі міста.

Вправа 3. Читайте діалоги.

1. – Що ти робиш?	2. – Знайомтесь, це мій брат.
– Я вчуся. А ти?	– Мене звати Роман. А як звати вас?
– А я працюю.	– Мене звати Марина.
– А що робить твій батько?	– Дуже приємно!
– Він теж працює.	– Ви працюєте?
– А брат?	– Так, а ви?
– Він вчиться. Він студент.	– Я вчуся. Я студентка.

3. – Скажіть, будь ласка, це університет?

– Ні, це універмаг.

– А де університет?

– **Вибачте, я не знаю.**

Вибачте! = Excuse me!

4. – Вибачте, це театр?

– Ні, це кінотеатр.

– А ви не знаєте, де театр?

– Знаю. Пройдіть прямо і поверніть ліворуч.

– Дякую!

5. – Ви знаєте, хто це?

– Так, знаю. (–Так, я знаю хто це.)

– Ні, не знаю. (–Ні. Ні, я не знаю хто це.)

6. – Це твій зошит?

– Ні, не мій. (–Ні, це не мій зошит.)

– А чий?

– Я не знаю, чий це зошит.

вибачати

я	вибачаю
ти	вибачаєш
він	вибачає
ми	вибачаємо
ви	вибачаєте
вони	вибачають
вибач!	вибачте!

Вправа 4. Читайте діалоги.

1. – Вибачте, ви знаєте, хто це?

– Так, знаю. Це студент.

– Як його звати?

– Я не знаю, як його звати.

2. – Вибачте, ви знаєте, що це?

– Так, знаю. Це театр.

– А який це театр?

– Це новий театр.

3. – Вибачте, що це?

– Це журнал.

– Ви знаєте, чий це журнал?

– Ні, не знаю.

4. – Скажіть, будь ласка, хто це?

– Це професор.

– А як його звати?

– Я не знаю, як його звати.

Дуже приємно! = I am very glad ... Pleasantly!

5. – Добрий день!

– Добрий день!

– Як вас звати?

– Мене звати Сергій. А вас?

– Тетяна.

– Дуже приємно!

6. – Знайомтесь, це мій друг.

– Олег.

– Віктор.

– Дуже приємно!

– Мені теж.

7. – Скажіть, будь ласка, це будинок № 8?

– Вибачте, я не знаю.

– Скажіть, будь ласка, це декан?

– Вибачте, я не знаю хто це.

1.3. Повторення. Особові займенники

1. я	ти	він	вона
Я студент.	Ти студент?	Він інженер.	Вона учениця.
Я читаю текст.	Ти слухаєш радіо?	Він пише.	Вона вчиться.
Я п'ю чай.	Ти їси суп?	Він п'є сік.	Вона п'є каву.
ми	ви	вони	
Ми студенти.	Ви студенти?	Вони іноземці.	
Ми говоримо.	Ви любите спорт?	Вони пишуть.	
Ми вечеряємо.	Ви обідаєте тут?	Вони ідуть в парк.	

2. Присвійні займенники

Це мій батько.	Це моя мати.	Це моє місто.	Це мої батьки.
Ось твій зошит.	Це твоя сестра.	Ось твоє фото.	Ось твої книги.
Це його дім.	Це його книга.	Тут його вікно.	Це його зошити.
Це її брат.	Ось її сумка.	Це її морозиво.	Тут її журнали.
Ось наш друг.	Тут наша кімната.	Тут наше поле.	Це наші моря.
Тут ваш сік.	Ось ваша кава.	Ось ваше печиво.	Це ваші друзі.
Це їхній дядько.	Це їхня газета.	Це їхнє молоко.	Це їхні міста.

Присвійні займенники

		Однина			Множина	
		чий?	чия?	чье?	чий?	
я	⇒	мій	мій брат	моя сестра	моє вікно	мої друзі
ти	⇒	твій	твій друг	твоя книга	твое масло	твої зошити
він	⇒	його	його дім	його ручка	його молоко	його книги
вона	⇒	її	її шарф	її шуба	її печиво	її квіти
ми	⇒	наш	наш зошит	наша кава	наше місто	наші міста
ви	⇒	ваш	ваш стіл	ваша карта	ваше море	ваші брати
вони	⇒	їхній	їхній сік	їхня чашка	їхнє кафе	їхні діти

Вправа 5. Читайте.

Зразок: Я. Брат.

Це я, а це мій брат

1. Він. Сестра. 2. Ми. Викладач. 3. Ти. Дідусь. 4. Вона. Квартира.
5. Я. Кімната. 6. Він. Місто. 7. Вони. Друзі. 8. Ми. Підручники.

1.4.

Повторення. Рід іменників

ВІН

ВОНА

ВОНО

ВОНИ

Чоловічий рід
(Masculine)

Жіночий рід
(Feminine)

Середній рід
(Neuter)

Для всіх родів
(All genders)

Це батько.
Це брат.
Тут дідусь.
Це вчитель.
Він студент.
Це викладач.
Це Максим.
Це Ерік.
Ось текст.
Це океан.

Це мама.
Це сестра.
Тут бабуся.
Це вчителька.
Вона студентка.
Це дружина.
Це Ольга.
Це Мерілін.
Тут літера.
Там ріка.

Це маля.
Тут кафе.
Це вікно.
Це фото.
Це кіно.
Ось місто.
Там поле.
Це слово.
Це запитання.
Ось море.

Це батьки.
Це діти.
Це друзі.
Ось учителі.
Тут студенти.
Вони викладачі.
Це автомобілі.
Тут трамваї.
Тут слова.
Це моря.

Вправа 6. Читайте.

Україна	українець	українка	українці
Іспанія	...	іспанка	іспанці
Ангола	анголець	...	ангольці
Еквадор	еквадорець	еквадорка	...
Камерун	камерунець	камерунка	камерунці
Китай	...	китаянка	китайці
Росія	росіянин	росіянка	росіяни
Італія	італієць	італійка	...
Англія	англієць	...	англійці
Палестина	палестинець	палестинка	...
Нігерія	...	нігерійка	нігерійці
Пакистан	пакистанець	...	пакистанці

Вправа 7. Пишіть речення.

[2] → [3]

1. Це мої нові (друг). 2. Це твої (подруга)? 3. Хто твої (товариш)?
4. Тут вчаться майбутні (лікар). 5. Ось наші (викладач). 6. Це її (олівець).
7. У кімнаті нові (стілець). 8. На шахті працюють (шахтар). 9. У лікарні
працюють (лікар). 10. В аптеці працюють (аптекарь). 11. В Палестині
живуть (палестинець). 12. Я люблю українські (пісня). 13. На стадіон
прийшли (глядач). 14. На вулиці їдуть (автомобіль). 15. Брат купив нові
електричні (вимикач).

1.5. Повторення. Прикметники

Це Україна.	Це український прапор.	Це українська мова.
Це Камерун.	Це камерунський студент.	Це камерунська кава.
Це Київ.	Це київський аеропорт.	Це київська вулиця.
Це Вінниця.	Це вінницький парк.	Це вінницькі цукерки.
Це Китай.	Це китайський шовк.	Це китайська столиця.
Це Африка.	Це африканський сувенір.	Це африканські країни.

Вправа 8. Пишіть.

Україна – український

який?

Камерун	– ...	Вінниця	– ...	Київ	– ...	Одеса	– ...
Африка	– ...	Палестина	– ...	Китай	– ...	Судан	– ...
Росія	– ...	Львів	– ...	Житомир	– ...	Немирів	– ...
Малайзія	– ...	Еквадор	– ...	Полтава	– ...	Умань	– ...
Англія	– ...	Лондон	– ...	Іспанія	– ...	Крим	– ...

Прикметники

Однина			Множина
який?	яка?	яке?	які?
новий дім гарний журнал білий шарф	нова книга гарна дівчина біла стіна	нове кафе гарне місто біле молоко	нові будинки гарні книги білі квіти

Вправа 9. Пишіть речення.

1. Це велик... будинки. 2. Це мал... аудиторія. 3. Ось його старш... брат. 4. Тут працює моя молодш... сестра. 5. Це широк... вулиці, а це вузьк... вулиці. 6. Це жовт..., а це червон... прапор. 7. Це прям... дорога. 8. Це гарн... картини. 9. Це тепл... вода. 10. Це технічн... університет, а це медичн... університет. 11. Одеса – велик... місто. 12. Це цікав... книги.

Вправа 10. Пишіть речення.

1. Сьогодні теплий день, а вчора день був 2. Тут мала кімната, а там кімната 3. Це ... звук, а це м'який звук. 4. Ось ... сорочка, а це стара сорочка. 5. Це білий костюм, а це ... костюм. 6. Ця ріка ... , а та ріка вузька. 7. Ця лінія пряма, а та лінія 8. Це низький будинок, а це ... будинок.

1.6.

Кількісні та порядкові числівники

Скільки?

Який це номер?

Яка це сторінка?

Це **один**.

Це **три**.

Це **чотири**.

Це **шість**.

Це **сорок сім**.

Це **перший** номер.

Це **третій** номер.

Це **четвертий** номер.

Це **шостий** номер.

Це **сорок сьомий** номер.

Це **перша** сторінка.

Це **третя** сторінка.

Це **четверта** сторінка.

Це **шоста** сторінка.

Це **сорок сьома** сторінка.

Яке сьогодні число?

Це **один**.

Це **три**.

Це **сімнадцять**.

Це **тридцять один**.

Сьогодні **перше** число.

Сьогодні **третє** число.

Сьогодні **сімнадцяте** число.

Сьогодні **тридцять перше** число.

один	→	перший зошит	→	перша книга	→	перше число
три	→	третій	→	третя	→	третє
чотири	→	четвертий	→	четверта	→	четверте
вісім	→	восьмий	→	восьма	→	восьме
дев'ять	→	дев'ятий	→	дев'ята	→	дев'яте
десять	→	десятий	→	десята	→	десяте

двадцять п'ять

двадцять п'ятий

двадцять п'ята

двадцять п'яте

сорок шість

сорок шостий

сорок шоста

сорок шосте

сто два

сто другий

сто друга

сто друге

сто двадцять сім

сто двадцять сьомий

сто двадцять сьома

сто двадцять сьоме

шістсот тридцять один

шістсот тридцять перший

шістсот тридцять перша

шістсот тридцять перше

✓ **Пишіть м'який знак!**

Який номер?

5, 6, 9, 10

+ Ъ

11, 12, ... 20

+ Ъ

п'ять

шість

дев'ять

десять

одинадцять

дванадцять

сімнадцять

двадцять

1.7. Повторення. Дієслово

Теперешній час

Що ти робиш?

читати	я читаю текст він читає текст	писати	я пишу слова він пише слова
слухати	ми слухаємо радіо ви слухаєте радіо	говорити	ви говорите вони говорять

Минулий час

Що ти робив?

робити	я робив він робив	вона робила воно робило	ми робили вони робили
ходити	ти ходив він ходив	вона ходила воно ходило	ви ходили вони ходили

Майбутній час

1. Що ти будеш робити?

2. Що ти робитимеш?

малювати	я буду малювати	я малюватиму
перекладати	ти будеш перекладати	ти перекладатимеш
грати	він буде грати	він гратиме
співати	ми будемо співати	ми співатимемо
учитися	ви будете учитися	ви учитиметеся
гуляти	вони будуть гуляти	вони гулятимуть

Вправа 11. Пишіть.

1. Зараз я пишу лист. Завтра я теж буду писати лист. 2. Він слухає музику. Завтра ... 3. Вона перекладає слова. Завтра ... 4. Ми розв'язуємо задачі. Завтра ... 5. Вони дивляться телевізор. Завтра ... 6. Я купую хліб. Завтра ... 7. Я п'ю сік. Завтра ... 8. Він читає газету. Завтра ... 9. Я дарую квіти. Завтра ... 10. Вони стухають музику. Завтра ...

Вправа 12. Пишіть.

буду читати = читатиму

1. Ти будеш читати цю книгу?
2. Ти будеш їсти суп?
3. Вона буде слухати музику?
4. Ви будете писати завдання?
5. Ти будеш дивитися футбол Євро-12?
6. Ми будемо писати диктант?
7. Він буде креслити схему?
8. Ти будеш купувати цей словник?

Так, я читатиму цю книгу.

...
...
...
...
...
...
...
...

1.8. Повторення

Вправа 13. Читайте, порівнюйте.

вчити = вивчати

1. Я вчу українську мову.	Я вчу українську мову в університеті.
2. Я вивчаю фізику.	Я вивчаю фізику в інституті.
3. Вона вчить математику.	Вона вчить математику в школі.
4. Ми вчимо інформатику.	Ми вчимо інформатику в аудиторії № 105.

1. Я вчуся в школі.	Я вчуся в кімнаті № 10.
2. Я вчу фізику в школі.	Я вчу фізику в кімнаті № 10.
3. Він вчиться в університеті.	Він вчиться в аудиторії № 202.
4. Він вчить історію в університеті.	Він вчить історію в аудиторії № 202.

1. Я **вчуся** в університеті, де я **вчу** українську мову.
2. Вона **вчиться** в школі, де вона **вчить** фізику.
3. Ми **вчимося** в ліцеї, де ми **вчимо** математику.
4. Вони **вчаться** в коледжі, де вони **вчать** інформатику.

– Яку мову ти вчиш ?	– Я вчу українську мову.
– Яку мову ти вивчав у школі?	– У школі я вивчав іспанську мову.
– Що ви вивчаєте зараз?	– Зараз ми вивчаємо фізику та хімію.
– Де ти живеш ?	– Я живу в місті Вінниці.
– Де живе твоя родина?	– Моя родина живе в Анголі.
– Де мешкають твої друзі?	– Мої друзі мешкають у гуртожитку.

Це місто Київ.
Моя країна Камерун.
Це Україна.
Салех палестинець.
Це місто Вінниця.
Це Росія.

Він живе в Києві.
Я живу в Камеруні.
Максим живе в Україні.
Він живе в Палестині.
Ми живемо у Вінниці.
Вони живуть у Росії?

Вправа 14. Пишіть відповіді на запитання.

1. Де ти живеш ?	Я живу в Києві.
2. Де живе твій друг?	Одеса
3. Де вчиться твоя сестра?	Рим
4. Де ви були на екскурсії?	Житомир
5. Де живуть твої друзі?	Еквадор
6. Де вони були влітку?	Німеччина
7. Де народився Юнпен?	Китай
8. Де працює його батько?	Омськ
9. Де живе твоя сім'я?	Ангола
10. Де ви живете тепер?	Україна

Вправа 15. Читайте текст.

Я студент. Мене звати Ерік. Раніше я жив у (Камерун), а зараз я живу в (Україна). В (Україна) я приїхав у (жовтень). Зараз я вчуся на підготовчому відділенні. Мої батьки, брати і сестри живуть в (Камерун), а мій старший брат живе в (Париж). Він вчиться у (Франція), а я вчуся у (Вінниця). Я вивчаю українську мову і вже добре говорю по-українськи. Мені подобається жити в (Україна). У (січень, лютий та березень), коли холодно, ми багато працюємо: вивчаємо українську мову, математику, фізику. А в (квітень та травень) ми часто ходимо на екскурсії. Минулої середи ми їздили на екскурсію в місто Умань. У (субота) мої друзі їдуть у Київ. У (Київ) живуть їхні батьки. У (неділя) я поїду в (Одеса). В (Одеса) вчиться мій земляк.

Моє навчання на підготовчому відділенні закінчується в (червень). У (червень) я буду складати іспити, а в (липень) поїду додому. У (Камерун) я буду відпочивати, а в (серпень) повернуся в (Україна), у (Вінниця), щоб продовжити своє навчання.

Вправа 16. Прочитайте речення. З'ясуйте значення виділених слів.

Я **збираю** свої речі, тому що я їду додому.
Я **збираюся** в університет.
Ми **зібралися** у великій аудиторії.
Я **збираюся** почати цю роботу завтра.

я	збираюся
ти	збираєшся
він	збирається
вона	збирається
ми	збираємося
ви	збираєтесь
вони	збираються
збирайся! збирайтеся!	

Читайте. Порівнюйте

✓ **Запам'ятайте!**

дієслово

іменник

Я **вивчаю** мову.
Друг **вивчає** фізику.
Розв'язувати задачу.
Охолоджувати продукти.
Нагрівати воду.
Сьогодні ми **читали** текст.
Учора **відкрили** новий театр.
Учені **досліджують** океан.
Ми **створили** цей проект.
Він **народився** сьогодні.
Я люблю **креслити** і малювати.

Я почав **вивчення** мови.
Він почав **вивчення** фізики.
Розв'язування задачі.
Охолодження продуктів.
Нагрівання води.
У нас сьогодні **читання** тексту.
Учора було **відкриття** театру.
Дослідження океану.
Ми почали **створення** цього проекту.
Сьогодні його день **народження**.
Зараз у нас урок **креслення**.

✓ **Запам'ятайте!**

дієслово	+	прислівник	як?
Максим вчиться добре .	– Як вчиться Максим?	– Він вчиться добре.	
Ірина теж добре вчиться.	– Як вчиться Ірина?	– Добре.	
Акрам читає гарно .	– Як читає Акрам?	– Він гарно читає.	
Він слухає уважно .	– Як він слухає?	– Уважно.	
Вони гарно пишуть.	– Як вони пишуть?	– Вони пишуть гарно.	
– Як ти вчишся?		– Я вчуся добре.	
– Як вчиться твій друг?		– Мій друг теж вчиться добре.	
– Як навчається ця студентка?		– Вона навчається старанно.	

Вправа 17. Читайте.

1. Зразок: Олег читає гарно.
– Як читає Олег?

1. Викладач говорить голосно. 2. Ірина слухає уважно. 3. Максим пише гарно. 4. Він добре вчиться. 5. Юля говорить тихо. 6. Олег і Роман уважно слухають. 7. Вони гарно читають. 8. Я вчуся добре. 9. Ми голосно говоримо. 10. Вони пишуть гарно.

Вправа 18. Читайте текст.

Я і мої друзі – студенти. Ми вчимося у Вінницькому національному технічному університеті. Ось наша аудиторія, у якій ми щодня вчимо українську мову. Ми вчимося добре. Ось наш викладач. Він говорить, а ми уважно слухаємо. Викладач каже: „Пишіть гарно!” Ми пишемо слова. Студентка Мерілін теж пише слова. Вона пише гарно і швидко. Потім ми читаємо і перекладаємо нові слова. Ми запитуємо викладача, а він відповідає. Викладач говорить: „Слухайте і повторюйте!” Ми уважно слухаємо, а потім голосно повторюємо слова. Ми багато працюємо, тому що ми хочемо добре знати українську мову.

Вправа 19. Закінчіть речення. Замість крапок пишіть антоніми.

1. Він говорить голосно, а вона говорить ... 2. Вона читає гарно, а він читає ... 3. Ми вчимося добре, а вони вчаться ... 4. Вона слухає уважно, а я слухаю ... 5. Вони працюють багато, а ми працюємо ... 6. Акрам читає добре, а Марина читає ... 7. Викладач запитує голосно, а студент відповідає ...

прислівник		коли?	як часто?
година	щогодини	весна	навесні
тиждень	щотижня	літо	влітку
місяць	щомісяця	осінь	восени
рік	щороку; торік	зима	взимку

Щодня я ходжу в університет.
Щогодини я слухаю новини.
Щоп'ятниці ми пишемо диктант.
Щоночі я читаю книги.
Ерік щомісяця їздить в Одесу.
Вона приїхала торік.
Навесні ми поїдемо в столицю.
Восени починається навчання.

Як часто ти ходиш в університет?
Як часто ти слухаєш новини?
Коли ви пишете диктант?
Коли ти читаєш книги?
Як часто Ерік їздить в Одесу?
Коли вона приїхала?
Коли ви поїдете в столицю?
Коли починається навчання?

Вправа 20. Читайте, запитуйте.

1. Учора ми ходили на екскурсію. 2. Сьогодні я читаю книгу. 3. Завтра Луїс поїде додому. 4. Щодня ми працюємо в університеті. 5. Торік Ерік їздив у Францію. 6. Позаторік він був у Нігерії. 7. Щороку ми їздимо відпочивати на море. 8. Щотижня ми пишемо контрольну роботу з української мови. 9. У липні та серпні у студентів будуть канікули. 10. Я поїду додому влітку. 11. Восени я повернуся в Україну. 12. Взимку Суніл їздив до Індії.

Вправа 21. Пишіть відповіді на запитання.

1. Коли в студентів будуть канікули?	літо
2. Коли починається навчання?	осінь
3. Коли в Україні холодно?	зима
4. Коли починається календарний рік?	січень
5. Коли Ігор поїде додому?	субота
6. Як часто він їздить додому?	тиждень
7. Як часто ти ходиш у бібліотеку?	день
8. Ти часто телефонуєш батькам?	неділя

✓ **Запам'ятайте!**

– Як часто у вас українська мова?	– Українська мова у нас щодня.
– Як часто у вас математика?	– Математика в нас тричі на тиждень .
– Як часто у вас фізика?	– Фізика в нас двічі на тиждень .
– Як часто у вас креслення?	– Креслення в нас щоп'ятниці .
– Як часто ви ходите в театр?	– В театр ми ходимо двічі на місяць .

Читайте. Порівнюйте

Відмінки (систематизація)

Називний відмінок (№ 1)

хто? що?

хто це? (істоти)

що це? (неістоти)

Я студент. Ми студенти.

Це мій старший брат.

Це моя молодша сестра.

Це наші хороші друзі.

Студент читає.

Студентка пише.

Тут вчаться іноземні студенти.

Тут один студент і одна студентка.

У моїй групі чотири студентки.

Це мій стіл. Це наші столи.

Це мій новий зошит.

Це моя цікава книга.

Тут наші великі аудиторії.

Книга лежить тут.

Літак летить.

Це наші книги і зошити.

Тут два зошити і три книги.

Зошит коштує чотири гривні.

Родовий відмінок (№ 2)

кого? чого?

– Який це викладач?

– Це викладач **фізики**.

– Який вона викладач?

– Вона викладач **української мови**.

– Які це студенти?

– Це студенти **нашого технічного університету**.

– Чий це дім?

– Це дім **мого старшого брата**.

– Чия це книга?

– Це книга **нашого студента Еріка**.

– Чиє це фото?

– Це фото **моєї молодшої сестри**.

– Чиї це зошити?

– Це зошити **наших ангольських друзів**.

кого немає?

чого немає?

Сьогодні немає одного студента.

Учора не було однієї студентки.

Тут немає двох студентів.

Тут немає трьох студенток.

Тут немає зошита.

Тут немає однієї книги.

Тут немає двох зошитів.

В аудиторії немає семи столів.

– **Скількох студентів немає?**

– **Сьогодні немає чотирьох студентів.**

звідки ви приїхали?

– Звідки ти приїхав?

– Я приїхав з **Анголи**.

– Звідки він приїхав?

– Він приїхав з **Камеруну**.

– Звідки приїхали твої друзі?

– Мої друзі приїхали з **Конго, Росії та Китаю**.

– Звідки приїхала Оксана?

– Оксана приїхала зі **Львова**.

– Звідки ви приїхали?

– Він приїхав з міста **Одеси**, а ми приїхали з **Києва**.

Давальний відмінок (№ 3)

кому? чому?

– Кому ти телефонуєш?	– Я телефоную батькові (матері).
– Кому він телефонує?	– Він телефонує друзям .
– Кому ти купив подарунок?	– Я купив подарунок сестрі .
– Кому ти купив сувенір?	– Моєму молодшому братові .
– Кому ти купив ці квіти?	– Я купив квіти моїй старшій сестрі .
– Кому належить цей стадіон?	– Стадіон належить нашому місту .

Знахідний відмінок (№ 4)

кого? що?

– Кого ти зустрів у парку?	– Я зустрів друга Еріка і студентку Ірину .
– Кого ти зустрів у Києві?	– У Києві я зустрів нашого викладача.
– Що ти бачив у театрі?	– У театрі я бачив цікаву виставу.
– Кого ти бачив у театрі?	– У театрі я бачив відомих артистів.
– Що ти купив у магазині?	– Я купив костюм, взуття і сорочку .

Орудний відмінок (№ 5)

(з) ким? (з) чим?

– Ким ти хочеш бути?	– Я хочу бути економістом .
– Ким працює твій батько?	– Мій батько працює лікарем .
– З ким ти говориш по телефону?	– Я говорю з моїми батьками .
– З ким ви ходили в парк?	– Ми ходили в парк з викладачем .
– З ким ти приїхав в Україну?	– Я приїхав разом з моїми друзями .
– Чим ти захоплюєшся?	– Я захоплююся спортом і музикою .
– Чим можна доїхати до вокзалу?	– До вокзалу можна доїхати трамваем .

Місцевий відмінок (№ 6)

на кому? на чому?

– Де лежить твоя книга?	– Моя книга лежить на моєму столі .
– Де вчаться студенти?	– Вони вчаться в технічному університеті .
– Де живуть твої друзі?	– Мої друзі живуть у гарному місті Вінниці.
– Де буде перший урок?	– Перший урок буде в сто третій аудиторії.
– Коли починається урок?	– О восьмій годині п'ятнадцять хвилин.
– Коли ви приїхали в Україну?	– В Україну ми приїхали в жовтні .

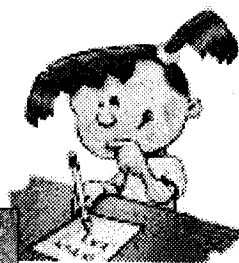
Кличний відмінок (№ 7)

звертання

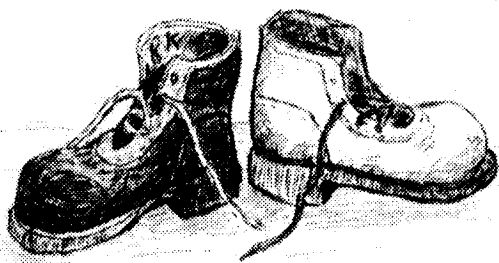
Пан	→	пане	Пані	→	пані	Україна	→	Україно
Друг	→	друже	Сетра	→	сестро	Київ	→	Києве
Батько	→	батьку	Мама	→	мамо	Дім	→	доме
Студент	→	студенте	Дівчина	→	дівчино	Країна	→	країно
Максим	→	Максime	Оксана	→	Оксано	Одеса	→	Одесо
Сергій	→	Сергію	Юлія	→	Юліє	Земля	→	земле
Василь	→	Василю	Леся	→	Лесю	Вінниця	→	Віннице

Вправа 22. Прочитайте усмішки. З'ясуйте значення виділених слів. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

- Ваню, ти за що сьогодні двійку одержав?
- За співи ...
- **Невже** ти не міг заспівати гарно?
- Я заспівав, але на уроці... математики.

Математика – це вам не співи...

- Іванку, чому на твоїх ногах один черевик чорний, а другий коричневий? Невже ти не міг піти **перевзутися**?
- Я ходив... Але вдома теж один чорний, а другий коричневий...

Вправа 23. Читайте речення. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

Я студент (Вінницький національний технічний університет). (Я) звати Сімон. (Минулий рік) я жив у (Камерун), а зараз я живу в (Україна), тому що я навчаюся на (підготовче відділення) у місті Вінниці.

В (Україна) я приїхав у (жовтень) минулого року. Мої батьки, брати і сестри живуть в (столиця моєї країни), а мій старший брат живе і працює в (Ангола). Зараз я вивчаю (українська мова) і вже добре говорю, читаю та пишу по-українськи. Мені подобається жити і вчитися в (Україна). Я вчуся разом з (мої друзі) – іноземними студентами, які приїхали з (різні країни). Студентка Цю Шуан разом зі (свої земляки) приїхала з (Китай). Студент Карлос приїхав разом зі (своя молодша сестра) з Еквадору. Він теж добре читає і пише (українська мова). Він захоплюється (техніка), а я захоплююся (література). Карлос хоче стати (інженер), а я хочу стати (економіст).

У (наша група) вісім (студенти). Ми працюємо в (триста четверта аудиторія). Зараз ми уважно слухаємо (наш викладач) і (писати) речення. Наш викладач пані Ірина володіє (німецька та англійська мови). Щотижня ми пишемо контрольну роботу з (українська мова). Ми багато працюємо: вивчаємо українську мову, математику, (фізика та хімія). У (січень) у нас будуть іспити, тому ми (вчитися) дуже старанно.

Учора ми разом з (наш викладач) ходили на (екскурсія) до центрального музею. У цьому (музей) ми бачили цікаві експонати. (Усі студенти) дуже сподобався цей музей. Потім ми гуляли у (великий гарний парк). Ми любимо гуляти (цей зелений парк) та (ці красиві вулиці).

(Я) і (мої друзі) подобається навчатися у (Вінницький національний технічний університет).

Читайте. Порівнюйте

4.1.

Складне речення

✓ **Запам'ятайте!**

причина чому? → тому що...

- Чому ти вчишся в технічному університеті?
- Я вчуся в технічному університеті, **тому що** хочу стати інженером.

- Чому Ерік багато працює?
- Ерік багато працює, **тому що** хоче добре знати українську мову.

- Чому Іван не був на занятті?
- Іван не був на занятті, **тому що** він був хворий.

наслідок (результат) чому? → тому ...

- Чому ти вчишся в технічному університеті?
- Я хочу стати інженером, **тому** я вчуся в технічному університеті.

- Чому Ерік багато працює?
- Ерік хоче добре знати українську мову, **тому** він багато працює.

- Іван не був на занятті, **тому що** він був хворий.
- Іван був хворий, **тому** він не був на занятті.

Вправа 24. Пишіть.

Зразок: Олег багато читає. Він хоче все знати.
Олег багато читає, **тому що** він хоче все знати.

1. Марина часто співає. Вона любить співати. 2. Віктор хоче бути артистом. Його батько артист. 3. Ми вітаємо друга. Сьогодні в нього день народження. 4. Максим поспішає на вокзал. Він їде у Київ. 5. Андрес запізнився на заняття. Він далеко живе. 6. Ми хочемо бути інженерами. Ми вчимося в технічному університеті. 7. Сьогодні у Джудіт день народження. Її поздоровляють студенти. 8. Джовані хоче бути математиком. Він серйозно вивчає математику. 9. Мій друг мріє стати поетом. Він вчиться в літературному інституті. 10. Я їду в Одесу завтра. Я купив квитки сьогодні. 11. Ми часто ходимо на стадіон. Нам подобається спорт. 12. Нам дуже подобається спорт. Ми часто ходимо на стадіон.

4.2. Читайте. Порівняйте

Вам потрібно серйозно вчитися, **якщо** ви хочете бути гарним інженером.

Якщо ти хочеш бути студентом, **тобі** треба добре скласти іспити.

Допоможи **своєму** другу, **якщо** йому важко.

Якщо болітиме зуб, **вам** необхідно звернутися до лікаря.

Якщо вам потрібні ліки, звертайтеся в аптеку.

Якщо ви не розумієте граматику, звертайтеся до вашого викладача.

Вправа 25. Складіть та запишіть речення зі словом **якщо**.

Зразок: Вони хочуть поїхати в Київ. Треба купити квитки.

Якщо вони хочуть поїхати в Київ, їм треба купити квитки.

1. Елдер хоче поїхати додому. Треба купити квиток. 2. Яна хоче бути лікарем. Треба вступати до медичного університету. 3. Андрій хоче бути інженером. Треба вступати в технічний університет. 4. Ви хочете добре відпочити. Треба поїхати на море. 5. Я хочу подивитися нову виставу. Потрібно купити квиток у театр. 6. Ви хочете бути здоровим. Потрібно займатися спортом. 7. Ти допоможеш мені. Я допоможу тобі.

Вправа 26. Складіть речення за зразком.

Зразок: Я допоможу тобі. У мене буде вільний час.

Я допоможу тобі, **якщо** в мене буде вільний час.

1. Ти допоможеш мені? У тебе буде вільний час. 2. Ви ніколи не будете хворіти. Завжди займатися спортом. 3. Вам буде цікаво навчатися. Ви любите свою професію. 4. Розкажи мені про Київ. Ти вже була там. 5. Дай мені цю книгу. Ти її вже прочитала. 6. Ми поїдемо на екскурсію. Буде гарна погода.

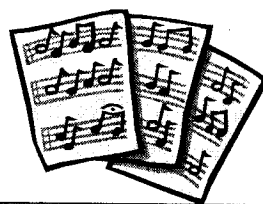
4.3. Щоб стати справжнім інженером, треба багато працювати.

щоб + інфінітив, **треба** (потрібно) + інфінітив

Щоб добре скласти іспити, **треба** серйозно вчитися.

Щоб знати все, **потрібно** багато читати.

Щоб не хворіти, **треба** займатися спортом.

Вправа 27. Допишіть речення.

Щоб грати, **треба** ... знати!

1. **Щоб** добре знати українську мову, **треба**... 2. **Щоб** розв'язати цю задачу, **треба**... 3. **Щоб** швидко доїхати до вокзалу, **потрібно**... 4. **Щоб** стати інженером, **треба**... 5. **Щоб** багато знати, **треба**... 6. **Щоб** навчитися плавати, **потрібно**... 7. **Щоб** стати лікарем, **треба**...

4.4.

Складне речення

Я хочу стати інженером, а мій батько хоче, **щоб я став дипломатом.**

Я хочу стати інженером.

Мій батько хоче, щоб я став економістом.

Брат хоче стати лікарем.

Мати хоче, щоб він став учителем.

Сестра хоче вчитись в школі.

Батьки хочуть, щоб вона вчилася в ліцеї.

Я хочу прочитати цю книжку.

Я хочу, щоб ти прочитав цю книжку.

Вправа 28. Пишіть речення.

Зразок: Мій брат працює інженером.

Він хоче, щоб я теж став інженером.

1. Мій батько працює лікарем.
2. Моя мати працює вчителькою.
3. Мій дядько працює водієм.
4. Моя сестра працює програмістом.
5. Мій друг працює залізничником.
6. Його друг працює механіком.
7. Батько Олега працює менеджером.
8. Мати Тетяни працює викладачем.
9. Сестра Віктора працює юристом.
10. Брат Оксани працює адвокатом.

4.5. Читайте. Порівнюйте

Коли я йшов у театр, я зустрів свого друга.

Коли я йшов? Кого зустрів?

Коли ми їхали на екскурсію, ми **розмовляли** з викладачем.

Коли я **йшов** у бібліотеку, я **зустрів** студентку Ірину.

Коли я **зустрів** друга, я **запитав** його, як він склав іспити.

Коли Ірина **йшла** з інституту, вона **зустріла** Максима.

Коли я **писав** вправи, я **слухав** музику.

Коли я **читав** текст, я **перекладав** нові слова.

Я **пішов** гуляти, коли **закінчив** читати текст.

Вправа 29. Трансформуйте речення за зразком.

Зразок: Я йшов в інститут і зустрів свого друга.

Коли я йшов в інститут, я зустрів свого друга.

1. Я йшов на роботу і купив газету.
2. Я їхав на роботу і читав газету.
3. Я прийшов в університет і зустрів Ольгу.
4. Я зустрів Ольгу і запитав її, як вона відпочила.
5. Я закінчив роботу і поїхав на стадіон.
6. Артем приїхав на стадіон і зустрів там свого друга.
7. Вони дивилися футбол і говорили про спорт.
8. Ми їхали на екскурсію і говорили про українську природу.
9. Ми оглядали музей і уважно слухали екскурсовода.

Вправа 30. Закінчіть речення та запишіть їх.

1. Коли я прийшов в університет, я ... 2. Коли ми приїхали до Києва, ми ... 3. Коли Олег відпочивав в Одесі, він ... 4. Коли Давід приїхав додому, він ... 5. Коли професор читав лекцію, він ... 6. Коли Ірина поїхала додому, я ... 7. Коли друзі прийшли до мене, я ... 8. Коли друзі прийшли до мене, вони ... 9. Коли ми складемо іспити, ми ... 10. Коли ми складемо іспити, викладачі ... 11. Коли Анас гуляв у парку, він ... 12. Коли Байрон гуляв у парку, я ... 13. Коли ми йшли на екскурсію, ми ... 14. Коли ми йшли на екскурсію, викладачі ... 15. Коли закінчилися заняття, я ... 16. Коли закінчилися заняття, Орфан ...

Читайте. Порівнюйте

Пряма і непряма мова

Я запитав Олега: „Куди ти ідеш?” Я запитав Олега, куди він іде.
Олег відповів мені: „Я іду в парк”. Олег відповів мені, **що** він іде в парк.

Дора попросила Луїса: „Купи мені, будь ласка, морозиво”.
Дора попросила Луїса, **щоб** він купив їй морозиво.

Луїс пообіцяв Дорі: „Я обов’язково куплю тобі морозиво”.
Луїс пообіцяв Дорі, **що** він обов’язково купить їй морозиво.

✓ **Запам’ятайте!**

непряма мова

Я **попросив** Андреса **дати мені** словник.
Я **попросив** сестру **купити мені** газету.
Я **запитав** Еріка, **куди** він **ходив** учора.
Ерік **сказав мені, що** він **ходив** у музей.
Я **сказав йому, що** завтра я **теж** піду в музей.
Ерік **запитав мене, о котрій годині** я **піду** в музей.

просити (попросити) питати(спитати) → кого? про що?

друга	викладача	сестру	друзів	про допомогу
батька	дідуся	бабусю	батьків	допомогти
Еріка	Андрія	Ірину	Марію	про навчання

казати (сказати) → кому? (про) що?

другу	викладачеві	сестрі	друзям	про своє навчання
Еріку	Оксані	Марії	студентам	про відпочинок

Вправа 31. Замініть пряму мову непрямою. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Елдер спитав Давіда: „Де ти був учора?”
Елдер спитав Давіда, де він був учора.

1. Даніель спитав Максима: „Що ти робив у суботу?”
2. Андрес запитав Марію: „Де живе твоя сім'я?”
3. Салех спитав Халеда: „Як звати твоїх братів?”
4. Я запитав Альберта: „У тебе є словник?”
5. Вона запитала мене: „У тебе є новий підручник?”
6. Я спитав його: „Ти любиш грати у футбол?”
7. Викладач запитав студентів: „Ви зробили домашнє завдання?”
8. Батько запитав сина: „Коли ти приїдеш додому?”

✓ **Запам'ятайте!**

А я не встиг нічого запитати...

Я спитав, **що** він робив ...
Він спитав, **як** мої справи ...
Вона запитала, **де** ми були ...
Я спитав, **чи** є у нього ...
Ми запитали, **коли** буде ...

Вправа 32. Запишіть речення. Замініть пряму мову непрямою.

1. Я спитав Романа: „Звідки ти приїхав?” 2. Він сказав: „Я приїхав з Пакистану”. 3. Я запитав його: „Що ти робитимеш завтра?” 4. Він відповів: „Завтра я поїду до Києва”. 5. Чжао Юе попросила Віталія: „Дай мені, будь ласка, свій журнал”. 6. Віталій сказав: „Я забув свій журнал вдома”. 7. „Ти добре розмовляєш українською мовою?” – запитала мене Лорена. 8. Фернандеш пообіцяв Стефанії: „Завтра я принесу тобі новий словник”. 9. Студентка Цю Шуан запитала Луїса: „Коли ти приїхав в Україну?” 10. Луїс відповів: „Я приїхав десятого жовтня минулого року”.

Вправа 33. Прочитайте текст. Замініть пряму мову непрямою.

Сьогодні вранці я запитав одну студентку: „Куди це ти поспішаєш?” Вона посміхнулася і відповіла: „Туди ж, куди і ти”. Я здивувався і сказав: „Ти теж ідеш до декана?” „Ні, я іду на заняття, – відповіла вона. Тоді я знову спитав: „А на якому курсі ти вчишся?” „На п'ятому”, – відповіла вона. „О, то ти вже майже інженер, – сказав я. – А мені ще три роки вчитися”. „Я тебе вітаю!” – сказала вона і зайшла в свою аудиторію. А я подумав: „Про головне не спитав – як її звати?”

Читайте. Порівнюйте

коли?

Коли ти закінчив школу?

Я закінчив школу **2 роки тому**.
Він закінчив школу **1 рік тому**.

Ерік **приїхав 2 дні тому**.
Салех був у мене **2 дні тому**.
Сесія закінчилася **тиждень тому**.
Він **приїхав 3 місяці тому**.

Він **прийшов годину тому**.
Я розмовляв з ним **годину тому**.
Концерт **почався 2 години тому**.
Поїзд відправився **5 хвилин тому**.

Коли розпочнеться сесія?

Сесія розпочнеться **через 2 тижні**.
Університет він закінчить **через 1 рік**.

Ерік **приїде через 2 дні**.
Салех прийде до мене **через 2 дні**.
Сесія закінчиться **через тиждень**.
Він **приїде через 3 місяці**.

Він **приїде через годину**.
З ним я розмовлятиму **через годину**.
Концерт **почнеться через дві години**.
Поїзд відправиться **через 5 хвилин**.

Вправа 34. Складіть діалоги.

через годину = за годину

1. Зразок: Поїзд з Києва. 20 хвилин. 12.10.

- Скажіть, будь ласка, коли приїде поїзд з Києва?
- Через 20 хвилин.
- Вибачте, о котрій годині?
- О 12 годині 10 хвилин.
- Дякую.

1. Поїзд з Одеси. 45 хвилин. 3.05. 2. Автобус з Умані. 10 хвилин. 14.25. 3. Автобус до Києва. 25 хвилин. 15.40. 4. Поїзд до Львова. 18 хвилин. 17.39. 5. Літак до Москви. 40 хвилин. 9.55. 6. Літак з Полтави. 12 хвилин. 12.30. 7. Теплохід до Одеси. 27 хвилин. 20.45. 8. Поїзд до Вінниці. 7 хвилин. 23.15.

2.Зразок: Починатися. Концерт. 2 години.

- Скажіть, будь ласка, коли почався концерт?
- 2 години тому.
- Дякую.

1. Починатися. Виставка. 30 хвилин. 2. Починатися. Сесія. 2 дні. 3. Закінчуватися. Футбол. 15 хвилин. 4. Приїхати. Артисти. Тиждень. 5. Розпочинатися. Канікули. 3 тижні. 6. Закінчувати. Робота. 10 днів. 7. Поїхати. Земляки. 4 дні. 8. Починати. Вивчати українську мову. 5 місяців. 9. Відправитися. Поїзд. 10 хвилин. 10. Приходити. Викладач. 3 хвилини.

3. Зразок: Вистава. Починатися. 2 години.

– Скажіть, будь ласка, вистава почнеться за 2 години?

– Так, вистава почнеться через 2 години.

1. Канікули. Починатися. 2 тижні. 2. Поїзд. Прибувати. Півгодини.
3. Іспит. Закінчитися. 1 година. 4. Сестра. Приїхати. 5 днів. 5. Поїздка.
Закінчитися. 3 доби. 6. Весна. Починатися. 3 тижні. 7. Директор.
Приходити. 10 хвилин. 8. Літак. Відправлятися. 25 хвилин. 9. Ніч.
Починатися. 2 години. 10. Навчання. Закінчитися. 1 тиждень.

Вправа 35. Відповідайте на запитання.

1. Коли у вас була контрольна робота?	3 дні
2. Коли буде наступна контрольна робота?	3 тижні
3. Коли приїде ваш брат?	тиждень
4. Коли приїхала ваша сестра?	місяць
5. Коли розпочнуться канікули?	2 місяці
6. Коли закінчилась зима?	2 тижні
7. Коли закінчиться навчання?	3 роки
8. Коли він закінчить університет?	2 роки
9. Коли вона закінчила школу?	10 хвилин
10. Коли закінчиться урок?	10 хвилин
11. Коли почнеться перерва?	20 хвилин
12. Коли закінчиться останній урок?	2 години

коли?

через + знахідний відмінок

після + родовий відмінок

Коли закінчатся уроки?

Уроки закінчатся **через** годину.
Через дві години почнеться вистава.
Через тиждень починається сесія.
Через місяць я складатиму іспит.
Я закінчу роботу **через** годину.
Лекція закінчиться **через** хвилину.

За два тижні почнеться весна.
За три дні почнеться конференція.
За п'ять хвилин почнеться перерва.
Урок фізики почнеться **за** хвилину.
За кілька хвилин почнеться концерт.

Коли ви відпочиваєте?

Після уроків ми відпочиваємо.
Після вистави ми підемо в гості.
Після сесії в нас будуть канікули.
Після іспитів я поїду додому.
Після роботи я поїду додому.
Після лекції я буду відпочивати.

Після весни настане літо.
Зустрінемося **після** конференції
Після перерви буде урок фізик
Після цього уроку я піду в пар
Після концерту я поїду додому

Знахідний відмінок	Родовий відмінок
через хвилину годину 2 години день 3 дні 2 тижні 4 місяці 2 роки	після зими сніданку екскурсії лекції роботи дощу іспитів канікул

Вправа 36. Запишіть речення.

через = за

1. Після (сніданок) я їду до університету. 2. Сьогодні після (перший урок) в нас буде контрольна робота з фізики. 3. Контрольна робота з математики в нас буде після (четвертий урок). 4. Через (2 день) приїде моя молодша сестра. 5. Семестр закінчується через (2 тиждень). 6. Через (2 тиждень) почнеться сесія. 7. Після (сесія) я хочу поїхати до Одеси. 8. Після (іспити) мої друзі поїхали додому. 9. Після (зима) обов'язково прийде весна. 10. Після (ніч) обов'язково настане день. 11. За кілька хвилин почнеться концерт. 12. Концерт почнеться через кілька хвилин. 13. Після (концерт) ми розмовляли з артистами. 14. Після (робота) я ходив у бібліотеку. 15. Після (зустріч) з поетом ми читали його вірші.

✓ **Запам'ятайте!**

- Коли розпочнуться канікули? – Канікули розпочнуться після сесії.
- Коли ви поїдете додому? – Я поїду додому після екзаменів.
- Коли ми підемо на екскурсію? – Після останнього уроку.

перед чим + орудний відмінок

після чого + родовий відмінок

Перед сніданком я слухав музику.

Олег прийшов **перед** уроком.

Перед іспитами ми багато працюємо.

Я закінчив роботу **перед** сесією.

Після сніданку я пішов на роботу.

Оксана прийшла **після** уроку.

Після іспитів ми відпочиваємо.

Вона закінчить роботу **після** сесії.

Орудний відмінок		Родовий відмінок	
перед	уроком концертом виставою дощем	після	уроку концерту вистави дощу

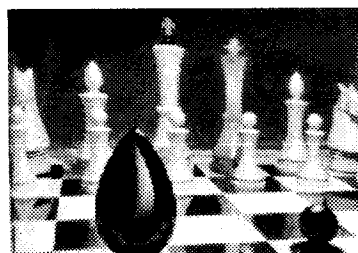
Вправа 37. Розкажіть, що ви робите (будете робити) перед заняттями та після занять; перед екзаменами та після екзаменів; перед канікулами та після канікул. Складіть та запишіть 5 речень.

Вправа 38. Відповідайте на запитання. Використовуйте конструкції зі словами *через, після, перед, тому*.

1. Коли починається навчальний рік?	01.09
2. Коли ви закінчили школу?	3 роки
3. Коли ви поїдете до земляків?	уроки
4. Коли ви багато працюєте?	сесія
5. Коли він любить відпочивати?	обід
6. Коли приїде його батько?	2 місяці
7. Коли ви почали вивчати українську мову?	6 місяців
8. Коли Арманд приїхав в Україну?	3 роки
9. Коли Філіп закінчить навчання?	2 роки
10. Коли ви любите грати в шахи ?	уроки

Читайте. Порівнюйте

7.1. Прийменники. Родовий відмінок

Я іду від неї .	Від кого ти ідеш?	У кого ти був?
Він пішов від мене .	Вона іде від тебе ?	У кого вона була?
Ми їдемо до них .	До кого ви їдете?	Вони поїхали від нас .

Вони були в нас учора.	У кого вони були вчора?
Ми взяли в них книги.	У кого ви взяли книги?
Я позичав гроші у нього .	У кого ти позичав гроші?
Вона забула свій зошит у мене .	У кого вона забула свій зошит?

Вправа 39. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

Я прийшов до (ти) о 10 годині. Від (ти) я пішов до (він). До (він) я прийшов об 11 годині. Від (він) ми поїхали до (вона). Потім ми разом поїхали до (вони). Коли ми приїхали до (вони), була вже 12 година. У (вони) ми пили каву і їли морозиво. Я попросив у (вони) новий журнал. Від (вони) ми вийшли о 16 годині і зайшли до (ти). Від (ти) я пішов додому. Вдома мені сказали, що до (я) приходила ти. Коли ти пішла від (я)? Я зателефонував тобі, але ти вже поїхала до (вона). О котрій годині ти приїхала до (вона)? Можна, я завтра зайду до (ти)? Ні, краще ти заходь завтра до (я) і ми разом поїдемо до (вони). Від (вони) ми поїдемо до (ми) на дачу. Добре?

Вправа 40. Замість крапок напишіть потрібні дієслова руху.

Викладач ... в аудиторію і голосно привітався. Староста групи ... до нього і віддав йому журнал. Після дзвоника ми ... з аудиторії і пішли додому.

Потім ми ... до центрального універмагу. Біля універмагу ми ... через вулицю і сіли в тролейбус. Тролейбусом ми ... три зупинки і вийшли. Ми ще трохи ... по вулиці Соборній і повернули на Театральну вулицю.

Згодом ми ... до міського театру. Арманд і Лоран ... в кафе, а Крістіан і П'єр ... до театральної афіші. Потім вони разом ... до земляка, який живе на цій вулиці. Від нього друзі ... о 17 годині, взяли таксі і ... додому. Додому вони ... о 17 годині 20 хвилин.

✓ **Запам'ятайте!**

прийменники + родовий відмінок

іти	до (від)	кого?	брати (взяти)	у кого?
до тебе	від мене		у тебе	у мене
до неї	від нього		у неї	у нього
до вас	від них		у вас	у них

Вправа 41. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте у потрібній формі та визначте їх відмінок.

1. Студентам нашого університету подобається відпочивати **біля** (фонтан).
2. Біля (мій будинок) будують новий магазин.
3. Салех купив подарунок **для** (своя молодша сестра).
4. Викладач сказав мені: „Це завдання **для** (ти) дуже просте”.
5. Ерік поїхав **до** (своя дружина) в Париж.
6. **До** (театр) ми прийшли о 15 годині.
7. **Без** (друзі) важко жити.
8. Немає диму **без** (вогонь).
9. **Без** (руки), **без** (ноги), а малює.
10. Біля (вікно) стоїть стіл, а **коло** (стіл) стоїть піаніно.
11. Ми були **проти** (екскурсія) в Одесу.
12. **Навпроти** (наш гуртожиток) побудували великий дев'ятиповерховий будинок.
13. **Посеред** (центральный майдан) стоїть пам'ятник.
14. **Серед** (ми) немає чемпіонів.
15. Після (лекція) ми поїхали на стадіон.
16. Крім (я), ніхто не зробив лабораторну роботу.
17. Усі студенти, крім Філіпа, поїхали в Київ.
18. Сьогодні в (я) день народження.
19. Учора ми приїхали з (Крим).
20. Наші друзі повернулися з (Еквадор) лише сьогодні.
21. Завтра ми будемо писати контрольну роботу з (фізика).
22. Цей красивий стіл зроблено з (міцне дерево).
23. Фернандеш їздив до (своя сестра).
24. **Від** (своя сестра) він повернувся годину тому.
25. Праворуч від (двері) стоїть шафа, а ліворуч – диван.
26. Салех сидить за столом ліворуч від (Халед).
27. Недалеко від (наш університет) розташоване студентське містечко.
28. Мої друзі живуть далеко від (центральный парк).

✓ **Запам'ятайте!**

прийменники + родовий відмінок

біля	нашого університету
коло	нашого будинку
для	брата і сестри
до	центрального музею
ліворуч від	вікна
праворуч від	дверей
навпроти	нашої аудиторії
після	вечері
крім	мене (неї, вас, них)
з (зі)	столу (стіни)
недалеко від	бібліотеки
у (в)	нашого викладача
посеред	великої кімнати
серед	нас (студентів)
без	тебе (вас), мрії, друзів
проти	сильної команди

біля = коло

Біля чого будинок?

Моя хата скраю...?

проти ≠ за

Вправа 42. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні прийменники.

1. Я вийшов ... гуртожитку о 8 годині і пішов ... університету.
2. ... стадіону, який розташований ... від гуртожитку, я зустрів свого друга Андрія.
3. Ми ішли ... стадіону ... університету разом і розмовляли про все на світі.
4. Андрій сказав, що ... нього сьогодні буде контрольна робота ... математики.
5. А я відповів, що ... мене теж сьогодні контрольна робота, але ... фізики.
6. Незабаром ми підійшли ... університету і побачили студентів моєї групи, які стояли ... центрального входу.
7. Староста групи сказав, що ... нього є сюрприз ... нас: контрольної роботи не буде!
8. ... короткої розмови ми вирішили трохи відпочити і підійшли ... фонтану.
9. Тут були всі студенти нашої групи, ... Олега, який поїхав додому.
10. Ми домовилися з Андрієм зустрітися ... уроків і попрощалися.
11. Він пішов на лекцію, а я залишився ... своїх друзів.

Вправа 43. Прочитайте словосполучення. Назвіть антоніми. Складіть та запишіть з ними речення.

Іти від нього; підійти до вікна; ліворуч від будинку; іти до нього; далеко від університету, відійти від дверей; праворуч від мене; до початку сесії; недалеко від парку; від гуртожитку; після іспитів; до театру.

7.2. Прийменники. Знахідний відмінок

Вправа 44. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

1. У (середа) мій друг Карлос поїхав на (батьківщина). 2. Він поїхав відпочивати на (все літо). 3. У (Вінниця) він повернеться лише через два місяці. 4. Викладач розповів нам про (історія) свого міста. 5. Потім я розповів про (своя батьківщина). 6. Про (цей письменник) часто пишуть у газетах. 7. У своїх творах письменник пише про (сучасна молодь). 8. Моя сестра дуже схожа на (батько). 9. Вона старша за (я) на три роки. 10. Контрольну роботу ми писали в (п'ятниця). 11. Усі завдання я написав за (година) і пішов у (їдальня). 12. Мій дуг грає у (футбол) краще, ніж я. 13. Але я краще за (він) плаваю. 14. Я поспішаю на вокзал, тому що мій поїзд відходить через (година). 15. Я перейшов через (дорога) і пішов на (привокзальний майдан). 16. Студенти ідуть на (лекція) з інформатики, яку читає професор Кузьмін. 17. Літак до Сімферополя вилітає через (година). 18. До Сімферополя він долетить за (година). 19. Через (година) ми будемо в Криму. 20. Франсуа повернувся за (година). 21. Мої друзі часто розповідають про (свої вчителі).

✓ **Запам'ятайте!**

прийменники + знахідний відмінок

іти	у	гуртожиток	в	аудиторію
їхати	на	стадіон	на	роботу
заплатити	за	обід	за	вечерю
говорити	про	футбол	про	країну
приїхати	через	тиждень	через	годину

Вправа 45. Відповідайте на запитання.

Зразок: На кого схожий син? Батько.

Син схожий на батька.

1. Про що розповідав викладач?	друга світова війна
2. Про кого розповідав журналіст?	перший космонавт
3. Про що говорили студенти?	нова цікава книга
4. За скільки часу ми долетимо до Одеси?	година
5. Коли повернеться Фернандо?	доба
6. Через скільки годин ми приїдемо в Київ?	3 години
7. Куди поїхала Сун Дан?	бібліотека
8. Коли приїхала Лорена?	субота
9. За кого старший Чі Дзе?	Лі Дань
10. Про кого ви розмовляли?	ти

Вправа 46. Прочитайте текст. Слова в дужках поставте у потрібній формі. Перекажіть текст.

Наш університет

Наш університет розташований на вулиці Хмельницьке шосе. Поруч з (університет) є трамвайна зупинка, що дуже зручно для студентів. Між (університет) і (трамвайна зупинка) є кав'ярня, де можна випити гарячу каву, поговорити з (друзі). Перед (головний корпус) університету розташований невеликий майданчик з (фонтан). Поруч з (фонтан) ростуть різні дерева та квіти. Це улюблене місце відпочинку студентів, які на перервах збираються тут під (високі зелені дерева). Навчальні корпуси університету розташовані недалеко один від одного. За (навчальний корпус) № 2 міститься гараж та господарська служба університету. Між (другий корпус) та (гараж) збудовано університетський клуб, де часто проходять концерти, збори, конференції.

В університеті є свій стадіон та кілька спортивних майданчиків. Стадіон розташовано поруч з (їдальня). За (стадіон) у двоповерховому будинку міститься факультет фізичного виховання. Тут часто проходять заняття та змагання. Перед (змагання) спортсмени тренуються на стадіоні та в спортивних залах університету. Між (стадіон) та (гуртожитки) розташовані ще два навчальні корпуси. Тут навчаються майбутні енергетики та будівельники.

Студент другого курсу Халед навчається на факультеті будівництва. На лекціях він завжди сидить поруч з (Ірина). З (ця дівчина) він познайомився ще на першому курсі. Перед (початок) занять Халед завжди зустрічає Ірину біля входу, а після лекцій вони разом ідуть додому.

Сьогодні чудовий весняний день: над (місто) чисте блакитне небо і яскраве сонце. Халед з (Ірина) сьогодні підуть гуляти над (річка) під (яскраве весняне сонце). Тому що **скоро** розпочнеться сесія, а перед (сесія) треба добре відпочити...

✓ **Запам'ятайте!**

скоро = незабаром

над ≠ під

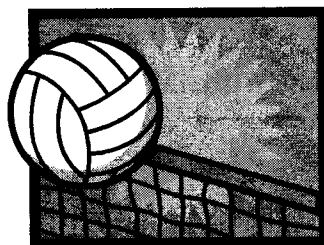
прийменники

+

орудний відмінок

з (зі)	мною	другом	сестрою
за	тобою	вікном	книгою
над (наді)	ним	морем	землею
під (піді)	вами	столом	водою
між	нами	Києвом та	Одесою
поруч з (зі)	нею	батьком	матір'ю
перед	цим (тим)	музеєм	цією (тією) аудиторією

Над чим м'яч?

Вправа 47. Складіть та запишіть речення.

Зразок: Над, стіл

Над столом висить лампа.

1. З, викладач. 2. За, міст. 3. Перед, іспит. 4. Перед, універмаг.
5. Поруч з, вокзал. 6. Поруч зі, я. 7. Поруч з, вона. 8. З, калькулятор. 9. Над, проблема. 10. Над, парк. 11. Під, вода. 12. Під, поверхня. 13. Між, я і ти.
14. Між, магазин і аптека. 15. За, мій будинок. 16. З, відомий художник.
17. Перед, концерт. 18. З, Ольга. 19. З, Сергій Васильович. 20. Під, стіл.

Вправа 48. Складіть діалоги. Вживайте прийменники: з, *за*, *над*,
під, *між*, *перед*, *поруч з*.

Зразок: Познайомитися. Нова студентка.

– З ким ти познайомився?

– Я познайомився з новою студенткою.

1. Познайомитися. Ангольські студенти. 2. Працювати. Важлива проблема. 3. Працювати. Контроль викладача. 4. Сидіти. Арманд і Ерік.
5. Розмовляти. Український друг. 6. Відпочивати. Зелене дерево. 7. Летіти. Земляки. Атлантичний океан. 8. Відпочивати. Нові друзі.

Вправа 49. Прочитайте текст. Слова в дужках поставте у потрібній формі. Визначте їх відмінок.

Минулої суботи ми були на (екскурсія) в (музей) Миколи Пирогова. Ми – це студенти підготовчого відділення. Уже минуло три місяці, як ми вчимося на (підготовче відділення). У (Вінниця) ми приїхали з різних країн. Рашид раніше жив у (Пакистан), а Халед у (Палестина). Батьки Крістіана і Франсуа живуть у (Камерун). Стефані минулого року навчалася в (Париж). Сьогодні ми всі хочемо вчитися в (університет), щоб стати інженерами. У (музей) ми бачили багато цікавого. Ми довго ходили по (зали) музею, потім гуляли парком і розмовляли. Після екскурсії ми поїхали додому на (автобус). Екскурсія нам дуже сподобалась.

✓ **Запам'ятайте!**

прийменники + місцевий відмінок

в (у)	парку	музеї	місті	кімнаті	аудиторії
на	дідусяві	стадіоні	морі	дівчині	Марії
по	Дніпрі (Дніпру)	селі (селу)		вулиці	стіні
при	мені (ньому)	вокзалі		кав'ярні	лікарні

Вправа 50. Розкажіть про себе та про своє навчання.
Використовуйте прийменники, які вживаються
з місцевим відмінком.

Вправа 51. Прочитайте текст. Замість крапок поставте необхідні
прийменники. З'ясуйте значення виділених слів.

Сьогодні ми ... Альбертом працювали ... читальному залі. Я готувався
... лабораторної роботи ... фізики, а він писав **реферат** ... історії України.

У читальному залі завжди світло і **затишно**. ... стін стоять шафи ...
книгами, які видаються студентам ... **замовлення**. Столи ... залі розміщено
в два ряди. ... рядами столів **лежить** м'яка килимова **доріжка**. Вона
поглинає звук **кроків** читачів. ... ній завжди хтось іде ... книгами ... руках
в той чи інший бік. ... великим столом ... кінці залу сидить бібліотекар, яка
допомагає студентам знайти **потрібну** літературу. ... її столі завжди багато
різних книг. ... входу в читальний зал розташований відділ періодичної
літератури, ... якому можна познайомитися ... новими книгами, науковими
журналами, прочитати газети. А ще ... залі багато квітів, які **створюють**
відчуття домашнього затишку. Час ... читальному залі **спливає** швидко
і **непомітно**.

Читайте. Порівнюйте

8.1. Сполучники

1.

Я приїхав в Україну в жовтні. Мій друг приїхав у листопаді.

Я приїхав в Україну в жовтні, **а** мій друг приїхав у листопаді.

Я хочу бути інженером, а моя сестра хоче бути лікарем.

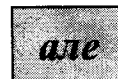

2.

Він мріяв стати лікарем. Його мрія не здійснилась.

Він мріяв стати лікарем, **але** його мрія не здійснилась.

Він довго чекав її біля театру, але вона так і не прийшла.

3.

Я вчуся на першому курсі. Халед вчиться на першому курсі.

Я вчуся на першому курсі, **і** Халед вчиться на першому курсі.

Халед любить грати в шахи, і я люблю грати в шахи.

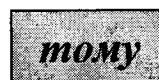

4.

Луїс хоче вчитися в Україні. Він вивчає українську мову.

Луїс хоче вчитися в Україні, **тому** він вивчає українську мову.

Сьогодні іде дощ, тому я взяв з собою парасольку.

Вправа 52. З простих речень утворіть складні за допомогою сполучників *а, але, і*. Запишіть їх.

Зразок: Сьогодні холодно. Вчора було холодно.
Сьогодні холодно, і вчора було холодно.

1. Олег приїхав сьогодні. Ірина приїхала вчора.
2. Я розв'язав дві задачі. Ольга розв'язала всі задачі.
3. Ми хотіли поїхати вчора. У касі не було квитків.
4. Мій брат працює лікарем. Сестра працює журналістом.
5. Ганна працює викладачем. Її мати працює викладачем.
6. Я хочу прочитати цю книгу. У мене немає часу.
7. Джовані поїхав на вокзал. Жан поїхав на пошту.
8. Я хотів купити словник. У мене не було грошей.
9. Оксані подобається музика. Тетяні подобається живопис.
10. Я приходив до тебе вчора. Тебе не було вдома.

тому що

5. Луїс вивчає українську мову. Він хоче вчитися в Україні.

Луїс вивчає українську мову, **тому що** хоче вчитися в Україні.

Амаду багато знає, тому що багато читає.

Ми запізнилися на заняття, тому що повільно йшли.

щоб

6. Елдер приїхав у Вінницю. Він приїхав учитися.

Елдер приїхав у Вінницю, **щоб** учитися.

Я вчуся на підготовчому відділенні, **для того щоб** стати студентом.

Мій друг пішов у магазин, **щоб** купити овочі і фрукти.

Вправа 53. Закінчіть та запишіть речення.

1. Мій брат хоче стати вчителем, тому ...
2. Ірині подобаються вірші, тому ...
3. Ігор любить плавати, тому ...
4. Фернандеш добре написав контрольну роботу, тому що ...
5. Ми запізнилися на поїзд, тому що ...
6. Сьогодні я вирішив не йти на заняття, тому що ...
7. Мій друг вивчає українську мову, тому що ...
8. Юлія часто ходить в театр, тому що ...
9. Учора ми хотіли піти на концерт, але ...

якщо

7. Ми поїдемо на екскурсію. Завтра буде гарна погода.

Ми поїдемо на екскурсію, **якщо** завтра буде гарна погода.

Я подарую ці квіти Ользі, якщо вона прийде на заняття.

Якщо музика заважає читати, вимкніть музику.

8.2. Читайте. Порівнюйте

Який це студент?
Яка це студентка?
Яке це місто?
Які це студенти?

Це студент, **який** вчиться у ВНТУ.
 Це студентка, **яку** я знаю.
 Це місто, **яке** я люблю.
 Це студенти, **які** приїхали з Анголи.

Називний відмінок	який	яка	яке	які
Родовий відмінок	якого	якої	якого	яких
Давальний відмінок	якому	якій	якому	яким
Знахідний відмінок	який	яку	якого	які
Орудний відмінок	(з) яким	(з) якою	(з) яким	(з) якими
Місцевий відмінок	на якому	на якій	на якому	на яких

Це зошит, **який** я купив у Києві.
 Це книга, **яка** мені подобається.
 Це місто, **яке** я добре знаю.
 Це книги, **які** я прочитав.

Який це зошит?
Яка це книга?
Яке це місто?
Які це книги?

Ось студент, **якого** не було на екскурсії.
 Це студентка, у **якої** батьки-інженери.
 Це книга, **якої** у мене немає.
 Це прилади, **яких** у нас немає.

Це мій дідусь, **якому** 70 років.
 Це моя сестра, **якій** я купив квіти.
 Це мої друзі, **яким** я купив сувеніри.
 Це будинок, **якому** більше ста років.

Ось мій друг, **якого** я радий бачити.
 Це фільм, **який** я уже бачив.
 Це дівчина, **яку** ми бачили в театрі.
 Вистава, **яку** ми бачили в театрі, нам дуже сподобалася.
 Ось артисти, **яких** ми бачили в театрі.

Тут вчиться мій друг, з **яким** я познайомився у Вінниці.
 Це пані Ірина, з **якою** ми їздили на екскурсію.
 Ось моя нова ручка, **якою** я люблю писати.
 Я розмовляю з друзями, з **якими** приїхав в Україну.
 Це мої книги, з **якими** я завжди ходжу на заняття.

Ось парк, у **якому** ми часто гуляємо з друзями.
 Це місто, в **якому** ми живемо.
 Ось наша аудиторія, в **якій** ми навчаємося.
 Ось столи, на **яких** лежать наші книги та зошити.

м. Вінниця

Читайте. Пишіть.

Я чекаю **свого друга**.

Я запросив **його в гості**.

Я чекаю **свого друга, якого я запросив у гості**.

Мені подобається **цей костюм**.

Я купив **його сьогодні**.

Мені подобається **цей костюм, який я купив сьогодні**.

Я читаю **оповідання**.

Його написав відомий письменник.

Я читаю **оповідання, яке** написав відомий письменник.

Я знаю цю студентку.

Її звать Марина.

Я знаю **студентку, яку** звать Марина.

Я зустрічаю **моїх друзів**.

Ти **їх** бачив у театрі.

Я зустрічаю **моїх друзів, яких** ти бачив у театрі.

Я приніс **твої газети та журнали**.

Ти купив **їх** на пошті.

Я приніс **твої газети та журнали, які** ти купив на пошті.

Вправа 54. Складіть речення з фрагментів.

1. Учора я зустрів друга, ...	... яку я подивився вчора.
2. Сьогодні прийдуть наші друзі, ...	... яку читає професор Коваль.
3. Я подарував йому годинник, ...	... які написав відомий поет.
4. Нам сподобалася екскурсія, ...	... які прочитали влітку.
5. Вона пише вправу, ...	... яку ми зустріли в магазині.
6. Я люблю ці вірші, ...	... яких ми запросили в гості.
7. Вони довго говорили про книги, ...	... яку не написала вчора.
8. Суніл запитав мене про дівчину, ...	... на яку ми ходили в п'ятницю.
9. Я розповім вам про виставку, ...	... який я купив у Києві.
10. Сьогодні в нас лекція, ...	... якого давно не бачив.

Вправа 55. Складіть та запишіть речення.

Зразок: – Ось моя сестра. Я подарував їй книгу.

– Ось моя сестра, **якій** я подарував книгу.

1. Ось мій батько. Я купив йому телевізор. 2. Це моя однокурсниця. Я подарував їй словник. 3. Ось його викладач. Він склав йому іспит. 4. Тут вчиться його сестра. Їй виповнилося 19 років. 5. Це мої друзі. Я розповідаю їм про свою країну. 6. Тут живуть мої земляки. Я купив їм свіжі газети. 7. Вона розповіла про свого брата. Він вчиться на економічному факультеті. 8. Я зустрів студента. Ти передавав йому привіт. 9. Я бачив студентку. Ти обіцяв їй свій журнал. 10. Це мої нові друзі. Я обіцяв їм показати місто.

Вправа 56. Складіть та запишіть речення зі словом **який**.

Зразок: Це мій друг. Ми вчимося в одній групі.

Це мій друг, з яким ми вчимося в одній групі.

1. Крістіан розмовляє з Франсуа. Вони разом приїхали в Україну.
2. Він зустрівся з друзями. Вони разом відпочивали на морі.
3. Я хочу розповісти про свою подругу. Ми разом вчимо українську мову.
4. Це студентка Ірина. Я познайомився з нею в театрі.
5. Учора я говорив по телефону з братом. Я давно не бачився з ним.
6. Ольга отримала лист від подруги. Вони не бачилися 2 роки.

Вправа 57. Прочитайте та перекажіть текст. Вкажіть слова, що мають форму орудного відмінка.

Я хочу розповісти про свого друга, з яким ми разом вчимося в технічному університеті. Його звали Елдер. Він приїхав до Вінниці разом зі своєю молодшою сестрою, яка навчається в медичному університеті. Елдер любить спорт, особливо футбол, яким він займається ще з дитячих років. Він завжди має велике бажання грати у футбол!

Елдер вчиться на другому курсі ВНТУ. Він хоче стати інженером-конструктором, тому зараз багато займається фізикою, математикою та інформатикою. Він вже добре володіє українською мовою, що допомагає йому у навчанні. Елдер любить працювати разом зі своїми друзями, з якими вони часто ходять до бібліотеки, де готують домашнє завдання. У читальному залі бібліотеки, де друзі часто працюють, є багато цікавих книг, журналів, словників.

Інколи друзі ходять на концерти чи в театр. Минулої суботи вони дивилися цікаву виставу, яка їм дуже сподобалася.

Учора вони зустрілися в парку зі своїми земляками, з якими давно не бачилися. Усі дуже зраділи цій зустрічі. Потім вони сиділи в кафе, смакували ковою та морозивом, слухали хорошу музику і весело розмовляли. Усі гарно відпочили, тому що найкращий відпочинок – у колі хороших друзів.

Вправа 58. Закінчіть речення.

1. На підготовчому відділенні вчиться мій друг, з яким...
2. Я хочу розказати про свого брата, з яким...
3. Мені дуже подобається дівчина, з якою...
4. Учора я зустрівся зі студентами, з якими...
5. Цей словник мені подарував викладач, з яким...
6. Цю книгу мені подарував студент, з яким...
7. Ці журнали мені купили друзі, з якими...
8. Завтра ми підемо на екскурсію разом з викладачем, з яким...
9. Я написав лист моїй шкільній подрузі, з якою...
10. Я часто згадую своїх друзів, з якими...

8.3. Читайте. Порівнюйте

Увесь день ми гуляли в парку.

Усі студенти зробили домашнє завдання.

Усім студентам викладач поставив хороші оцінки.

Я привітався з **усіма** студентами нашої групи.

Усю зиму ми вивчали українську мову.

Ми поїхали на екскурсію **всією** групою.

Ми знаємо **всіх** викладачів підготовчого відділення.

На **всіх** вулицях міста сьогодні багато людей.

Професор запропонував **усім** студентам розв'язати цю задачу.

Викладач запропонував **усім** нам прочитати текст.

Усі люди хочуть бути щасливими.

– **Що запропонував професор?**

– **Професор запропонував усім студентам записати лекцію.**

Займенник **весь (увесь)**

Відмінки	Однина			Множина
	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	
Називний	весь	вся	все	всі
Родовий	всього	всієї	всього	всіх
Давальний	всьому	всій	всьому	всім
Знахідний	весь (всього)	всю	все	всі (всіх)
Орудний	всім	всією	всім	всіма
Місцевий	на всьому	всій	всьому	всіх

Вправа 59. Запишіть речення.

1. Ми вітаємо (всі) друзів зі святом і бажаємо (всі) щастя і здоров'я.
2. Українці шанують і поважають (усі) героїв війни.
3. Я пропоную (всі) студентам нашої групи поїхати в місто Умань.
4. Вони погодилися з (усі) моїми пропозиціями.
5. По (вся) Україні сьогодні святкують День перемоги.
6. (Усі) українцям подобаються вірші Т. Г. Шевченка.
7. З вікна моєї кімнати видно (вся) нашу вулицю.
8. Наступного літа ми будемо відпочивати (вся) групою в Криму.
9. У (всі) містах є пам'ятники героям війни.
10. На (вся) Землі сьогодні знають ім'я Юрія Гагаріна.
11. Іноземні студенти навчаються на (всі) факультетах нашого університету.
12. Я знайомий з (усі) камерунцями, які навчаються у Вінниці.
13. На (всі) уроках ми уважно слухаємо викладачів.
14. Свіжі фрукти можна купити в (усі) магазинах нашого міста.
15. Я послав привітання з Новим роком (усі) моїм друзям.

Вправа 60. Складіть та запишіть речення.

1. Ми, коли, літо, у, поїхали, Крим, наставати.
2. Я, книга, радити, всі, прочитати, ця.
3. Без, жити, можна, кохання, не.
4. Карпати, викладач, в, ми, поїхати, запропонувати.
5. На, він, приходити, зі, новий, заняття, підручник, свій.
6. У, ми, побувати, взимку, музеї, місто, усі.
7. Бажати, ми, великий, ви, щастя, всі.
8. Коли, мій, приходити, день, друзі, народження, відсвяткувати, ми.
9. День, святкувати, незалежність, 24, Україна, серпень.
10. Увесь, бути, гарний, погода, теплий, тиждень.

Вправа 61. Складіть діалоги.

1. Зразок: Наші студенти.

– Ти знаєш усіх наших студентів?

– Так, я знайомий з усіма вашими студентами.

1. Наші викладачі. 2. Наші аспіранти. 3. Його брати. 4. Мої вчителі.
5. Твої друзі. 6. Її подруги. 7. Мої колеги. 8. Наші інженери. 9. Ваші
перекладачі. 10. Їхні робітники.

2. Зразок: Купити газети. Кіоск.

– Скажіть, будь ласка, де можна купити газети?

– В усіх кіосках нашого міста.

– Дякую.

1. Купити квіти. Квітковий магазин. 2. Купити книги. Книгарня.
3. Випити каву. Кав'ярня. 4. Побачити новий фільм. Кінотеатр.
5. Подивитися виставу. Театр. 6. Смачно пообідати. Ресторан. 7. Купити
одяг. Універмаг. 8. Гарно відпочити. Парк.

Вправа 62. Відповідайте на запитання.

1. Кому ти написав листи?	(усі друзі)
2. З ким він листується?	(усі сестри)
3. З ким він приїхав?	(усі родичі)
4. У яких музеях ви були?	(усі музеї)
5. Кого привітав професор?	(усі студенти)
6. Кого ти поздоровив зі святом?	(уся сім'я)
7. У яких містах є пам'ятники?	(усі міста)
8. Кому ти купив сувеніри?	(усі друзі)
9. Для кого викладач приготував завдання?	(уся група)
10. Що видно з вікна кімнати?	(уся вулиця)

Вправи для контролю та самостійної роботи

Вправа 63. Пишіть.

Баж...ння, дин...міка, прізви...ще, секр...тар, спр...вжній, черв...ний, дів...ина, кил...м, дор...жка, іст...рія, черв...нь, чу...ий, шок...лад, люб...в, л...бити, ябл...ко, запит...ння, привіт...ння, побач...ння, дзв...ник, муз...кант, здор...в'я.

Ключ до вправи 60.

1. Коли настане літо, ми поїдемо в Крим. 2. Я раджу всім прочитати цю книгу. 3. Без кохання не можна жити. 4. Викладач запропонував нам поїхати в Карпати. 5. На заняття він прийшов зі своїм новим підручником. 6. Взимку ми побували в усіх музеях міста. 7. Ми бажаємо вам усім великого щастя. 8. Коли прийдуть друзі, ми відсвяткуємо мій день народження. 9. День незалежності України святкують 24 серпня. 10. Увесь тиждень була гарна тепла погода.

Вправа 64. Доповніть діалоги.

1. – Добрий день!	– ...	2.	– Привіт, друже!
– Як ваші справи?	– ...	– ...	– Дякую, добре.
– Звідки ви?	– ...	– ...	– Так, це мій викладач.
– Як ваше ім'я?	– ...	– ...	– Його звати Ігор Петрович.
– Вибачте, ви українець?	– ...	– ...	– Ні, це наш директор.
– А де ваша країна?	– ...	– ...	– Його прізвище Осадчук.
– Де ви навчаєтеся?	– ...	– ...	– Так, це мій друг.
– Ким ви хочете бути?	– ...	– ...	– Його звати Юрій.
– Дякую! До побачення!	– ...	– ...	– Прошу!

Вправа 65. Читайте. Доповніть речення антонімами.

1. Альберт читає швидко, а Давід читає 2. Він говорить ..., а вона говорить тихо. 3. Ірина читає ..., а Олег читає мало. 4. Учителю знає ..., а учень знає мало. 5. Тарас і Роман брати. Тарас старший, а Роман 6. Викладач ..., а учень відповідає. 7. Тут високі будинки, а там ... будинки. 8. Я накреслив довгу лінію, а Чі Дзе накреслив ... лінію. 9. Ця вулиця вузька, а цей проспект 10. Цукерки ..., а сіль солоні. 11. Взимку холодно, а влітку 12. Сік ..., а чай гарячий. 13. Автомобіль їде швидко, а велосипедист їде 14. Ми розв'язали важку задачу, а вони розв'язали ... задачу. 15. Спочатку ми написали прості речення, а потім ... 16. Ми купили дорогі словники і ... зошити. 17. Бігати я люблю вранці, а грати в шахи 18. Мені подобається чорний шоколад, а моєму другові подобається ... шоколад. 19. Сьогодні ми багато працюємо, а в суботу ми будемо

Вправа 66. Прочитайте та запишіть слова.

—	—/—	— —/	—/— —	— —/—	— — —/
...	...	...	...	...	...

Креслення, оптика, робота, жовтень, елемент, навчання, коло, океан, чоловік, відомий, далеко, музика, чемпіон, піджак, здоров'я, сьогодні, дощ, дзвоник, клас, джунглі, театр, м'яч, письменник, шоколад, жук, декан, директор, швидкість, звертання, печиво, хліб.

Вправа 67. Диктант. Слухайте, пишiть.

Місто, в якому ми живемо, називається Вінниця. У Вінниці є гарний парк, у якому ми часто гуляємо з друзями. На підготовчому відділенні вчиться мій друг, з яким ми разом приїхали в Україну. Мій друг вивчає українську мову, тому що хоче вчитися в Україні. Нам подобається місто Вінниця і наш університет.

Вправа 68. Прочитайте текст. Складіть номінативний план тексту. Перекажіть текст. Розкажіть про погоду у вашій країні.

Погода

Погода в Україні дуже різна. Влітку – тепло, взимку – холодно... Найхолодніше в (січень). Тоді тут буває 15 – 20 градусів морозу. Іноді буває 30 °. У (лютий) часто буває сильний вітер.

Весна в Україні починається в (березень). Температура повітря становить 5–10 градусів тепла на початку місяця. У (квітень) вже майже тепло, але вночі ще буває холодно. Травень – останній місяць весни. У (травень) вже тепло (20–25 °С), багато квітів.

А в наступному місяці – (червень), починається літо. У (червень) тепло, іноді жарко, часто йдуть теплі дощі. Температура повітря збільшується і в (липень) становить 27–30 °С. Іноді буває дуже жарко – майже 33 °С. У (липень) в Україні жарко і сухо. Правда, іноді йдуть дощі. Останній місяць літа теж жаркий, але вже після 20 серпня стає холодніше. Особливо вночі. У (серпень) багато овочів і фруктів.

Наступний місяць – вересень. І, хоча це осінній місяць, ще тепло, майже як влітку. І лише останні дні вересня нагадують про осінь. Температура повітря становить 10–15 °С.

У (жовтень) осінь перемагає літо. Вже холодно, часто йдуть дощі, листя на деревах стає жовтого кольору.

У (листопад) приходять перші морози, іноді йде сніг.

Останній місяць року – грудень. Це вже зимовий місяць. Зима починається у (грудень). Йде сніг, термометр показує від –8 до –15 °С. У (грудень) найкоротший день і найдовша ніч.

Вправа 69. Доповніть речення.

1. Я снідаю ..., а ... ввечері. 2. Вранці я ... каву і їм бутерброд. 3. У буфеті я ... сік або чай. 4. Обідаю я у їдальні, де ... борщ і котлети. 5. Увечері я ... молоко або кефір. 6. Потім я ... музику і відпочиваю. 7. Я люблю ... музику і ... з друзями. 8. Сьогодні мій день 9. Я народився ... року. 10. Мені виповнюється ... років, а моєму молодшому братові ... років. 11. Моєму батькові ... років. 12. Батько і мати вітають мене з 13. Брати і сестри теж ... мене. 14. Мені радісно, тому що у мене

Вправа 70. Прочитайте та запишіть слова.

К...ртка, од...г, р...дар, ж...вт...й, ел...м...нт, н...ч, кал...нд...р, ост...нн...й, реч...ння, зап...тання, р...д, дев'...ть, шістн...дцят..., п'ятс...т, м...л...ко, бутербр...д, гр...вня, куп...вати, пр...пор, с...р...чка, сув...н...р, числ...вн...к, перш...й, зош...т, ф...т...граф, худ...жн...к, конденс...тор, поз...вчора, післ...з...втра, м...сяць, інф...н...тив, нед...ля, т...с...ча, нар...дж...ння, шамп...нс...ке.

Вправа 71. Запишіть речення. Замість крапок пишіть слова **через**, **за**, **після**.

1. ... сніданку я їду на роботу. 2. Сьогодні ... (перший урок) в нас буде контрольна робота. 3. Контрольна робота з математики в нас буде ... дві години. 4. ... (3 день) приїде моя молодша сестра. 5. Семестр закінчується ... (2 тиждень). 6. ... (2 тиждень) почнеться сесія. 7. ... (сесія) я хочу поїхати до Одеси. 8.... (іспити) мої друзі поїдуть додому. 9. ... (зима) обов'язково приїде весна. 10. ... (ніч) обов'язково настане день. 11. ... кілька хвилин почнеться концерт. 12. ... (концерт) ми розмовляли з артистами. 13. ... (робота) я ходив у бібліотеку. 14. ... (зустріч) з поетом ми читали його вірші.

Вправа 72. Прочитайте та запишіть речення.

Він прийшов до (ми) о 12 годині. Від (ми) він пішов до (він). До (ти) я прийду завтра. Від (він) ми поїхали до (вона). Потім ми разом поїхали до (вони). Коли ми приїхали до (вони), була вже 16 година. У (вони) ми пили каву і їли морозиво. Від (вони) ми вийшли о 17 годині і пішли до (ти). Від (ти) я пішов додому.

Вправа 73. Прочитайте та запишіть слова.

Кіноте...тр, олів...ць, рест...ран, ж...рт, ел...м...нт, напр...га, кил...м, оп...р, комп'...тер, трик...тник, тижд...нь, фіз...ка, зверт...ння, друж...на, с...р...да, стол...ця, ст...лець, робітн...к, авт...м...біль, авт...б...с, бабус..., вітал...ня, викл...д...ч, пл...шка, сол...дк...й, х...м...чний, земл...к.

Вправа 74. Доберіть і запишіть антоніми.

Малий	≠	...	теплий	≠	...	прямий	≠	...
світлий	≠	...	твердий	≠	...	гарний	≠	...
новий	≠	...	свій	≠	...	солоний	≠	...
вузький	≠	...	довгий	≠	...	високий	≠	...
далекий	≠	...	молодий	≠	...	перший	≠	...
ваш	≠	...	вечір	≠	...	минулий	≠	...
вихід	≠	...	твій	≠	...	село	≠	...
повільно	≠	...	сухий	≠	...	учора	≠	...
праворуч	≠	...	взимку	≠	...	над	≠	...
запитувати	≠	...	починати	≠	...	іти	≠	...

Вправа 75. Від дієслів утворіть іменники.

Зразок: Читати – читання. Креслити – креслення.

Бажати, будувати, вітати, вимикати, вимкнути, вимірювати, гуляти, досліджувати, замовити, запізнитися, захоплюватися, здійснити, кохати, лікувати, малювати, навчатися, нагрівати, народитися, охолоджувати, підтверджувати, поздоровляти, проектувати, розв'язувати, розуміти, святкувати, слухати, спілкуватися, створити,

Вправа 76. Пишіть відповіді.

- Скільки тобі років? ...
- Яке сьогодні число? 12.01.
- Коли вона народилася? 20.03.1982
- Скільки коштує книга? ...
- Скільки часу ти вчиш українську мову? ...
- На якій сторінці ти читаєш текст? 110
- На якому поверсі твоя аудиторія? 4
- У якій кімнаті ти живеш? 508
- Яку вправу ти зараз виконуєш? 76
- Який зараз урок? ...
- Коли твій день народження? ...
- Якого числа ти приїхав в Україну? ...
- О котрій годині починається урок? 10.15
- Скільки часу триває один урок? ...
- Яка відстань від Києва до Вінниці? 360 км
- Як довго ти розмовляєш по телефону? ...
- О котрій годині ти лягаєш спати? ...
- О котрій годині ти встаєш? 7.30

Вправа 77. Пишіть речення.

куди ≠ звідки

1. Я приїхав з (Полтава). 2. Суніл приїхав з (Індія). 3. Шафік приїхав з (Пакистан). 4. Студенти йдуть на центральну (площа). 5. Аднан та Анас полетіли в (Палестина). 6. Мерілін їде в (Малайзія). 7. Сестри поїхали в (Еквадор). 8. Вони приїдуть з (Еквадор) у серпні. 9. Ерік поїде в (Камерун) влітку. 10. Він приїде з (Камерун) восени. 11. Студенти їздили на екскурсію в (Одеса). 12. Вони приїхали з (Одеса) вчора. 13. Сьогодні ми ходили в (бібліотека). 14. З (бібліотека) ми повернулися о шостій годині вечора. 15. Учора я був у (парк). 16. З (парк) я повернувся ввечері. 17. Валентин поїхав у (Росія). 18. З (Росія) він приїде у (липень). 19. Ірина прислала лист з (Париж). 20. Вона поїхала у (Франція) взимку.

Вправа 78. Доповніть діалог.

– Скажіть, будь ласка, о котрій годині починається ваш день?	– ...
– Коли ви снідаєте?	– ...
– Що ви робите після сніданку?	– ...
– ...?	– Я обідаю в їдальні.
– Що ви любите їсти?	– ...
– Де ви навчаєтеся?	– ...
– ...?	– Я приїхав з Китаю.
– Ви давно приїхали в Україну?	– ...
– Вам подобається в Україні?	– ...
– Хто ваші друзі?	– ...
– Чим вони тут займаються?	– ...
– ...?	– Так, я навчаюся в цьому університеті.
– Як називається ваш університет?	– ...
– Ваші друзі теж вчать тут?	– ...
– Як звати вашого викладача?	– ...
– Де живе ваша родина?	– ...
– У вас велика сім'я?	– ...
– Тут є ваші брати?	– Ні, моїх братів тут немає.
– ...?	– Мої батьки живуть в ...
– У вас є сестри?	– ...
– Де вчиться ваша сестра?	– Моя сестра вчиться в Києві.
– Скільки вам років?	– ...
– Скільки років вашій сестрі?	– ...
– Де живуть ваші друзі?	– ...
– ...?	– Я вчуся на підготовчому відділенні.
– Що ви робите в цій аудиторії?	– ...
– ...?	– Моя аудиторія на третьому поверсі.
– ...?	– Тут вчать іноземні студенти.

- Кого сьогодні немає на уроках?
 - Скільки студентів в аудиторії?
 - ...?
 - Хто сидить ліворуч від вас?
 - ...?
 - О котрій годині закінчуються уроки?
 - Куди ви йдете після уроків?
 - Ви давно вчите українську мову?
 - Вам не важко вчити українську мову?
 - Ви добре говорите українською мовою?
 - Що ви робите у вихідні дні?
 - ...?
 - Де ви любите гуляти?
 - Чим ви захоплюєтеся?
 - З ким вам подобається відпочивати?
 - Ким ви хочете бути?
 - Ким хочуть бути ваші друзі?
- ...
 - ...
 - Мій стіл стоїть біля вікна.
 - ...
 - Зараз третій урок.
 - ...
 - ...
 - ...
 - ...
 - Так, я ...
 - ...
 - У вихідний день я їду в парк гуляти.
 - Я люблю гуляти у центрі міста.
 - ...
 - ...
 - ІНЖЕНЕР
 - ІНЖЕНЕРИ

Вправа 79. Розгляньте малюнок, прокоментуйте ситуацію. Розкажіть, хто ці люди? Що вони роблять? Які проблеми вони вирішують? Якими інструментами вони користуються? Де вони працюють?

Урок 8

Восьмий урок

Прочитаний журнал лежить на столі.

Ми йдемо **освітленими** вулицями міста.
Мені подобається **куплений** братом костюм.

Театр, **збудований** робітниками.
Цей театр **збудовано** минулого року.

Я писав текст, **слухаючи** музику.
Написавши текст, я пішов гуляти.

Читайте. Порівнюйте

Цей студент багато **читає**. **Читаючий** студент багато знає.
Студент, **який** багато **читає**, добре вчиться.

Тут **працює** робітник. Це **працюючий** робітник.
Це робітник, **який** **працює** на заводі.

Ось **лежить** камінь. Під **лежачий** камінь вода не тече.
Камінь, **який** **лежить** на дорозі, усім заважає.

Я **прочитав** цю книгу. **Прочитана** книга лежить на столі.
Мені сподобалася книга, **яку** я **прочитав**.

Він **написав** текст. Він читає **написаний** текст.
Текст, **який** він **написав**, дуже цікавий.

Ректор **підписав** контракт. Це **підписаний** ректором контракт.
Це контракт, **який** **підписав** ректор.

Я **виконав** ці завдання. Викладач перевірів **виконані** мною завдання.
Завдання, **які** я **виконав**, викладач уже перевірів.

Юля **купила** журнал. Вона читає **куплений** учора журнал.
Журнал, **який** **купила** Юля, дуже цікавий.

1.1. Читайте. Порівнюйте

Дієприкметник

Який лист?	Написаний лист.	Лист, який я написав.
Який студент?	Читаючий студент.	Студент, який читає.
Яка машина?	Працююча машина.	Машина, яка працює.
Яке завдання?	Виконане завдання.	Завдання, яке я виконав.
Яке вікно?	Зачинене вікно.	Вікно, яке зачинили.
Які закони?	Діючі закони.	Закони, що діють.

який? яка? яке? які?

Прикметник

Дієприкметник

новий прилад	←	Чоловічий рід	→	працюючий прилад
нова машина	←	Жіночий рід	→	працююча машина
нове радіо	←	Середній рід	→	працююче радіо
цікавий текст	←	Однина	→	написаний текст
цікаві тести	←	Множина	→	написані тексти
гарний будинок	←	Називний	→	збудований театр
гарного будинку	←	Родовий	→	збудованого театру
гарному будинку	←	Давальний	→	збудованому театру
гарний будинок	←	Знахідний	→	збудований театр
гарним будинком	←	Орудний	→	збудованим театром
у гарному будинку	←	Місцевий	→	у збудованому театрі

1.2. Читайте. Порівняйте

Дієслово		Дієприкметник
прочитати книгу купити журнал зачинити вікно	← Дія →	прочитана книга куплений журнал зачинене вікно
писати лист будувати дім копіювати текст	← Недоконаний вид →	писаний лист будований дім копійований текст
написати лист виконати роботу купити книгу	← Доконаний вид →	написаний лист виконана робота куплена книга
вони несуть вони висять	← Теперішній час →	несучі конструкції висячий міст
я зробив вона зробила	← Минулий час →	зроблений мною зроблений нею

Вправа 1. Прочитайте речення. Назвіть дієприкметники.

1. Максим писав лист, але не дописав його. 2. Недописаний лист лежить на столі. 3. Я купив нову книгу. 4. Куплена мною книга дуже цікава. 5. Я прочитав цю книгу за 2 дні. 6. Прочитану книгу я дав моєму другу. 7. У нашому місті будівельники збудували новий будинок. 8. Збудований ними будинок дуже гарний. 9. Він увійшов у кімнату і зачинив двері. 10. У кімнаті тихо і тепло, тому що зачинені двері. 11. Елдер виконав усі **розрахунки** правильно. 12. Виконані розрахунки перевірів професор. 13. Інженер перевірів нове **обладнання** лабораторії. 14. Обладнання, перевірене інженером, працює добре. 15. Працююче обладнання зацікавило студентів. 16. Зацікавлені розповіддю, студенти уважно слухали професора. 17. У газеті надрукували наукову статтю нашого викладача. 18. У надрукованій статті говориться про екологічні проблеми нашого міста.

✓ **Запам'ятайте!**

робити / зробити
планувати / запланувати
малювати / намалювати

роблений
планований
мальований

зроблений
запланований
намальований

Вправа 2. Виконайте вправу за зразком

Зразок: Я прочитав книгу.

Прочитана мною книга.

1. Він написав статтю. 2. Вона надрукувала вірш. 3. Ми розв'язали задачі. 4. Я накреслив проект. 5. Андрій переписав текст. 6. Дружина купила молоко. 7. Квіти подарував Артем. 8. Мати приготувала обід. 9. Вчені обговорили усі проблеми. 10. Він зачинив вікно.

1.3. Читайте. Порівнюйте

активні

пишучий
читаючий
лежачий
побілілий
потемнілий

пасивні

написаний
прочитаний
створений
виконаний
намальований

Активні дієприкметники

Теперішній час

Минулий час

Недоконаний вид

Доконаний вид

дієслово	+	-ач, -яч, -уч, -юч	дієслово	+	-л
пишуть	→	пишучий	потемнів	→	потемнілий
лежать	→	лежачий	посивів	→	посивілий
читають	→	читаючий	побілів	→	побілілий
радіють	→	радіючий	пожовк	→	пожовклий
киплять	→	киплячий	замерз	→	замерзлий

✓ **Запам'ятайте!**

радіти	вони радіють	✂ <i>ть + юч + ий</i>	радіючий
думати	вони думають		думаючий
зрозуміти	зрозумів	✂ <i>в + л + ий</i>	зрозумілий

Вправа 3. Прочитайте текст. Назвіть активні дієприкметники. З'ясуйте значення виділених слів.

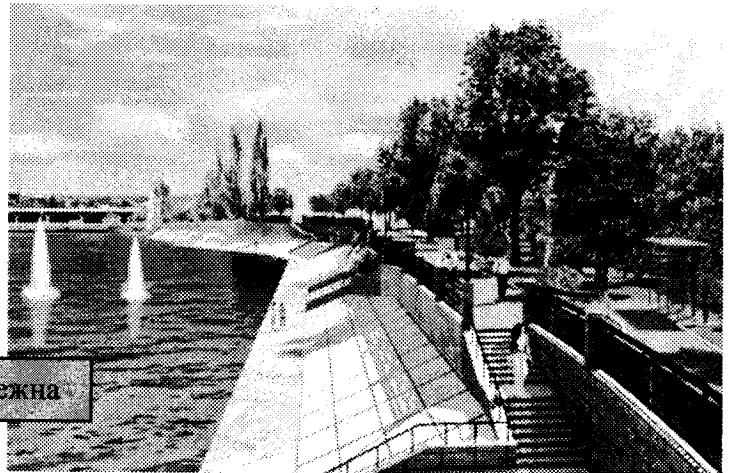
Весна

Коли приходить весна, все **навколо** стає зеленим. **Зеленіючі** сади, поля, ліси радують людей. У зеленіючому парку приємно гуляти, тому що тут уже розквітли перші квіти. Серед розквітлих квітів багато **тюльпанів**. Незабаром зацвітуть сади. Квітучі сади навесні **прикрашають** наше місто, роблять його прекрасним. Студентам подобається відпочивати під квітучими деревами, які ростуть біля нашого університету. Вони кажуть, що під розквітлими деревами приємно думати. А думаючий студент навесні – це серйозно...

З кожним днем стає тепліше. Яскраве сліпуче сонце радує людей. Але найбільше весні радіють діти. Їхні веселі обличчя **світяться** теплом та радістю. У їхніх зраділих очах можна прочитати: "Скоро канікули!"

Дні стають довгими. Вечір настає пізніше, весняне небо темніє повільно. У вечірньому місті **засвічують ліхтарі** і люди ще довго гуляють **освітленими** вулицями міста. Весна ...

Розгляньте фото.
Розкажіть про вашу
улюблену пору року.
Використовуйте у вашій
розповіді дієприкметники.

м. Вінниця. Набережна

Вправа 4. Прочитайте речення. Назвіть активні дієприкметники.

1. Я сьогодні розмовляв з (виконуючий) обов'язки директора інституту. 2. Заходжу в читальний зал і бачу: (читаючий) студенти тихо сидять за столами. 3. Ольга принесла додому букет (пожовклий) листя. 4. Вам потрібно звернутися до (керуючий) банком. 5. (Написаний) учора лист я відправив лише сьогодні. 6. Студентів, (бажаючий) відповідати на запитання, було багато. 7. (Зростаючий) ціни є ознакою економічної кризи. 8. Ми завжди бачили батька (працюючий). 9. У музеї студенти зацікавилися (потемнілий) від часу архівними документами. 10. Школярі спостерігали за роботою (діючий) моделі робота. 11. (Опалий) листям, жовтим і червоним, **стрічає** нас осінній ліс.

1.4. Читайте. Порівнюйте

Пасивні дієприкметники

Я **прочитав** цікаву книгу.

Він **прочитав** журнал.

Я **написав** статтю.

Ірина **купила** картину.

Учені **створили** цей прилад.

Прочитана книга дуже цікава.

Прочитаний журнал лежить на столі.

Ось **написана** мною стаття.

Це картина, **куплена** Іриною.

Створений ученими прилад добре працює.

який? яка? яке? які?

Створений прилад.

Намальована картина.

Зачинене вікно.

Куплені сувеніри.

Прилад, який **створили** учені.

Картина, яку **намалював** художник.

Вікно, яке **зачинив** Халед.

Сувеніри, які **купив** Ерік.

Пасивні дієприкметники

інфінітив	+	-н, -ен, -т,
писати		писаний
написати		написаний
купити		куплений
закрити		закритий
зробити		зроблений

✓ **Запам'ятайте!**

написати	✂ <i>ти + н + ий</i>	написаний
принести	✂ <i>ти + ен + ий</i>	принесений
забути	✂ <i>ти + т + ий</i>	забутий

Вправа 5. Прочитайте. Назвіть дієприкметники.

1. Студент пише вправу. Вправа, написана студентом. 2. Художник, малює картину. Картина, намальована художником. 3. Водій, керуючий автобусом. Автобус, керований водієм. 4. Робітники, які будують міст. Міст, збудований робітниками. 5. Наші інженери створили нову машину. Нова машина, яку створили наші інженери, зацікавила студентів. Створена нашими інженерами машина успішно працює. 6. Ліхтарі освітили вулиці вечірнього міста. Ми ідемо освітленими вулицями міста. 7. Я увімкнув лампу, і лампа освітила кімнату. В освітленій кімнаті приємно працювати.

✓ **Запам'ятайте!**

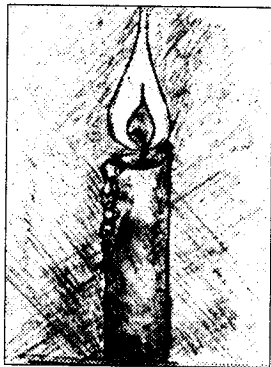
Освітлена аудиторія (аудиторія, в якій достатньо світла)

Ми складали іспит у добре освітленій аудиторії.

Освічена людина (людина, яка має освіту)

Іван Петрович – дуже **освічена** людина.

Завжди приємно поговорити з **освіченою** людиною.

Прочитайте словосполучення. Прокоментуйте їх.

Освітити кімнату;	освітлена кімната.
Засвітити свічку;	засвічена свічка.
Запалити свічку;	запалена свічка.
Запалити вогонь;	запалений вогонь.

Вправа 6. Утворіть та запишіть пасивні дієприкметники.

Зразок: Написати лист – написаний лист.

1. Поставити запитання. 2. Зробити домашнє завдання. 3. Надрукувати оповідання. 4. Виконати вправу. 5. Відправити телеграму. 6. Скласти іспит. 7. Накреслити план. 8. Створити проект. 9. Купити меблі. 10. Запросити гостей. 11. Розв'язати рівняння.

Вправа 7. Прочитайте речення. Замініть конструкції зі словом **який** пасивними дієприкметниками.

Зразок: Вірш, який написав поет.
Вірш, написаний поетом.

1. Мені сподобалася книга, яку написав відомий український письменник. 2. Будинок, який збудували ще у 19 столітті, прикрашає центральну вулицю міста. 3. Зерно, яке посієш у землю навесні, зросте багатим урожаєм. 4. Анас прочитав книгу, яку йому подарував Халед. 5. Учора ми ходили на екскурсію, яку організували викладачі. 6. Перша бібліотека, яку створив князь Ярослав Мудрий, не збереглася. 7. Виставка, яка відкрилася сьогодні, буде працювати цілий місяць. 8. Сергій прочитав вірш, який він написав. 9. Суніл показав нам фотографії, які він привіз з Індії. 10. Ми йдемо довгим коридором, який освітлюють яскраві лампи.

Вправа 8. Дієслова в дужках замініть дієприкметниками.

1. Це журнал (купити) мною в кіоску. 2. Наш університет (збудувати) в минулому столітті. 3. Вокзал був (зруйнувати) під час війни. 4. Ось хата (збудувати) моїм батьком. 5. Стіни в кімнаті (побілити) робітниками. 6. Вікна і двері в моїй кімнаті (пофарбувати) білою фарбою. 7. Вона принесла склянку, (наповнити) чаєм. 8. На столі лежить (забути) другом зошит. 9. Ми були (зацікавити) розповіддю екскурсовода. 10. Усі сподобався (запропонувати) план роботи конференції. 11. Ця стаття (написати) професором нашого університету. 12. Я підійшов до (відчинити) вікна. 13. Ці закони (відкрити) Ломоносовим. 14. Він купив книгу, (написати) українською мовою. 15. Я показав викладачеві (перекласти) мною текст.

Вправа 9. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні дієприкметники.

1. Халед добре читає і пише українською мовою. 2. Ерік купив книгу, ... українською мовою. 3. Книги, ... українською мовою, можна купити в книгарні. 4. Сімон П'єр купив новий костюм. 5. Він задоволений ... костюмом. 6. Сорочка, ... дружиною, мені сподобалася. 7. На занятті з фізики ми розв'язали усі задачі. 8. Задачі, ... нами, були цікавими і важкими. 9. Молоді артисти підготували цікавий концерт. 10. Ми з задоволенням дивилися концерт, ... молодими артистами. 11. Учора ми написали контрольну роботу з математики. 12. Результати контрольної роботи, ... ними вчора, викладач обіцяв повідомити в суботу. 13. Закон всесвітнього тяжіння відкрив Ньютон. 14. Закон всесвітнього тяжіння, ... Ньютоном, вивчають у курсі загальної фізики. 15. Архітектори створили проект нового готелю. 16. Проект нового готелю, ... відомими архітекторами, зацікавив відвідувачів виставки. 17. Минулого тижня ми розпочали вивчати новий розділ фізики – електродинаміку. 18. Розділ "Електродинаміка", ... нами минулого тижня, ми маємо вивчити за місяць. 19. Я подарував сестрі годинник. 20. Годинник, ... мною, сестрі дуже сподобався.

✓ **Запам'ятайте!**

пасивні дієприкметники + орудний відмінок

журнал, прочитаний
закон, відкритий
проект, створений
телефон, куплений

мною
Ньютоном
інженером
батьком

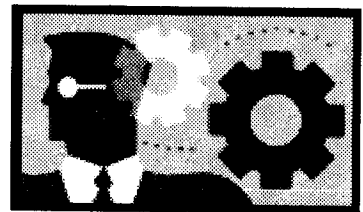
Вправа 10. Запишіть речення. Пасивні дієприкметники замініть конструкцією зі словом **який**.

Зразок: Лист, написаний студентом. Лист, який написав студент.

1. Будинок, збудований відомим архітектором, дуже старий. 2. Меблі, виготовлені нашим заводом, дешеві і красиві. 3. Центральна вулиця, прикрашена прапорами і квітами, має святковий вигляд. 4. Марині сподобалися квіти, подаровані Олегом. 5. Усім сподобалася книга, написана молодим письменником. 6. Мій друг прислав лист, написаний українською мовою. 7. Обід, приготовлений дружиною, був смачним. 8. Картини, написані відомим художником, нам дуже сподобалися.

Вправа 11. Прочитайте прислів'я, прокоментуйте їх. Назвіть дієприкметники.

1. За одного битого двох небитих дають.
2. Дарованому коневі в зуби не дивляться.
3. Під лежачий камінь вода не тече.

У такі зуби не дивляться?

2

Читайте. Пишіть

Дієслівна форма на **-но, -то**

Проект, зроблений інженером.
Стаття, опублікована в газеті.
Книга, перекладена українською мовою.
Пальто, куплене у магазині.
Стадіон, закритий на ремонт.

Проект зроблено.
Статтю опубліковано.
Книгу перекладено.
Пальто куплено.
Стадіон закрито.

пасивні дієприкметники	+	-о
збудований	→	збудовано
опублікований	→	опубліковано
перекладений	→	перекладено
закритий	→	закрито
створений	→	створено

✓ **Запам'ятайте!**

записати	записаний	✗ <i>ий + о</i>	записано
здобути	здобутий	✗ <i>ий + о</i>	здобуто
зачинити	зачинений		зачинено
заборонити	заборонений		заборонено

Вправа 12. Прочитайте речення. Назвіть дієприкметники, від яких утворені дієслівні форми на **-но, -то**.

1. Останній іспит складено, навчання закінчено. 2. Уже збудовано будинок, посаджено сад. 3. Стіл накрито білою скатеркою. 4. У нашому музеї зібрано багато цікавих експонатів. 5. У дипломній роботі все накреслено, все розраховано. 6. На чемпіонаті здобуто важливу перемогу. 7. Ці закони було відкрито ще у 18 столітті. 8. У моєму зошиті все записано, все занотовано. 9. У газеті опубліковано цікаву статтю. 10. Роботу закінчено, світло вимкнено, двері зачинено. 11. Усі контрольні роботи написано, усі лабораторні виконано. 12. Книгу перекладено всіма мовами світу. 13. Дипломну роботу написано, можна відпочити. 14. Перегорнуто останню сторінку, книгу прочитано.

Вправа 13. Утворіть дієслівні форми на **-но - то**. Складіть та запишіть з ними речення.

Складений іспит. Перекладений текст. Виконані завдання. Прочитана газета. Написаний лист. Надрукований вірш. Освітлене місто. Накреслені схеми. Прийнятий закон. Охолоджений сік. Розпочате навчання.

Вправа 14. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

1. Цю роботу зроблено (майстер). 2. Картину намальовано (художник) протягом року. 3. Перемогу здобуто (наші спортсмени). 4. Статтю написано (відомі журналісти). 5. Усі креслення та розрахунки виконано (ми). 6. (Наші студенти) підготовлено та проведено цікавий вечір відпочинку. 7. Прилад створено (інженери та робітники) Вінницького заводу “Термінал”. 8. Нові ліки створено (українські лікарі). 9. Готель “Савой” збудовано (вінницький архітектор Артинов) на початку 20 століття. 10. Головний корпус університету відремонтовано (молоді будівельники). 11. (Інженер) створено діючу модель космічного корабля. 12. (Викладач) написано новий підручник.

✓ **Запам'ятайте!**

дієслівні форми на **-но, -то** + орудний відмінок

картину
роботу
перемогу

намальовано
зроблено
здобуто

ким?

художником
майстром
спортсменом

Читайте. Порівнюйте

Прислівник

який?

Сьогодні **холодний** ранок.
Халед сьогодні **веселий**.
Минуле літо було **жарким**.
Зараз **темна** ніч.
Це була **приємна** зустріч.
Студенти сьогодні **радісні**.

як?

Сьогодні **холодно**.
Халеду сьогодні **весело**.
Влітку було **жарко**.
У цій кімнаті **темно**.
Нам було **приємно**.
Вони **радісно** розмовляють.

Дієприслівник

як?

Ольга **пише** лист і **слухає** музику.
Ми **написали** вправи.
Я **переклав** текст і **пішов** гуляти.
Ми **ішли** і **розмовляли**.
Вони **несуть** важкі валізи.

Ольга **пише** лист, **слухаючи** музику.
Написавши вправи, ми відпочиваємо.
Переклавши текст, я **пішов** гуляти.
Ми **ішли**, **розмовляючи**.
Вони стомилися, **несучи** важкі валізи.

- Як вона пише лист?
- Як вони йшли?
- Як він читав лекцію?
- Як ви слухаєте лекцію?

- **Пише, слухаючи** музику.
- **Ішли, розмовляючи**.
- **Читав, стоячи**.
- **Слухаємо, записуючи** інформацію.

Порівняйте!

Як вона пише?

Вона **пише** лист і **слухає** музику.

Вона пише, **слухаючи** музику.

Коли він пішов гуляти?

Він **переклав** текст і **пішов** гуляти.

Він пішов гуляти, **переклавши** текст.

Коли вона поїхала додому?

Вона **закінчила** роботу і **поїхала** додому.

Закінчивши роботу, вона **поїхала** додому.

Чому ти вирішив відпочити?

Я **стомився** і **вирішив** відпочити.

Стомившись, я **вирішив** відпочити.

Читайте. Порівнюйте

Студенти пишуть і слухають.
Він прочитав і пішов.
Вони ідуть і співають.
Я взяв ручку і написав текст.

Вони пишуть, **слухаючи**.
Він пішов, **прочитавши**.
Вони ідуть, **співаючи**.
Узявши ручку, я написав текст.

Дієприслівник

Недоконаний вид

Доконаний вид

Що роблячи?

Що зробивши?

читаючи
несучи
слухаючи
бачачи
купуючи
роблячи

прочитавши
принісши
послухавши
побачивши
купивши
зробивши

Поспішаючи, розмовляючи...

дієслово + -ачи, -ячи, -учи, -ючи, -ши

бачать	→	бачачи	побачив	побачивши
роблять	→	роблячи	зробив	зробивши
читають	→	читаючи	прочитав	прочитавши
питають	→	питаючи	спитав	спитавши
несуть	→	несучи	приніс	принісши

✓ **Запам'ятайте!**

радіти	вони радіють	✂ <i>ть</i> + <i>ючи</i>	радіючи
іти	вони ідуть	✂ <i>ть</i> + <i>учи</i>	ідучи
зробити	зробив	+ <i>ши</i>	зробивши

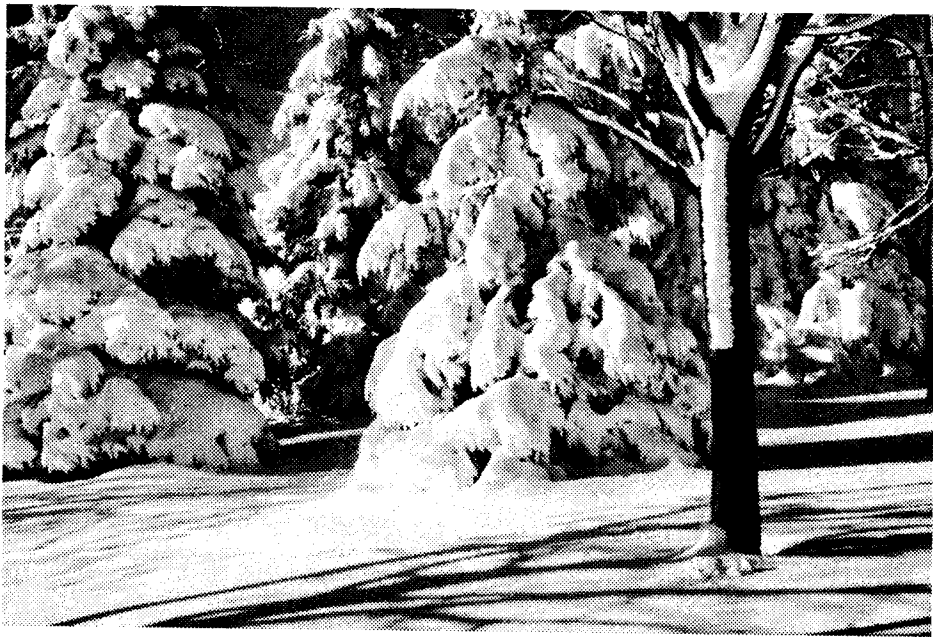
Вправа 15. Утворіть та запишіть дієприслівники.

Говорити – **говорячи**, слухати, будувати, стояти, співати, допомагати, купити, намалювати, пояснити, розв'язати, сміятися, розмовляти, розповідати, відпочивати, стомитися, закінчити, починати, почати, іти, лежати, відповідати, відповісти, запитувати, запитати, отримати, отримувати, згадувати, згадати, забути, відчинити, здобути, прикрашати, розв'язувати, прикрасити, створити, створювати.

Вправа 16. Складіть та запишіть речення з дієприслівниками недоконаного та доконаного виду.

Зразок: Я сів за стіл і почав писати. Сівши за стіл, я почав писати.
Я сидів за столом і писав. Сидячи за столом, я писав.

1. Ми гуляли в парку і зустріли друзів. 2. Інна зустріла Олену і розповіла їй про свої канікули. 3. Вона розповідала про свій відпочинок і показувала фотографії. 4. Олена розглядала фотографії і багато запитувала про літній відпочинок. 5. Викладач слухав студентів і виправляв помилки. 6. Студенти відповідали на запитання і записували нові слова. 7. Ми вивчаємо українську мову і знайомимося з культурою українського народу. 8. Викладач перевіряв контрольні роботи і повернув їх студентам. 9. Лі Чен виконує домашню роботу і часто дивиться в словник. 10. Джамаль прочитав книгу і повернув її в бібліотеку. 11. Він повернув книгу і взяв новий підручник з фізики. 12. Тепер він читає підручник і вивчає квантову теорію світла. 13. Ми зустрічаємося з друзями і згадуємо минулі роки. 14. Я іду зимовим парком і думаю про весну. 15. Я задумався і зупинився біля великого старого дерева. 16. Я стояв і дивився на цей могутній витвір природи.

Вправа 17. Від дієслів утворіть дієприслівники та запишіть їх.
Розгляньте фото та прокоментуйте його.
Використовуйте дієприкметники та дієприслівники.

Біліти, побіліти, відпочивати, іти, зустрічати, зупинитися, радіти, розмовляти, розповідати, знати, зрадіти, виконувати, працювати, замерзнути, потемніти, стояти, оглядати,

Вправа 18. Замість крапок напишіть потрібні дієприслівники.

читаючи – прочитавши

1. ... цікаву книгу, я пізнаю світ. 2. ... газету, я почав читати журнал.

вивчаючи – вивчивши

3. ... українську мову, студенти знайомляться з історією та культурою українського народу. 4. ... українську мову, ми зможемо вільно розмовляти з нашими українськими друзями.

пояснюючи – пояснивши

5. ... теорію, викладач розпочав практичне заняття. 6. ... теорію, професор показував фотографії та схеми.

складаючи – склавши

7. ... іспити, студенти нашої групи поїхали в Крим. 8. ... іспит з фізики, ми розв'язували багато важких задач.

пишучи – написавши

9. ... контрольну роботу з хімії, я користувався таблицею Менделєєва.
10. ... контрольну роботу, я здав її викладачеві і вийшов з аудиторії.

– Скажи, будь ласка, що ти робитимеш, коли закінчиш навчання?

– Закінчивши навчання, я поїду додому.

– Скажи, будь ласка, куди ти поїдеш після навчання?

– Закінчивши навчання, я поїду додому.

– Скажіть, будь ласка, що ви будете робити, коли відпочинете?

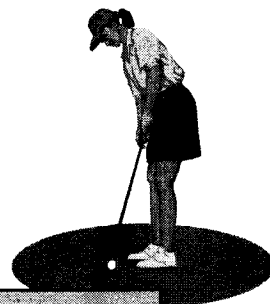
– Відпочивши, я буду робити домашнє завдання.

– Що ти робиш після сніданку?

– Поснідавши, я йду в університет.

– Скажіть, будь ласка, ви робите після вечері?

– Повечерявши, я йду гуляти.

Порівняйте!

Скажіть, будь ласка, а що ви робите після ...?

Відпочивши 2 години, він почав робити домашнє завдання.

Він **відпочив** 2 години і почав робити домашнє завдання.

Вправа 19. Виконайте вправу за зразком.

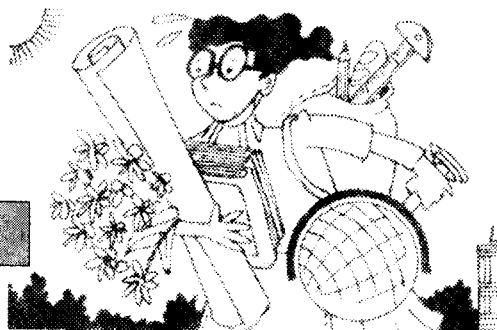
Зразок: Студенти, весело жартуючи, ішли парком.
Студенти йшли парком і весело жартували.

1. Глядачі, тихо сидючи на своїх місцях, уважно дивилися новий фільм. 2. Довго міркуючи над проблемою збереження енергії, учений створив новий прилад. 3. Переглянувши учора нову виставу в нашому театрі, ми з друзями довго її обговорювали. 4. Пенсіонери грали в шахи, голосно обговорюючи останні новини. 5. Першим розв'язавши найважчу задачу, Асем допоміг Самрі. 6. Виконуючи домашнє завдання з української мови, я познайомився з Оксаною. 7. Поспішаючи вранці на заняття, Анас забув у гуртожитку свій зошит. 8. Коли викладач увійшов в аудиторію, студенти дружно встали, вітаючи його з днем народження.

Вправа 20. Від дієслів утворіть дієприслівники недоконаного виду і складіть з ними речення.

Зустрічати, розмовляти, проводити, малювати, співати, розповідати, писати, дивитися, слухати, відвідувати.

Біжучи, несучи, поспішаючи...

Вправа 21. Прочитайте дієслова. Утворіть дієприслівники доконаного виду. Складіть та запишіть з ними розповідь про свій робочий день.

Розв'язати, прочитати, скласти, зробити, стомитися, відпочити, поснідати, пообідати, повечеряти, приготувати, прокинутися, відпочити.

Вправа 22. Прочитайте та перекажіть текст. Підготуйте розповідь про вашу сесію. Назвіть дієприкметники та дієприслівники.

Ознака сесії – **заклопотані** студенти в трамваях та автобусах, їдальнях та кафе, в парках та скверах. Справжні студенти ідуть та їдуть, читаючи. Слухаючи музику чи розмовляючи по телефону, думають про іспити. Зайшовши в трамвай, бачиш: усі студенти щось читають, читають, читають... Пасажири, сидючи на своїх місцях, розуміють їх і намагаються розмовляти тихіше. Ось дві студентки, дивлячись у вікно, думають про щось дуже важливе. А юнак, стоячи біля дверей, гортає свій конспект, шукаючи, мабуть, формулу **вічного двигуна**... Так і їдуть вони читаючи, думаючи, шукаючи істину. Сесія...

Вправа 23. Прочитайте дієслова. Складіть та запишіть речення.

Виготовляти / виготовити;
відчиняти / відчинити;
виконувати / виконати;
виращувати / виростити;
грати / виграти;
жартувати / пожартувати;
замінювати / замінити;
здобувати / здобути;
знайомитися / познайомитися;
згадувати / згадати;

прикрашати / прикрасити;
пропонувати / запропонувати;
ремонтувати / відремонтувати;
руйнувати / зруйнувати;
бачити / побачити;
поспішати / поспішити;
створювати / створити;
фарбувати / пофарбувати;
забувати / забути;
перегортати / перегорнути.

Вправа 24. Прочитайте текст. Назвіть дієприкметники та дієприслівники. Слова в дужках поставте у потрібній формі. З'ясуйте значення виділених слів.

Сьогодні теплий літній вечір. На (потемнілий) небі засвічуються перші зірки. Ми ідемо (освітлений) вулицями вечірнього міста і розмовляємо про все на світі.

Ерік цікавиться (музика), хоча мріє стати (інженер). Йому хочеться, щоб ми говорили лише про (музика). Розповідаючи нам про музичні новини, він показує куплений учора компакт-диск, на (який) записані його улюблені пісні.

Юсефу подобається театр і він хоче, щоб ми обов'язково подивилися нову виставу, **поставлену** (відомий український) режисером. Зацікавившись його (розповідь), ми ідемо до (театр). Але театр сьогодні зачинено. Постоявши біля (зачинений) дверей і прочитавши оголошення, що театр поїхав на **гастроля**, ми ідемо далі. Розмову продовжує Деві, **переконаний**, що спорт – це єдине захоплення для **справжніх** чоловіків. І ми йдемо (вечірнє місто), слухаючи про футбол та футболістів, про теніс та тенісистів, про бокс та плавання.

Коли ми підійшли до художнього музею, розмову (продовжити) Лорена. Вона розповіла про (відомі художники) та написані ними картини, про (**загублений**) **шедеври** великих майстрів. Розмовляючи про мистецтво, ми підійшли до (центрального парк). Гуляючи в парку, ми зустріли наших друзів, які навчаються в (медичний університет). Разом з ними ми пішли додому, сміючись та жартуючи.

Вправа 25. Розкажіть про ваш відпочинок. Використовуйте необхідні дієприкметники та дієприслівники.

Контрольна робота

Завдання 1. Пишіть слова.

Кв...драт, ол...вець, р...бітник, журн...л...ст, ел...ктр...ка, напр...га, кр...слення, одн...на, аф...ша, бал...т, відп...чив...ти, дзв...ник, з...рка, карт...пля, люд...на, лін...я, мол...кула, м...рква, пр...зв...ще, секр...тар, с...р...чка, сп...вати, трансп...ртир, тр...к...тник, кр...сл...ти, танц...в...ти, фот...гр...ф, хім...чний, худ...жн...к, числ...вн...к, ш...хи, ш...хт...р, щ...тка, ябл...ко.

Завдання 2. Пишіть речення.

1. Це мій бат...ко, а це моя ма...и. 2. Це моя баб...ся, а це мій дідус... 3. Це ваш дяд...ко? 4. Скіл...ки коштує ваш зошит? 5. Який с...огодні день? 6. Це мій новий стіл...ць. 7. Тут в...ликі вікна. 8. Це мої лін...йка й олів...ць. 9. Сьогодні в нас повторе...я. 10. Мій друг при...хав з Камеруну. 11. На уроках ми багато прац...ємо. 12. Учора ми писали важкий д...ктант.

Завдання 3. Читайте. Пишіть.

1. Ось (я) аудиторія. 2. Тут (я) циркуль. 3. Ось (я) книги. 4. Це (я) місто. 5. Ось (ти) комп'ютер. 6. Це (ти) сестра? 7. Ось (ти) морозиво. 8. Тут (ти) зошити. 9. Це (він) новий словник. 10. Це (вона) нова сусідка. 11. Тут (ми) університет. 12. Це (ми) їдальня. 13. Тут продають (ми) вінницьке морозиво. 14. Ось (ви) трамвай. 15. (Вони) нова квартира на п'ятому поверсі. 16. Де (ви) батьки? 17. Це (ви) місто? 18. Це (вони) вікно. 19. (Вони) батьки живуть у десятій квартирі.

Завдання 4. Запишіть речення.

1. Студенти вчаться в (ці великі аудиторії). 2. Їхні батьки живуть у (різні країни). 3. Я люблю гуляти з (мої друзі) в парку. 4. Сьогодні ми писали диктант у (свої нові зошити). 5. На (вулиці) (наше місто) багато транспорту. 6. У (ці нові автобуси) ми поїдемо на екскурсію. 7. Учора ми були в (театр), а позавчора на (стадіон). 8. У суботу Халед ходив у (бібліотека). 9. Минулої неділі ми були у (краєзнавчий музей). 10. Минулого літа Мерілін була в (Малайзія), а взимку вона приїхала в (Україна). 11. У (жовтень) ми були в (Полтава), а в (листопад) поїдемо до (Одеса). 12. У (серпень) ми відпочивали на (море). 13. Раніше він працював на (завод), а зараз він працює у (банк). 14. Спочатку Ольга була на (концерт), а потім на (виставка). 15. Мій друг раніше навчався у (Київ), а зараз він навчається у (Вінниця).

Завдання 5. Замість крапок пишіть закінчення.

1. Я читаю мою нов... книгу. 2. Вони вчаться в наш... технічн... університеті. 3. На центральн... вулиці міста є багато магазинів. 4. Сьогодні п'ятнадцят... число. 5. Я купую нов... гарн... пальто і білу сорочк... . 6. Ця нов... біл... сорочка коштує 125 гривень. 7. Це чорн... пальто коштує 840 гривень.

Завдання 6. Запишіть речення.

1. Після (сніданок) я їду до університету. 2. Після (уроки) ми йдемо на стадіон. 3. Після (четвертий урок) в нас буде контрольна робота з математики. 4. Через (2 день) приїде моя молодша сестра. 5. Перший семестр закінчився (2 тиждень) тому. 6. Через (3 тиждень) почнеться сесія. 7. Після (сесія) я хочу поїхати до Одеси. 8. Після (іспити) мої друзі поїдуть додому. 9. За кілька хвилин почнеться концерт. 10. Після (концерт) ми будемо гуляти у парку. 11. Після (робота) я їду додому пішки. 12. Після (зустріч) з друзями ми поїхали в університет. 13. Ми зустріли (вони) вранці. 14. Сьогодні ми проводжаємо (наші друзі). 15. Вони поїхали (5 хвилин) тому, а повернуться через (3 місяць).

Завдання 7. Читайте. Пишіть.

1. Я (вивчати) українську мову. 2. Вона хоче (вивчати) фізику і математику. 3. Ми (вчити) інформатику. 4. Ти (вчитися) в університеті? 5. Вони (вчитися) в школі? 6. Брат (жити) в Полтаві. 7. Друзі (жити) в Харкові. 8. Я живу у (Вінниця) 20 років. 9. Вона (жити) в Донецьку 10 років. 10. Іван Петрович (працювати) в магазині. 11. Я (працювати) в університеті, а вона (працювати) в школі. 12. Вони (працювати) в лабораторії. 13. Студенти (працювати) у великій аудиторії. 14. Я (любити) відпочивати у Криму. 15. Мій брат торік (відпочивати) в Італії. 16. Його сестра минулого року (відпочивати) на Кубі.

Завдання 8. Прочитайте та запишіть речення.

(Я) подобається морозиво.	...
(Ти) подобається футбол?	...
(Він) подобається ця книга?	...
(Вона) подобається ця співачка?	...
(Ви) подобається така робота?	...
(Вони) подобається це кафе.	...
(Мої друзі) подобаються ці книги.	...
(Юлія) подобається цей поет.	...
(Андрес) подобається цей фільм.	...

Він написав контрольну?

Завдання 9. Пишіть відповіді на запитання.

1.
 1. У якій кімнаті живе ваш друг? (ця гарна кімната)
 2. У яких кімнатах живуть студенти? (ці світлі кімнати)
 3. На якому поверсі Ваша кімната? (восьмий)
 4. Де студенти слухають лекції? (великі аудиторії)
 5. Де можна купити нові підручники? (книгарні)
 6. Де можна подивитися фільми? (наш кінотеатр)
 7. У яких містах вчаться Ваші друзі? (різні українські міста)
 8. Де Ви любите відпочивати? (центральний парк)
 9. Де Ви обідаєте? (студентська їдальня)
 10. Де можна смачно пообідати? (вінницькі ресторани)

2.
 1. Коли ти приїхав у Вінницю? субота, 10.10.
 2. Коли приїхала Стефані? вівторок, 21.09.
 3. Коли приїхав Фернандеш? середа, 07.10.
 4. Коли день народження Еріка? понеділок, 28.04.
 5. Коли ви їздили на екскурсію? неділя, 26.05.
 6. Коли ви ходили в театр? субота, 10.06.
 7. Коли буде іспит з математики? четвер, 27.06.
 8. Коли вони приїхали з Києва? неділя, 18.03.
 9. Коли у вас канікули? липень і серпень

3.
 1. Який це урок? урок 8
 2. Яка це сторінка? сторінка 35
 3. Яке це завдання? завдання 19
 4. Котра година? 9.20
 5. О котрій годині ви снідаєте? 7.00
 6. О котрій годині починається другий урок? 9.15
 7. Коли закінчується п'ятий урок? 13.00
 8. Коли починається футбол? 20.30
 9. О котрій годині закінчиться вистава? 22.00
 10. Коли починається екскурсія? 11.00

4.
 1. Кого ти зустрічаєш вранці? викладач і студенти
 2. Яку бібліотеку ви відвідуєте? центральна міська
 3. Кого ви зустріли в парку? наші земляки
 4. Про що ви говорили з друзями? навчання і погода
 5. Про що ви розповідали? цікава екскурсія
 6. Кого ви зустріли в університеті? декан і викладачі
 7. Що ви бачили у музеї? нові експонати
 8. Про що розповідав екскурсовод? кондитерська фабрика
 9. Про що ви запитували? місто Вінниця
 10. Що ви купуєте на ринку? картопля і морква

5. 1. Кого сьогодні немає? (Микола Григорович)
 2. Кого вчора не було в інституті? (професор)
 3. Чого у вас немає? (нові словники)
 4. Кого нема вдома? (дідусь)
 5. Чого у тебе немає? (автомобіль)
 6. Кого немає на стадіоні? (мій друг)
 7. Кого нема в бібліотеці? (студент)
 8. Чого нема в цій кімнаті? (новий телевізор)
 9. Кого немає на занятті? (Валерія)
 10. Кого немає в аудиторії? (Валерій)
6. 1. – Де стоїть стіл? (зліва, дошка) – **Стіл стоїть зліва від дошки.**
 2. – Де стоїть шафа? (справа, вхід) ...
 3. – Де висить таблиця? (справа, вікно) ...
 4. – Де сидить твій земляк? (праворуч, я) ...
 5. – Де сидить Фернандеш? (праворуч, Елдер) ...
 6. – Де буфет? (ліворуч, вхід) ...
 7. – Де їдальня? (недалеко, стадіон) ...
 8. – Де ваш деканат? (недалеко, аудиторія) ...
 9. – Де висить розклад занять? (зліва, деканат) ...
7. 1. Звідки ви приїхали в Україну? різні країни
 2. Коли ви приїхали? минулий рік, жовтень
 3. Де ви живете? новий гуртожиток
 4. Де ви жили раніше? Африка, Азія
 5. У якій країні ви народилися? Китай
 6. Де вчиться ваша подруга? медичний університет
 7. Де ви були в суботу? міський стадіон
 8. Чим ви їздили на стадіон? новий трамвай
 9. Як довго ви їхали до стадіону? менше 15 хвилин
 10. З ким ви їздили на стадіон? мої друзі
 11. О котрій годині ви повернулися? 20.00
 12. Як довго ви навчаєтеся в Україні? більше 7 місяців
 13. Коли починається сесія? наступний тиждень
 14. Де навчаються ваші друзі? різні факультети
 15. Що ви купили у книгарні? нова цікава книга
 16. З ким ви сьогодні розмовляли? наші хороші друзі
 17. Куди ви плануєте поїхати влітку? (до) Одеса
 18. Чим вам подобається це місто? архітектура і парки
 19. Кого ви чекаєте в гості? свої друзі
 20. Чим ви будете їх пригощати? українські страви
 21. Чим захоплюються ваші друзі? сучасна музика
 22. Яким видом спорту ви займаєтеся? бокс і плавання

8. 1. – Ким ти хочеш бути? – Я хочу бути спортсменом.
 2. – Ким працює твій батько? (менеджер)
 3. – Ким хоче бути твій друг? (економіст)
 4. – Ким хоче бути твоя сестра? (лікар-стоматолог))
 5. – Ким хоче бути твій земляк? (еколог)
 6. – З ким ти граєш у футбол? (іноземні студенти)
 7. – З ким ви їздили до Києва? (наш викладач)
 8. – З ким ти навчаєшся в одній групі? (Андрес і Лорена)
 9. – З ким ти обідаєш у їдальні? (свої земляки)
 10. – З ким ти розмовляш на перерві? (українці)
 11. – З ким ти ходив у бібліотеку? (пані Ірина)
 12. – З ким ви їздили на екскурсію? (пані Людмила)

9. 1. Кому ти пишеш лист? свої київські друзі
 2. Кому вона телефонувала вчора? своя мати
 3. Кому ти купив подарунки? мої молодші сестри
 4. Кому він подарував квіти? студентка Марія
 5. Кому виповнюється 30 років? цей молодий учений
 6. Кому ви розповідали про Китай? іноземні студенти
 7. Кому допомагає Салех? свої земляки
 8. Кому сьогодні жарко? усі мої друзі

Завдання 10. Запишіть речення. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

1. Я купив подарунки для (два свої брати). 2. Сьогодні не було (три іноземні студенти). 3. Ми їдемо в гості до (два земляки). 4. У моїх (чотири товариші) є брати і сестри. 5. Це нові столи для (чотири наші аудиторії). 6. Я приготував сніданок для (мої чотири друзі). 7. Щоб зробити ці вправи, мені потрібно менше (три години). 8. Нову книгу я читав близько (чотири дні). 9. На морі ми відпочивали більше (два місяці). 10. Вони будуть навчатися більше (п'ять років). 11. Узимку ми відпочивали менше (два тижні). 12. До (п'ятдесят) додати десять буде шістдесят. 13. До (шістдесят) додати двадцять п'ять буде вісімдесят п'ять. 14. Від (сімдесят) відняти двадцять п'ять буде сорок п'ять. 15. Від (вісімдесят) відняти п'ятнадцять буде шістдесят п'ять. 16. На заводі працює більше (вісімдесят) інженерів. 17. На лекції було близько (сімдесят) студентів. 18. У цьому університеті працює більше (сімдесят) професорів. 19. Нашому (дідусь) 70 років. 20. Студентка Ма Дзін пише лист (своя сестра). 21. Її (сестра) 20 років. 22. Моїй (молодша сестра) лише 10 років. 23. Ми розповідаємо (свої батьки) про навчання. 24. Він розповів (лікар) про свою хворобу. 25. Цьому (молодий інженер) допомагають колеги. 26. Студенти показали (викладач) свої роботи. 27. Професор розповів (наші аспіранти) про наукову конференцію.

Завдання 11. Читайте, пишiть.

+	Це знак додавання.										
×	...	%	...	<	...	=	...	±	...	÷	...
≠	...	≈	...	∞	...	ℓ	...	½	...	⅔	...
10°	...	4²	...	3³	...	5 ⁿ	...	√	...	∫	...

Завдання 12. Замiсть крапок пишiть дiєслова.

працювати

1. Завтра я ... в читальному залi. 2. Учора вiн ... у своїй кiмнатi. 3. Вони будуть ... наступної суботи. 4. Ви теж ... в суботу? 5. Ти довго ... учора? 6. Ми ... на заводi. 7. Мої батьки багато рокiв ... на цьому заводi.

вiдпочивати

1. Де ти будеш ... влiтку? 2. Я буду ... пiсля урокiв. 3. Фернандеш зараз ... в Анголi. 4. Iноземнi студенти минулого лiта ... в Криму. 5. Наступного року Чi Дзе ... в Китаї. 6. Ми завжди ... на Чорному морi.

ходити

1. Учора я ... на стадiон. 2. Мої друзi завтра ... гуляти в парк. 3. Минулого тижня ми ... на екскурсiю до музею. 4. Куди ви ... учора? 5. Куди ми ... завтра? 6. Ти ... завтра на концерт? 7. Пiслязавтра студенти ... в гостi до своїх землякiв. 8. Ми часто ... в театр. 9. Я люблю ... пiшки.

Завдання 13. Вiд прикметникiв у дужках утворiть найвищий ступiнь порiвняння.

1. Моя країна (гарний). 2. Гора Еверест – (високий) в свiтi гора. 3. Цей будинок (великий) в мiстi. 4. Рiка Амазонка (довгий) в свiтi. 5. Рiка Днiпро – (великий) рiка України. 6. (Гарний) вiдпочинок – це прогулянка в лiсi. 7. Каспiйське море – (великий) в свiтi озеро.

Завдання 14. Запишiть речення. Прикметники в дужках поставте у формi вищого чи найвищого ступеня порiвняння.

1. Мiсто Київ (великий), нiж Вiнниця. 2. Моя сестра (молодий) за твого брата. 3. Викладач сказав, що моя робота (гарний), нiж робота Байрона. 4. Наша аудиторiя (великий), нiж ваша аудиторiя. 5. Брат (молодий) за сестру на 5 рокiв. 6. Ця книга (цiкавий), нiж кiно. 7. (Цiкавий) книга та, яку ще не читав. 8. Я думаю, що зима цього року буде (теплий), нiж минула.

Завдання 15. Прочитайте речення. Дієслова в дужках поставте у потрібній формі.

1. Студент (підійти) до дошки і написав речення. 2. Потім він (відійти) від дошки і (підійти) до таблиці. 3. Після дзвоника всі студенти (вийти) з аудиторії і (піти) у буфет. 4. Після обіду вони (піти) на стадіон. 5. Учора Джовані познайомився з новою студенткою, яка (приїхати) з Еквадору. 6. Цін Цін (переїхати) до нашого міста минулого року. 7. Її родина (переїхати) до Вінниці з Одеси. 8. Ми (перейти) через центральну вулицю і незабаром (прийти) до театру. 9. Ми (увійти) в театр о 18 годині.

Завдання 16. Прочитайте та запишіть речення.

1. Учора я розмовляв з (мій старший брат). 2. Він займається (спорт). 3. Джовані приїде завтра разом зі (свій батько). 4. Ми поїдемо в Київ разом з (наш викладач). 5. Ти поїдеш у Київ (поїзд) чи (автобус)? 6. Студенти прилетять (літак) у суботу. 7. Разом з (вони) прилетять мої батьки. 8. Я розмовляю з (мої нові друзі). 9. Ми навчаємося разом з (ці китайські студенти). 10. Батько цікавиться (твоє здоров'я)? 11. (Я) цікавить фізика та математика. 12. Я цікавлюся (фізика і математика). 13. (Він) цікавить хімія та інформатика. 14. Він цікавиться (хімія та інформатика).

Завдання 17. Прочитайте слова. Доберіть та запишіть антоніми.

1. Веселий. 2. Гарячий. 3. Довгий. 4. Запитання. 5. Завтра. 6. Твердий. 7. Останній. 8. Ранок. 9. Початок. 10. Новий. 11. Високий. 12. Однина. 13. Працювати. 14. Повільний. 15. Купувати. 16. Зараз. 17. Майбутній. 18. Молодший. 19. Істота. 20. Північний. 21. Снідати. 22. Мовчати. 23. Віднімання. 24. Поїхати.

Бажаємо успіхів у навчанні!
Бажаємо успіхів у навчанні!

Додаток А

Таблиця А.1 – Основні функції відмінків

Відмінки	Приклади
Називний хто? що?	Я студент. Максим теж студент. Студент читає. Тут стоїть мій стіл. У групі чотири студенти.
Родовий кого? чого? скільки? куди? звідки?	Це книга нашого студента Еріка. Сьогодні немає одного студента. У мене немає зошита. Вона викладач української мови. У моїй групі 8 студентів Ми приїхали десятого жовтня. Я їду до Києва. Він їде з Києва
Давальний кому? чому?	Я телефоную батькові (матері). Моєму молодшому братові 20 років. Нам тут цікаво вчитися.
Знахідний кого? що? куди? коли? про кого? (що?)	Я зустрів Максима та Оксану. Я бачу новий зошит і нову книгу. Студенти їдуть на екскурсію. У суботу ми були в театрі. Ми говоримо про футболіста (футбол).
Орудний (з) ким? (з) чим? де?	Я розмовляю з другом. Я хочу бути економістом Я захоплююся спортом і музикою. Я пишу своєю новою ручкою. До вокзалу можна доїхати трамваєм. Ми любимо гуляти парком.
Місцевий на кому? на чому? де? коли?	Книга лежить на моєму столі. Вони вчаться в технічному університеті. Урок починається о восьмій годині. Ми приїхали в жовтні.
Кличний	Доброго дня, друже! Пане, скажіть, будь ласка...

Таблиця А.2 – Відмінювання присвійних займенників, прикметників та іменників чоловічого і жіночого роду

Відмінки	Тверда група (для прикметників)	М'яка група (для прикметників)
Чоловічий рід (однина)		
Називний Родовий Давальний Знахідний Орудний Місцевий	мій старший брат мого старшого брата моєму старшому брату мого старшого брата моїм старшим братом (на) моєму старшому браті	твій синій олівець твого синього олівця твоєму синьому олівцю (-еві) твій синій олівець твоїм синім олівцем (на) твоєму синьому олівці
Жіночий рід (однина)		
Називний Родовий Давальний Знахідний Орудний Місцевий	моя старша сестра моєї старшої сестри моїй старшій сестрі мою старшу сестру моєю старшою сестрою (на) моїй старшій сестрі	твоя синя лампа твоєї синьої лампи твоїй синій лампі твою синю лампу твоєю синьою лампою (на) твоїй синій лампі
Множина (для всіх родів)		
Називний Родовий Давальний Знахідний Орудний Місцевий	мої старші брати (сестри) моїх старших братів (сестер) моїм старшим братам (-ам) моїх старших братів (сестер) моїми старшими братами (-ами) (на) моїх старших братах (-ах)	твої сині олівці (лампи) твоїх синіх олівців (ламп) твоїм синім олівцям (лампам) твої сині олівці (лампи) твоїми синіми олівцями (-ами) (на) твоїх синіх олівцях (-ах)

✓ **Запам'ятайте!**

Родовий відмінок (жіночий рід)

Множина

Сестри – сестер
Матері – матерів

жінки – жінок
дівчата – дівчат

дочки – дочок
бабусі – бабусь

Книги – книг
Аудиторії – аудиторій

ручки – ручок
лікарні – лікарень

газети – газет
школи – шкіл

Таблиця А.3 – Відмінювання присвійних займенників, прикметників та іменників середнього роду

Відмінки	Тверда група (для прикметників)	М'яка група (для прикметників)
Однина		
Називний Родовий Давальний Знахідний Орудний Місцевий	моє рідне село мого рідного села моєму рідному селу моє рідне село моїм рідним селом у моєму рідному селі	наше синє море нашого синього моря нашому синьому морю наше синє море нашим синім морем у нашому синьому морі
Множина		
Називний Родовий Давальний Знахідний Орудний Місцевий	рідні села рідних сел рідним селам рідні села рідними селами у рідних селах	наше сині моря наших синіх морів нашим синім морям наші сині моря нашими синіми морями у наших синіх морях

Таблиця А.4 – Відмінювання особових займенників

Відмінки	Займенники						
Називний Родовий Давальний Знахідний Орудний Місцевий	я мене мені мене мною на мені	ти тебе тобі тебе тобою на тобі	він (воно) його йому його ним на ньому	вона її їй її нею на ній	ми нас нам нас нами на нас	ви вас вам вас вами на вас	вони їх їм їх ними на них

ЛІТЕРАТУРА

1. Азарова Л. Є. Практична граматики української мови для студентів-іноземців підготовчого відділення : навчальний посібник / Азарова Л. Є., Корженко В. Я., Корженко З. П. – Вінниця : ВНТУ, 2004, –294 с.
2. Вінницька В. М. Українська мова. Практичний курс граматики для студентів-іноземців / В. М. Вінницька, Н. П. Плющ. – К., 1997.
3. Корженко В. Я. Українська мова для студентів-іноземців підготовчого відділення. Розмовно-фонетичний курс : навчальний посібник / Корженко В. Я., Корженко З. П., Горчинська Л. В. – Вінниця : ВНТУ, 2005, – 238с.
4. Макарова Г. І. та ін. Розмовляйте з нами українською мовою : навч. видання: У 3 ч. / Макарова Г. І., Паламар Л. М., Присяжнюк Н. К. – К. : Вища шк., 1992. – ч.1. Вступний фонетичний курс.
5. Новий англо-український українсько-англійський словник. – Х. : Приватне підприємство “Див”, 2004.
6. Словник французько-український українсько-французький : Посібник для загальноосвіт. шк. та вищ. навч. закладів / Уклад.: В. Б. Бурбело, К. М. Андрашко та ін.; Упоряд. В. Т. Бусел. – Ірпінь : ВТФ “Перун”, 1996.
7. Українсько-китайський словник, складений інститутом лексикографії Хейлунцзянського університету. Видавництво “Шан’у іньшугуань”, Пекін, 1999.
8. Український орфографічний словник / За ред. проф. А. О. Свашенко. – Х. : Прапор, 1997.
9. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови – стереотип. вид. – К. : Наук. думка, 2004.
10. Шарбатов Г. Ш. Русско-арабский учебный словарь. Издание второе стереотипное. / Шарбатов Г. Ш. – М. : “Русский язык”, 1997.

Навчальне видання

Корженко Василь Якович

**УКРАЇНСЬКА МОВА
для іноземців**

Початковий етап

частина третя

Навчальний посібник

Редактор В. Дружиніна
Коректор З. Поліщук

Оригінал-макет підготовлено В. Корженком

Підписано до друку 02.04.2013 р.
Формат 29,7×42½. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 14,21.
Наклад 150 прим. Зам № 2013-052.

Вінницький національний технічний університет,
навчально-методичний відділ ВНТУ.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, к. 2201.
Тел. (0432) 59-87-36.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Віддруковано у Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.